

ФАВОРИТ

УДАЧИ

100
ЖІНОК
Одесьчини,
що наближають
перемогу

ПЕРСОНИ
НОМЕРА:

Валерій ЗАЛУЖНИЙ
Руслана ДАНИЛКІНА
Наталія ЧОБАН
Лариса ЯКОБЧУК

ФАВОРИТ НОМЕРА:

ДЕНИС
СЕРДІЧЕНКО:

**«ВОЛОНТЕРСТВО –
ЦЕ ПОКЛИК ДУШІ!»**

ВІДДАЮЧИ, ТИ ОТРИМУЄШ БІЛЬШЕ

КОМАНДА БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ «ДОБРИЙ САМАРЯНИН»
НАДИХАЄ НА ДОБРІ СПРАВИ ВЛАСНИМ ПРИКЛАДОМ

ДОБРИЙ
САМАРЯНИН

GOOD.OD.UA

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ МЕДІА ХОЛДІНГ

ХТО НАБЛИЖАЄ ПЕРЕМОГУ

РЕЙТИНГ

100

ВПЛИВОВИХ
ОДЕСИТІВ

ODESSAMEDIA.NET

Інформаційні
спонсори:

ПРАВОРИТ
УЛАЧІ

ОДЕСА МЕДІА

 (0482) 340-308

ФАВОРИТ

УДАЧИ

#133/2023

Ілюстрований журнал. Виходить з вересня 2006 року

Засновник і видавець ВПП «Друкарський дім»
Директор Петро Галчанський
Технічний директор Олександр Гавшин

Шеф-редактор Петро Галчанський

Головний редактор Галина Владимирська

Випусковий редактор номеру Марина Жигалюк

Начальник відділу маркетингу і реклами Тетяна Галяшинська

Автори Марина Жигалюк,
Дмитро Туканов,
Тимофій Мельников,
Юлія Качук

Фото Тимофій Мельников,
Максим Войтенко,
Микола Покровський,
Альона Ксенофонтова,
Тааві Бергман,
Інна Іщук

Дизайнер Жанна Праведна

Коректура Ірина Станкова

Переписку з читачами редакція веде!
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Передрук матеріалів (фото і текстів)
без дозволу редакції заборонений.
Редакція може не поділяти думку авторів.
З питань розміщення реклами звертатися:

м. Одеса, Приморський бульвар, 14;
тел. (0482) 340-308, 340-309
e-mail: favor@tvweek.odessa.ua
www.favorit.od.ua

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.
Журнал зареєстрований Міністерством юстиції України.
Свідоцтво про реєстрацію:
КВ №11596-468Р від 28.08.2006 р.
Підписано до друку 12.07.2023 р.

Журнал розповсюджується через роздрібну торговельну мережу,
службу кур'єрської доставки.
Відділ розповсюдження – Євген Настичук.

Надруковано ВПП «Друкарський дім».
м. Одеса, 65026, Приморський бульвар, 14, тел.: (0482) 340-308
Замовлення №
Тираж – 2000 примірників. Ціна за домовленістю.

НАША СИЛА – У ЄДНОСТІ І СПІВЧУТТІ

Понад п'ятсот днів минуло від початку повномасштабної війни в Україні. За цей час ми всі навчилися жити по-новому, інакше сприймати проблеми і реагувати на складнощі, по-іншому ставитися до тих, хто нас оточує... Та головне, що попри все, українці зуміли зберегти у собі отой споконвічний дух нескореності і внутрішньої свободи. Щоденно ми продовжуємо тяжку боротьбу з ворогом, підтримуємо армію, що дуже вагомо, навіть якщо це маленький донат в один із тисяч зборів, та ділимося з постраждалими – іноді останнім...

Поки ми готували цей номер, ворог завдав чергового удару по Одесі, зруйнувавши частину житлового будинку, підірвав дамбу Каховського водосховища, що потягнуло за собою страшні наслідки, створив нову загрозу ядерного вибуху на ЗАЕС... Однак попри всі страшні злочини країни-терориста ми тримаємося мужньо і достойно. У цьому можна ще раз переконатися, познайомившись з героями цього журналу, з їх історіями, з розповідями про діяльність. Наша сила – у єдності, у співчутті, у прагненні підтримати одне одного і в нездоланній вірі у таку очікувану перемогу та у світле майбутнє нашої незалежної країни!

Директор інформаційного агентства «Одеса-медіа» Марина ЖИГАЛЮК

500 ДНІВ НЕЗЛАМНОСТІ

500 ДНІВ НЕЗЛАМНОСТІ

СТОР. 12

ФАВОРИТ НОМЕРА

ДЕНИС СЕРДІЧЕНКО:

«БЛАГОДІЙНІСТЬ – ЦЕ СТАН МОЄЇ ДУШІ, МОЯ СУТНІСТЬ!»

Фото на обкладинці: Тимофій Мельников

ПОДІЇ:

ФОРУМ «РОЗВИТОК ТА ПАРТНЕРСТВО – ШЛЯХ ДО ПОБУДОВИ МИРУ В УКРАЇНІ»

СТОР. 8

ОДЕСЬКА ОПЕРА – НА СПІВОЧОМУ ПОЛІ ЕСТОНИЇ

СТОР. 64

ФЕСТИВАЛЬ «ТАЛАНТИ УКРАЇНИ»

СТОР. 66

ВИСТАВКА «ПРОСТІР ЛІТА» В ГАЛЕРЕЇ «ORESHEK»

СТОР. 88

- 8 МІСТО**
Форум «Розвиток та партнерство – шлях до побудови миру в Україні»
- 20 СУДОВА ВЛАДА**
Сергій ЧВАНКІН:
«Незважаючи на війну, ми рухаємось вперед!»
- 24 ПЕРСОНА**
Як український **генерал ЗАЛУЖНИЙ** став «першим після Бога»
- 58 100 ЖІНОК, ЩО НАБЛИЖАЮТЬ ПЕРЕМОГУ**
Лариса ЯКОБЧУК
Руслана ДАНИЛКІНА
Наталія ЧОБАН
- 64 ДРУЖНІ ЗВ'ЯЗКИ**
Одеська опера – на Співочому полі Естонії
- 66 РЕПОРТАЖ**
Фестиваль «Таланти України»: позитивні емоції і незабутні враження
- 68 З МІСЦЯ ПОДІЇ**
Одеська політехніка: наслідки ракетної атаки росіян
- 74 НА ЧАСІ**
Катастрофа планетарного масштабу: якими будуть екологічні наслідки теракту на Каховській ГЕС
Підтоплений Херсон очима одеських фотографів **Костянтина та Влади ЛІБЕРОВИХ**
- 84 КУЛЬТУРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ**
Виставка французького плакату: сміливі дзеркала суспільства, або Провідники шляхами історії
- 88 МАЙСТЕРНЯ**
«Простір літа»: галерея «ORESHEK» дивує абстрактним живописом та ню
- 92 ПОГЛЯД**
«Український фотошоденник»: як війна змінила наші життя
- 96 СУСПІЛЬСТВО**
Єдність під час війни: результати соціологічного дослідження
- 100 АКТУАЛЬНО!**
Не Чорнобиль і не Фукусіма. Чи готова Росія до теракту на Запорізькій АЕС і що про це потрібно знати
- 104 ЗДОРОВ'Я І КРАСА**
Медичний центр натуропатії «SOFI-NA» – для всіх, хто хоче бути здоровим

ЛАУРЕАТИ РЕЙТИНГУ «100 ЖІНОК ОДЕЩИНИ, ЩО НАБЛИЖАЮТЬ ПЕРЕМОГУ»

СТОР. **38**

МІСТО

Дмитро Туканов
Фото: Максим Войтенко,
Микола Покровський

РОЗМОВА З МЕРОМ
ТА ЕФЕКТИВНА
ДИСКУСІЯ МІСТА
З ГРОМАДСЬКІСТЮ:

В ОДЕСІ ВІДБУВСЯ ВЕЛИКИЙ ФОРУМ

«РОЗВИТОК ТА ПАРТНЕРСТВО – ШЛЯХ ДО ПОБУДОВИ МИРУ В УКРАЇНІ» – САМЕ ТАКУ НАЗВУ МАЄ ФОРУМ, ОРГАНІЗОВАНИЙ ОДЕСЬКОЮ МІСЬКОЮ РАДОЮ У ПАРТНЕРСТВІ З ГО «ЄВРЕЙСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ ЦЕНТР «ГІЛЕЛЬ», ГО «ЦЕНТР ВОТУМ» ТА NONVIOLENT PEACEFORCE (NP) UKRAINE. ПРЕДСТАВНИКИ МЕРІЇ, ДЕСЯТКІВ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА БЛАГОДІЙНИХ ФОНДІВ ЗІБРАЛИСЯ РАЗОМ, АБИ ОБГОВОРИТИ ПИТАННЯ, ЯКІ СЬОГОДНІ ХВИЛЮЮТЬ НЕ ТІЛЬКИ ОДЕСИТІВ, А Й УСІХ УКРАЇНЦІВ.

Головною метою заходу стало налагодження ефективної комунікації між організаціями громадянського суспільства, міжнародними організаціями та органами місцевого самоврядування для кращого реагування на виклики воєнного часу. Завдяки панельним дискусіям, що відбулися за участю фахівців, вдалося знайти шляхи вирішення багатьох питань.

Розпочався форум з розмови з одеським міським головою Геннадієм ТРУХАНОВИМ. Учасники заходу заздалегідь мали змогу поставити міському голові запитання, що їх цікавлять, а вже безпосередньо після свого вітального слова мер давав розширені відповіді. Теми запитань були різними – від ідеї проведення форуму до кількості надаваної містом допомоги армії.

Виділимо з інтерв'ю найголовніше.

«НАША МЕТА В ТОМУ, ЩОБ ОДЕСА ПІДТВЕРДЖУВАЛА СВІЙ СТАТУС КУЛЬТУРНОЇ І БАГАТО-НАЦІОНАЛЬНОЇ СТОЛИЦІ, ЗВАЛАСЬ ЄВРОПЕЙСЬКИМ МІСТОМ, ЩО СТАНЕ МІЖНАРОДНИМ МАЙДАНЧИКОМ ДЛЯ СПІЛКУВАННЯ».

– Для чого проводити цей форум саме зараз? (Таких запитань було багато).

– Розмовляти і знаходити спільні рішення – дуже корисна справа. Сьогодні тут зібралися небайдужі люди, ті, хто живуть і працюють за покликом свого серця. Форум не несе у собі ніякої політичної складової і проводиться не заради пропаганди чи піару. Ми об'єдналися, щоб у чергове власним прикладом показати, які великі справи можна творити, об'єднавшись. Ця зустріч, вважаю, як ніколи своєчасна і потрібна.

– Якою ви бачите координацію взаємодії громадськості з органами місцевої влади?

– Я добре пам'ятаю 2014 рік, коли мене обрали мером міста. Впевнений, і

кожен з вас пам'ятає «антитруханівський майдан». Однак у свій перший робочий день я запросив представників громадських організацій, включно з опозиційними, аби ми могли всі наші суперечки розв'язувати за круглим столом. Кожної п'ятниці я збирав тих, хто хотів поспілкуватись, і відповідав на всі запитання.

Минуло дев'ять років – і саме дев'ять років війни в Україні і моєї роботи мером в Одесі. Наша єдність і співпраця з однодумцями відкрила багато можли-

востей та ініціатив. Ми як представники місцевої влади зобов'язані контактувати з громадськістю, вести конструктивний діалог. Мої заступники і я особисто готові до співпраці.

– Як сьогодні місто допомагає нашим захисникам на фронті?

– У нас є великий пласт роботи на поприщі допомоги військовим. На міську владу покладене зобов'язання забезпечити підрозділ ТрО всім необхідним, але ми у нашій програмі «Безпечне місто» допомагаємо усім без винятку: не тільки Збройним Силам України, а й підрозділам Нацгвардії, Нацполіції, СБУ тощо. Наш бюджет, без перебільшення, можна назвати військовим, тому що всі наші гроші спрямовані насамперед на допомогу людям, що постраждали внаслідок російської агресії, та військовим. Допомогти хочеться всім, хто цього потребує. Але першочергово поміч йде туди, де це вкрай необхідно.

– Одеса стала так званим хабом півдня України під час повномасштабної війни. Чим сьогодні наше місто допомагає іншим містам України?

– З початку повномасштабної війни ця допомога була своєчасною і лише у разі необхідності. Якщо надсилаємо щось у Харків, то лише за потребами, які нам озвучило керівництво Харкова. Наша позиція в тому, щоб везти лише корисне та потрібне. Бо потреби дійсно у всіх різні. Комуś треба їжа, комуś вода, іншим – кошти і таке інше.

Коли сталася катастрофа на Каховській ГЕС, ми надали рятувальників та техніку, аби допомагати постраждалим. Тому ми тримаємо руку на пульсі і оперативно реагуємо на виклики, що постають перед нами.

– Чи доречно спрямовувати зусилля на розвиток культури у військовий час?

– Що об'єднує весь світ? З чого починаються дружні стосунки між містами

«МИ У НАШІЙ ПРОГРАМІ «БЕЗПЕЧНЕ МІСТО» ДОПОМАГАЄМО УСІМ БЕЗ ВИНЯТКУ: НЕ ТІЛЬКИ ЗБРОЙНИМ СИЛАМ УКРАЇНИ, А Й ПІДРОЗДІЛАМ НАЦГВАРДІЇ, НАЦПОЛІЦІЇ, СБУ ТОЦЬО».

Підписано меморандум про співпрацю між Одеською міською радою та Ізраїльською Коаліцією по роботі з Травмою

У рамках проєкту створено підготовки фахівців Ізраїльської Коаліції по роботі з Травмою онлайн-навчання **82 особи**, з них:

- **24 спеціалісти** психологічної служби закладів освіти комунальної власності територіальної громади м. Одеси;
- **22 спеціалісти** Центру соціальних служб ОМР;
- **21 спеціаліст** Департаменту надання адміністративних послуг ОМР;
- **15 осіб** спеціалісти Муніципальної варті м. Одеси.

Роман Григоришин, заступник голови Одеської обласної державної адміністрації

«МИ РОЗРОБИЛИ СТРАТЕГІЮ ПО ЗАЛУЧЕННЮ ЕКСПЕРТІВ У ВСІХ СФЕРАХ, БО БЕЗ НИХ НЕМОЖЛИВО ПРАЦЮВАТИ НАД ТАКИМИ ПРОЄКТАМИ».

і країнами? Найперше – це культурний обмін, що, безумовно, можна вважати одним з найважливіших факторів.

Яскравий приклад цього – відновлення культурного центру Union, де ми сьогодні перебуваємо. Незважаючи на війну, підприємці знайшли можливість відбудувати центр. Це доказ того, що ми віримо у нашу перемогу та думаємо про майбутнє. Наша мета в тому, щоб Одеса підтверджувала свій статус культурної і багатонаціональної столиці, звалась європейським містом, що стане міжнародним майданчиком для спілкування.

Після спілкування з Геннадієм Трухановим розпочалась панельна дискусія

«КІЛЬКІСТЬ ЗАПИТІВ ВІД МІЖНАРОДНИХ ПАРТНЕРІВ ЗБІЛЬШИЛАСЬ У П'ЯТЬ РАЗІВ У ПОРІВНЯННІ З ПЕРІОДОМ ДО ВІЙНИ».

Павло Вугельман, віцемер

«МИ З НАШОЮ КОМАНДОЮ РОБИМО ВСЕ, ЩОБ ПОКРАЩУВАТИ НАШЕ МІСТО ТА НАБЛИЖАТИ ПЕРЕМОГУ».

– Ми розробили стратегію по залученню експертів у всіх сферах, бо без них неможливо працювати над такими проектами. Ми плануємо роботу у фокус-групах по окремих секторах. Будуть розроблені стратегії у різних галузях, які пізніше ми презентуємо інвесторам та суспільству, – розповів Роман Григоришин.

У свою чергу віцемер **Павло ВУГЕЛЬМАН** зазначив, що в Одесі зараз відбувається активне перейменування вулиць та алей.

– Є одна центральна алея, що тепер носить назву Алея волонтерів, бо саме волонтери сьогодні є одними з головних захисників нашої держави. Ми з нашою командою робимо все, щоб покращувати наше місто та наближати перемогу, – додав Павло Вугельман.

Також заступник одеського міського голови розповів про те, яка і в якому обсязі надавалася допомога одеситам, внутрішньо переміщеним особам, військовим та мешканцям інших міст України у період війни.

Наостанок відбулись ще дві панельні дискусії на тему можливостей та перспектив діяльності громадського сектору, а також щодо відповідального партнерства. 📌

на тему «Громада & Влада. Спільна мета та відповідальне партнерство», учасниками якої стали представники міської і обласної влади, бізнесу та благодійних фондів. Відкрив дискусію заступник голови Одеської обласної державної адміністрації **Роман ГРИГОРИШИН**, який зазначив, що сьогодні дуже важливо підтримувати економіку України

та залучати до співпраці міжнародні компанії.

За його словами, кількість запитів від міжнародних партнерів збільшилась у п'ять разів у порівнянні з періодом до війни. Нам необхідно інтерес закордонних компаній конвертувати в економічний процес, аби надалі отриманим ресурсом відплатити нашим захисникам.

ДЕНИС СЕРДІЧЕНКО:

«БЛАГОДІЙНІСТЬ – ЦЕ СТАН
МОЄЇ ДУШІ, МОЯ СУТНІСТЬ!»

ЛЮБОВ ДО БЛИЖНЬОГО ТА ДОПОМОГА ТИМ, ХТО ЦЬОГО ПОТРЕБУЄ, ЗАВЖДИ ВАРТУВАЛИ БІЛЬШЕ, НІЖ УСІ ГРОШІ СВІТУ. ОСОБЛИВО ЦЕ УСВІДОМЛЮЄТЬСЯ СЬОГОДНІ, У ТАКІ СКЛАДНІ ДЛЯ НАШОЇ КРАЇНИ ЧАСИ. ВІЙНА ЧІТКО ДАЛА ЗРОЗУМІТИ, ХТО Є ХТО У ВАЖКОМУ ПРОТИСТОЯННІ КРАЇНИ-АГРЕСОРУ І ЗАЛИШИВСЯ СПРАВЖНІМ ПАТРІОТОМ, ВІДДАНИМ СВОЇЙ СПРАВІ.

Денис СЕРДІЧЕНКО – саме та людина, яка чітко розуміє свою життєву місію і наполегливо, невпинно, неухильно слідує обраним шляхом. З дитинства у ньому виховували любов до Бога та повагу до всіх без винятку людей, навчали сімейним цінностям і закладали фундамент для формування порядної, чесної, працелюбної особистості.

Сьогодні він – єпископ Одеської народної церкви, президент одного з найпотужніших благодійних фондів Одеси «Добрий самарянин», зразковий сім'янин – турботливий батько і розуміючий чоловік.

Про етапи становлення, багатогранну діяльність, мрії і плани ми говорили з подружжям Сердиченків – Денисом та його дружиною Мариною.

– Ні для кого не секрет, що особистість людини формується у ранньому дитинстві, саме тому нам насамперед цікаво дізнатись, у якому середовищі ви зростали і що саме вплинуло на вибір вашого життєвого шляху?

ДЕНИС: Народився і виріс я у славному місті Ізмаїл, у багатодітній дружній родині. Там навчався у 10-й школі до

8-го класу, а потім переїхав до Одеси навчатися у вищому професійному технічному училищі за спеціальністю «столяр». Це, до речі, пізніше неабияк знадобилось у моїй діяльності. Крім того, ще будучи підлітком, закінчив художню школу в Ізмаїлі.

Оскільки моя школа відповідала всім канонам радянських часів, та не мала місця для віри та Бога, навчатись там мені було досить складно. Вчителька-передовичка жорстоко поводитися зі мною, бо я був віруючою дитиною. Це було ще те випробування для мене, малого хлопця, однак цю проблему я не озвучував батькам, бо розумів, що для них це буде так само болісно. Мій батько був одним із провідних єпископів руху п'ятидесятників, це, можна сказати, передалося мені спадково. Тому після закінчення училища я почав навчання у Київському Біблійному інституті, а згодом – у Київській семінарії.

Я ріс у багатодітній сім'ї. Саме тому дуже люблю дітей, люблю перебувати серед людей. Завжди потребую якогось руху, шуму довкола себе, що б не робив. Власне, це є одним з пояснень, чому я займаюсь волонтерською діяльністю.

В ОСНОВІ – РОДИННІ ЦІННОСТІ І ПРИНЦИПИ

– Цікаво, за яких обставин ви познайомились і як розвивались ваші стосунки?

МАРИНА: Познайомилися ми з Денисом у церкві. На той час, у 2005 році, йому було майже 26 років, а мені лише 17. Я сама із села Зоря, навчалась у той час в Одесі. Мій майбутній чоловік тоді мав їхати у чергове відрядження по Бессарабії і запропонував поїхати з ним. Я погодилась, і відтоді ми почали трошки більше спілкуватися, дізнаватися одне про одного.

ДЕНИС: Я давно працюю з молоддю і добре знаю, що її цікавить. Марина була не схожа ні на кого. Вона так добре спілкувалася з літніми людьми, що це мене неабияк вразило... Я зрозумів, що вона має в голові чіткі межі, субординацію, повагу, а це надзвичайно важлива риса для створення сім'ї.

Так склалося, що у тій же поїздці я мав зустрітись зі священнослужителем в Зорі, селищі, де проживала родина Марини, і вже тоді познайомився зі своїми майбутніми родичами. Мене прийняли по всіх кращих болгарських традиціях, і вже у той день я зрозумів: вона буде моєю дружиною.

МАРИНА: А у моїх планах було навчання, закінчення університету і тільки потім – заміжжя. Однак коли ми, повернувшись з відрядження, прощалися, я прочитала у погляді Дениса все, що він собі задумав. Ми почали більше спілкуватися, хоча було лише декілька зустрічей до пропозиції руки і серця.

ДЕНИС: На нашому третьому побаченні я сказав, що не вірю у дружбу між хлопцем та дівчиною, тим самим натякаючи, що ми вже перебуваємо у стосунках. На мій погляд, існувало чотири варіанти розвитку подій: перший – болісне для нас обох розставання, другий – закінчення спілкування без жодного продовження, третій варіант закінчиться гріхом, а четвертий – весіллям.

МАРИНА: Якщо передавати дослівно, Денис сказав: «Серйозні стосунки повинні закінчуватися весіллям, ти згодна?» Я відповіла: «Так, я згодна!» Як виявилось, це і було тією самою пропозицією (Сміється.) Ідучи з тієї прогулянки, ми вже говорили про заручини. У той же день він прийшов до моєї мами, сказав про свої наміри і заявив, що «бере відповідальність за мене і обіцяє берегти». Єдине, про що попросила моя мама, щоб я закінчила навчання. Так все і сталося.

ДЕНИС: Разом ми вже 18 років, і я вважаю це справжнім Божим благословенням. Коли я вступав у шлюб, то вже був служителем і бачив багато проблем, які виникають у молодих сімей.

“ «РАЗОМ МИ ВЖЕ 18 РОКІВ, І Я ВВАЖАЮ ЦЕ СПРАВЖНІМ БОЖИМ БЛАГОСЛОВЕННЯМ».

Тому ми одразу визначили правила нашої сім'ї. Перше, що ми зробили, – сіли за стіл переговорів. Ми визначили, що у нашому домі має бути один авторитет і пріоритет – це Біблія. Якщо ми десь переходимо межі, то маємо якір, що нас контролює та втихомирює. Потім ми прописали правила поведінки один з одним. Одне з них, наприклад, не лягати у ліжко, якщо ми не вирішили якесь питання. Це, до речі, прописано і в Біблії. І ці наші подружні правила постійно вдосконалюються.

МАРИНА: Ми багато розмовляємо, поважаємо межі одне одного, і я дуже вдячна Денису за те, що показав мені, як повинна жити сім'я. У нього був зразок ідеальної родини – його батьки, у мене – ні. І сказати, що у мене була здорова модель стосунків між чоловіком та жінкою, не можу, тому в свої 18 років

мені треба було повністю довіритись своєму чоловіку, який став для мене і батьком, і братом, і провідником у доросле життя.

ДЕНИС: Нещодавно ми їхали в авто, і моя старша донька, їй 17 років, сказала таку річ: «Тату, мені дуже приємно, що я маю хороший приклад сім'ї і радію з того, що ти живеш так само, як проповідуєш у церкві». Почути таке від підлітка дуже і дуже приємно. Ми дійсно живемо за певними принципами і навчаємо цьому ж інші сімейні пари.

ШЛЮБ – ЦЕ МАЛЕНЬКА ДЕРЖАВА

– Тобто ви маєте курси для молодих сімей? Як проходить така практика і чому вирішили займатися такою діяльністю?

ДЕНИС: Так, у нас є відділ роботи з молодими сім'ями. Ми

почали проводити консультації, коли нашому шлюбу виповнилось 10 років, бо раніше це не мало б ніякого сенсу. Тут потрібен власний великий досвід. Ми зростаємо, і разом з нами зростають молоді подружжя. Це не якісь повчання, а скоріше поради від нас – пари, яка пройшла разом через якісь негаразди і змогла при цьому лише зміцнити свій шлюб.

Спочатку ми зустрічаємось з окремою парою та обговорюємо нашу подальшу роботу, розповідаємо про себе, наші принципи, обговорюємо ті речі, з якими вони можуть зіштовхнутися. Потім вони потрапляють у групу молодих пар, де ми колективно говоримо на різні теми: виховання дітей, систему їх виховання, моральні принципи та, власне, взаємини між закоханими.

Таким чином ми хочемо показати, що кожна пара насправді може натрапити на одні й ті ж проблеми у сумісному житті, і це абсолютно нормально. Найголовніше – вміти розмовляти, чути одне одного та поважати думку свого партнера. Шлюб – це маленька держава зі своїми правилами та системою. Потрібно просто знайти правильну систему управління.

– Чи багато сімей вдалося таким чином врятувати від розриву?

ДЕНИС: Для багатьох наші курси справді стали у нагоді. Сьогодні багато пар між собою дружать, а разом з ними – і їх діти. Бувають випадки, коли пари звертаються за допомогою дуже пізно, на межі розриву, і в таких випадках не завжди вдається врятувати їх шлюб. За нашою статистикою, 90 відсотків шлюбів рятується, а в десяти ситуацію, на жаль, уже не виправити.

МАРИНА: Ми організуємо спільне дозволя, частенько запрошуємо пари до себе в гості, де кожен може гарно провести час, поспілкуватись, видихнути і насолодитись моментом. Це додає кожному з нас радості та свободи. Дітки, зазвичай, між собою теж дружать і можуть зайнятися своїми справами, поки батьки відпочивають і спілкуються.

– Ви народили і виховуєте трьох чудових діток. Розкажіть трохи про них. Напевно, вони такі ж активні, як їх батьки?

МАРИНА: Перша дочка – Анастасія, їй 17 років. Вона з'явилася у нас, коли мені було лише 19. Була важка вагітність, дочці при народженні поставили смертельний діагноз... До того ж, я майже одразу після пологів завагітніла другою дитиною. І при цьому продовжувала навчання!

Після народження сина Петра настав найтяжчий період у нашому житті. грошей було небагато, двоє дітей, постійно працюючий чоловік і я – студентка. Однак мене рятувало те, що я завжди перебувала поміж людей, у церкві. Попри те, що морально й фізично було важко, я не обмежувалася сидінням вдома. Я закінчувала університет, паралельно отримувала біблейську освіту і коли, нарешті, віддала дітей до дитячого садочка, я відчула спустошеність. Денис запропонував мені вивчати англійську, тому я пішла на курси, тоді ж ще й займалася документами по відкриттю церков в регіоні...

Наші діти і справді дуже активні! Старша донька вісім років займається грою на скрипці, ходила на художню гімнастику. Син подався у греко-римську боротьбу, закінчив школу з фортепіано. Менша дочка Тетяна теж ходить на заняття з гри на скрипці. Наші діти на 100 відсотків залучені в те, чим ми займаємось. Вони бачать, що ми не позуємо, що від щирого серця допомагаємо людям і робимо те, що насправді любимо.

Що б я не робила, роблю це через призму сім'ї та свого чоловіка. Я не піду на те, що буде врозріз із поглядами сім'ї. Не будую власну кар'єру, а дивлюся, щоб це допомагало моїй сім'ї. Коли я говорила «Так» перед вівтарем, то говорила це про всі

2003 р.

2004 р.

2005 р.

2006 р.

2007 р.

“ НАШІ ДІТИ НА 100 ВІДСОТКІВ ЗАЛУЧЕНІ В ТЕ, ЧИМ МИ ЗАЙМАЄМОСЬ».

сфери свого життя. Я розуміла, що ця людина – мій чоловік – вестиме мене по життю, а я маю бути йому помічницею.

СЛУЖІННЯ ЛЮДЯМ ВИЩЕ ВІД ВЛАСНОЇ БЕЗПЕКИ

– Початок повномасштабної війни: життя кожного українця поділилося на «до» і «після». Вам, Денисе, як керівнику одного з найпотужніших благодійних фондів довелося зіткнутися з величезним обсягом роботи. Як переживали ті перші місяці?

ДЕНИС: Коли почалася повномасштабна війна, мені всі радили втікати через мої релігійні погляди. Однак від війни я втечу, а як бути з совістю? Я присвячую себе Богу, маю служити людям, тому твердо вирішив залишатися, а Марині сказав збирати дітей і виїжджати. Вона вивезла дітей до США, бо там є родинні зв'язки.

МАРИНА: Я не виїжджала з країни з метою залишитися там. Просто вивезла дітей, облаштувала їх там і повернулася. Але спочатку я якийсь час перебувала в Бухаресті, бо треба було відкрити візи у США. І оскільки я не можу сидіти склавши руки, організувала там волонтерський рух, їздила на митниці, привозила біженців, шукала гуманітарні вантажі. Я скуповувала спальники, генератори, меблі, очищувачі для води, займалася логістикою. Коли відвезла, нарешті, дітей у Штати, то прощалася з ними ніби назавжди, бо ситуація на той час була вкрай складна...

ДЕНИС: Ми написали доручення на ім'я мого брата, що він бере опіку над нашими дітьми на випадок, якщо з нами щось станеться.

МАРИНА: Я їхала за однієї умови, сказавши чоловікові: «Денисе, я буду допомагати звідти, однак коли всі запитання вирішу,

одразу ж повернуся до тебе, яка б ситуація в Одесі не була. Я буду поруч з тобою. Адже перед Богом давала обіцянку бути з тобою в горі й радості. Свій материнський обов'язок я виконаю на 100 відсотків, але моє місце поруч з тобою, хоч би що було».

ДЕНИС: Зрозуміло, що нам було надважко прощатися з дітьми, але тут мій народ, церква, людей я не можу зрадити. Вже у липні 2022 ми забрали дітей додому, бо вони сказали, що не хочуть дивитися на наші служіння у «Фейсбучі», а хочуть бути поряд з нами.

МАРИНА: Діти дуже подорослішали за цей час. Я фанатична мати, але моє серце там, де чоловік. Це був один із найважливіших виборів у моєму житті. Але я робила це і для них, щоб їм було куди повернутися.

ДЕНИС: Тоді ми розпочали велику роботу на перемогу України. Організували великий гуманітарний штаб. Почали часто їздити на фронт, що продовжуємо робити і зараз, неодноразово потрапляли під обстріли, спали в спальниках у машинах... На жаль, розповідати докладно про всю роботу я не можу зі зрозумілих причин, однак вона дуже масштабна і потужна.

«ДОБРИЙ САМАРЯНИН»: ВІД ПРИТЧІ – ДО СЬОГОДЕННЯ

– Важко уявити, що відчувають батьки, назавжди прощаючись зі своїми дітьми... Але ви зважилися на це заради благої мети – допомогти тисячам людей, і це дуже цінно. Фонд «Добрий самарянин» почав своє існування задовго до повномасштабного вторгнення і встиг зарекомендувати себе як чесна, порядна і дуже потужна організація. Як починалася його історія?

ДЕНИС: Фонд зародився у 1992 році, коли було зруйновано Радянський Союз. Мій батько – справжній українець, який любив свою країну і хотів для неї зробити щось важливе та гарне. Він завжди допомагав людям, але оскільки церкву було відокремлено від держави, цей бар'єр не дозволяв робити щось масштабне. Тоді виникла ідея створити місію – фонд «Добрий самарянин», аби з'явилась можливість допомагати будинкам для літніх людей, інтернатам тощо. Наше першочергове завдання – опікуватися дітьми.

Було вирішено придбати будинок у Маяках для оздоровлення дітей. Тоді якраз трапилась Чорнобильська катастрофа, і у Маяках ми приймали постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС. Років з 13-15 я працював у цьому таборі. Працював руками, і мені це завжди подобалося. З часом фонд розвивався, наповнювався людьми. Створено його було за участі Одеської народної церкви. Після 2000 року він почав розростатися, і його учасниками стали не тільки парафіяни, а й пересічні люди.

– А як з'явилася така цікава назва?

ДЕНИС: Мене часто запитують, у чому різниця між «самарянином» та «самаритянином». Усе дуже просто. Самаритянин – це з давньогрецької мови, а самарянин – з давньослов'янської. Згідно з Біблією, обидва варіанти правильні. Це пішло від біблійного героя, а саме притчі, яку розповів Христос. Суть її така: Один чоловік спускався з Єрусалима до Єрихона й натрапив на розбійників, які його обікрали, тяжко побили та й пішли геть, залишивши півмертвого. Випадком тією дорогою ішов якийсь священник, побачив його і, обійшовши, проминув. Так само й левіт прийшов на те місце, глянув на нього й пройшов мимо. Але один самарянин, що був у дорозі і зненацька натрапив (на нього), побачивши його, змилосердився. Він приступив до нього, перев'язав йому рани, полив їх оливою і вином; потім посадив його на власну худобину, привів до заїзду й доглянув за ним. На другий день він виняв два динари, дав їх господареві й мовив: «Доглядай за ним, і те, що витратиш на нього більше,

я заплачу тобі, коли повернуся». Хто з оцих трьох, на твою думку, був ближнім тому, що потрапив розбійникам до рук? Він відповів: «Той, хто вчинив над ним милосердя». Тоді Ісус сказав до нього: «Іди і ти роби так само».

Так само й ми не запитуємо у людей, яким допомагаємо, яких вони поглядів, віри, переконань. Ми поважаємо всіх без винятку. Адже маємо образ самарянина, який надає допомогу, незважаючи ні на які обставини. Для нас це дуже алегорична тема, яка характеризує нас найкращим чином.

Крім того, ми маємо релігійну толерантність і вважаємо, що ворогувати неприпустимо. Так, у мене є свої переконання, але є й повага до інших релігій. Ми маємо вчити та вчитися доброму, а на погане просто не звертати уваги.

– Що стосується саме діяльності фонду, які його пріоритетні напрями, окрім турботи про дітей? Адже знаю, що допомога відбувається у найрізноманітніших сферах.

ДЕНИС: Наша найголовніша стратегія – діти, молодь, підлітки. Студенти навіть проходять у нас практику. Деякі фонди не бачать цінності у молоді, але для нас питання стоїть не в грошах. Ми хочемо виростити європейське суспільство у правильному розумінні цих слів.

У 2002 році ми офіційно відкрили школу, якою завідує Марина. Ми не пішли на дистанційне навчання ні під час пандемії, ні під час війни, що дуже цінно для діток та їх батьків. Влітку ми вирішили відкрити ще й дитячий хаб, бо бачили прогалину, адже діти пропустили три місяці навчання. Також ми відомі своїми масовими заходами: різдвяні ярмарки, пасхальні реконструкції, дитячі свята тощо.

До війни наша команда відвідувала дитячі притулки по всьому регіону. Потім почали їздити і в реабілітаційні центри, в'язниці, будинки милосердя. Працюючи з літніми людьми, в результаті дійшли аж до того, що відкрили школу для бабусь і дідусів, де ми їх навчали спілкуватися з дітьми та онуками.

Наш фонд оперативно реагує на зміни у суспільстві та нагальні проблеми. Коли змінюються тенденції, разом з цим оперативно змінюється і наша стратегія. Почалася масштабна війна – одразу організували штаб, взяли, до прикладу, працювати соцпрацівників. Це наша відмінна риса.

У 56 громадах ми регулярно організуємо роздачу гуманітарної допомоги. Понад 1200 тонн ми виділяємо тільки на нашу область, так само йде і на Миколаївську, Херсонську, Дніпропетровську, Запорізьку тощо. Ми намагаємось бути там, куди інші зазвичай не їдуть.

Сьогодні ведеться робота і з військовослужбовцями – як на фронті, так і в тилу.

КОЛИ У СЕРЦІ – ІНШИЙ ОБРАЗ ОДЕСИ

– Як нам відомо, ви є поціновувачем герменевтики і навіть створили книгу, присвячену науковій реконструкції. Розкажіть про це детальніше.

ДЕНИС: Я вважаю, що образ Одеси є дещо спотвореним. Принаймні так нам пропонують думати про неї сьогодні. Часто можна почути «кримінальна Одеса», «одеські бандити»... Але я вважаю, що наше місто має асоціюватися з античністю. Нам потрібно створити щось унікальне, і ми можемо це зробити.

Я написав нарис наукової реконструкції завдяки предметам, знайденим під час археологічних розкопок, і музейним експонатам. Ідея полягає у тому, щоб предмет був ідентичним до оригіналу. Наразі я намагаюся написати книгу через призму античної людини, щоб показати глибину алегорії священного писання. Ця наука називається герменевтика – уміння тлумачити Священне Писання. Також у моїх планах створення кількох богословських книг.

– Тож що ви вважаєте своєю місією у житті? Насправді зроблено чимало і, впевнена, ще багато чого попереду. Однак чи є ота велика мрія, яку хотілося б власними силами втілити у життя?

ДЕНИС: Я хочу, щоб Одеса славилася не злочинністю, а гарними людьми, які роблять добрі справи. Страшенно не люблю, коли мені розповідають про злочинну Одесу. Я знаю інше місто, де багато церков і благодійників, людей, які вірні своїм коханим, люблять своїх дітей. Я знаю Одесу освічену та чисту. Я вірю, що колись люди не ховатимуть гаманці, щойно вони зайдуть до міста, а бачитимуть лише привітні посмішки містян. Це моя мрія. Я молюся про це і намагаюся наблизити ці часи.

– Як вам вдається зберігати внутрішню силу та утримувати стабільний емоційний стан? Бо бачили і чули ви чимало недоброго...

ДЕНИС: Я у жодному разі не занурююся у все це повністю. Коли я відчуваю втому, маю потужну зброю – молитву. Втомився – став на коліна, помолився. Як людині віруючій мені набагато легше переживати емоційні проблеми. Адже наш завіг – на все життя! Ми робимо добро, бо так нам заповідав Христос. Саме ядро християнства – це волонтерство і якщо я вже назвався християнином, то благодійність – це стан моєї душі, моя сутність. Це як потреба дихати. А хіба людина втомлюється дихати? ❗

2019 р.

2020 р.

2021 р.

2022 р.

2023 р.

● ФОНД «ДОБРИЙ САМАРЯНИН» ●

СЕРГІЙ ЧВАНКІН:

«НЕЗВАЖАЮЧИ
НА ВІЙНУ,
МИ РУХАЄМОСЬ
ВПЕРЕД!»

З ПОЧАТКОМ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ КОЖЕН ПОЧАВ ПРАЦЮВАТИ НА ПЕРЕМОГУ. СУДИ – НЕ ВИНЯТОК. КИЇВСЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД МІСТА ОДЕСИ ЩОДЕННО РОБИТЬ СВІЙ ВНЕСОК, ДОПОМАГАЮЧИ АРМІЇ ТА ГРОМАДЯНАМ, ПРИ ЦЬОМУ ВІДПОВІДАЛЬНО ВИКОНУЮЧИ СВОЇ СУДОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ.

Про ефективність суду та його першість за межами області свідчать дані багатьох досліджень. Наприклад, Київський суд Одеси третій рік поспіль посідає третє місце у всій країні по завантаженості, а нещодавно він очолив список «Рейтингу ефективності судів Одеського регіону за 2022 рік», заснованого ГО «Спілка юристів Одеської області» та ІА «КонструктивNEWS».

Ми зустрілись з головою суду Сергієм Чванкіним та обговорили багато питань. Серед них – масштабні ініціативи зі збору коштів на ЗСУ, благодійна робота Громадського центру правосуддя та нові для Київського суду справи економічного напрямку.

– Сергію Анатолійовичу, востаннє ми з вами спілкувались ще до початку повномасштабної війни. Реалії наші змінюються і, впевнена, робота суду також закономірно трансформується. Розкажіть, що змінилось за цей рік і три місяці? Стало важче чи навпаки?

– Звичайно, війна трансформує життя і роботу кожного з нас. Київський районний суд Одеси також зазнав деяких змін. Наприклад, минулого року дві наших судді пішли у відставку, ще одна змушена була виїхати за кордон. Враховуючи постійне завантаження суду для нас це стало відчутною втратою. Не дивлячись на те, що справ стало менше, навантаження на кожного суддю не зменшилось, а, навіть, збільшилось. Якщо говорити конкретно про цифри, то у 2021 році ми мали близько 40-42 тисяч справ на рік, а у 2022 році кількість справ впала до 32 тисяч. Наразі наш штат налічує 22 судді.

Проте я сміливо можу казати, що ми блискуче справляємось з роботою. З 32 600 справ ми маємо у залишку менше двох тисяч. Це чудовий показник, який говорить про плідну працю. Крім того, наш суд третій рік поспіль стає третім серед 503 судів України з такими ж повноваженнями. Ми підтримуємо якість навіть при надзвичайно малій кількості суддів. Ми не жаліємось, а лише сподіваємось на якнайшвидшу перемогу і відновлення довоєнної діяльності країни.

– Про вашу діяльність на перемогу України говорять не тільки в Одесі, а й за її межами. Ви докладаете багато зусиль для допомоги нашій армії. Це була ваша ініціатива?

– З початку повномасштабного вторгнення Київський районний суд міста Одеси почав активно допомагати нашій армії шляхом щомісячних перерахувань коштів на потреби ЗСУ. Ми розуміємо, що країна знаходиться у важкому становищі, і тому не можемо стояти осторонь. Хоч це у масштабах війни кошти невеликі, але

“

«НЕЩОДАВНО НА ЧАСТИНУ КОШТІВ МИ ПОЧАЛИ ЗАКУПАТИ НЕОБХІДНИЙ ОДЯГ, СПОРЯДЖЕННЯ, ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ХЛОПЦІВ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ГАРЯЧИХ ТОЧКАХ».

навіть ці ресурси допомагають нашим військовим наблизити перемогу.

Спочатку ми вирішили допомагати тільки перерахунками. Буквально нещодавно на частину коштів ми почали закупати необхідний одяг, спорядження, обладнання для хлопців, що перебувають у гарячих точках: Бахмуті, Херсоні тощо. Вже було декілька таких адресних допомог від Київського райсуду. Ми це робимо й задля того, щоб підіймати бойовий дух хлопців та показувати іншим гідний приклад. Важливо розуміти, що нас ніхто не зобов'язує до цього. Це виключно наша ініціатива і наша командна робота.

Державі зараз дуже важко, тому ми повинні підставити своє плече і продовжувати цю роботу до дня нашої перемоги.

Щомісячні відрахування судді здійснюють зі своєї заробітної плати. На потреби ЗСУ ми перерахували близько 3 мільйонів гривень. Окрім того, ми надаємо й адресну допомогу для посилення боєздатності деяких підрозділів.

Суддівський колектив систематично надає допомогу для технічного укомплектування та посилення боєздатності однієї з військових частин, яка потребує допомоги. Судді придбали та передали для наших військових акумулятори для квадрокоптерів, далекоміри, компаси, рюкзаки, польові ліжка.

Також для потреб військовослужбовців було придбано портативну зарядну станцію Anker, декілька акумуляторів для Mavic, Starlink, беспроводну IP-камеру та інше необхідне обладнання.

— Окрім допомоги військовим, величезна робота проводиться з громадськістю. Мова йде про Громадський центр правосуддя, який було створено для надання послуг у правовій сфері на безоплатній основі. Як працює центр сьогодні?

— Громадському центру правосуддя, який було створено на базі Асоціації слідчих суддів, цієї осені виповниться 5 років. Декілька разів на тиждень вони ведуть прийом громадян і надають правову безкоштовну допомогу жителям Одеси та області. Але оскільки наразі у місті багато внутрішніх переселенців, допомога надається абсолютно усім бажаючим.

Останнім часом наші фахівці часто проводять виїзні прийоми у населених пунктах області. Працівники центру були у Крижанівці, Чорноморську, зараз у плані відвідати Овідіополь. Жителі міст та сіл розуміють, що до них приїхав спеціаліст і буде надавати допомогу якісно і, головне, безкоштовно. Хочеться, щоб більше людей дізнавалось про наш центр, тому ми продовжимо налагоджувати зв'язки у всіх куточках нашого регіону і, можливо, за його межами.

Зазначу, що Громадський центр правосуддя існує за допомоги Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). Воно надало колосальну допомогу у відкритті цього проєкту, його реалізації. Зараз ми працюємо над вдосконаленням центру. Реалії такі, що нашій молоді через неповноцінну роботу навчальних закладів бракує уваги та простору для якоїсь діяльності. Саме тому ми думаємо про відкриття на базі Громадського центру правосуддя курсів іноземних мов, комп'ютерних технологій, вивчення сфери права тощо. Увагу молоді треба переключити на щось, що їй буде потрібно у майбутньому, бо саме вона – наше майбутнє. Не дивлячись на війну, ми рухаємось вперед!

– Повертаючись до роботи безпосередньо суду. Така велика кількість справ, що надходить до вас, спричинена й тим, що на базі Київського суду зареєстровані такі правоохоронні органи, як Головне управління поліції в Одеській області, Державне бюро розслідувань і новостворений орган Бюро економічної безпеки. Якщо про перші два ми знаємо давно і їх діяльність вже зрозуміла, то про БЕБ майже нічого не відомо. Що ви можете сказати про їх діяльність?

– Бюро економічної безпеки було зареєстровано в Одеській області у липні минулого року. Цей орган займається економічними злочинами, що відбуваються на території всієї Одеської області. Практично немає питань у сфері економіки, якими БЕБ не займався б. Це найрізноманітніші напрямки: приватні чи державні, питання тендерів, акцизів та бюджетів тощо. Я вважаю, що цьому органу треба дати трошки часу, аби вони стали ефективною структурою.

Сьогодні до них є довіра, бо зарекомендувала себе служба досить результативно. Детективи щоденно звертаються до нашого суду для дозволу на отримання різних клопотань для оглядів, обшуків, тимчасового доступу, арешту майна. Цими питаннями займаються безпосередньо слідчі судді, що працюють при Київському районному суді.

– Останнім часом країною йде хвиля масових викриттів корупційних злочинів, зокрема, у судочинстві. Як ви ставитесь до останніх подій та як, на ваш погляд, це впливає на думку громадськості?

– На мою думку, недовіру до судів у суспільства штучно виробили політики. Вони, на жаль, люблять навішувати ярлики. Наші показники – це найперше та найважливіше свідчення того, що ми працюємо швидко і ефективно.

Стосовно останніх подій, звичайно, це не додає вагомості та позитивного іміджу українському судочинству. Ми сподіваємось

“ «ГРОМАДСЬКОМУ ЦЕНТРУ ПРАВОСУДДЯ, ЯКИЙ БУЛО СТВОРЕНО НА БАЗІ АСОЦІАЦІЇ СЛІДЧИХ СУДДІВ, ЦІЄЇ ОСЕНІ ВИПОВНИТЬСЯ 5 РОКІВ. У НЬОМУ ПРАЦЮЮТЬ ЕКСПЕРТИ У РІЗНИХ ГАЛУЗЯХ: КОЛИШНІ СУДДІ, ДІЮЧІ АДВОКАТИ, НАУКОВІ ПРАЦІВНИКИ, МОДЕРАТОРИ, ПСИХОЛОГИ, НОТАРІУСИ ТОЦЦО».

“ «Я ДОТРИМУЮСЯ ДУМКИ, ЩО СУДДЯ ПОВИНЕН БУТИ ЗРАЗКОМ ДЛЯ ІНШИХ, І НЕ ТІЛЬКИ У СТІНАХ СУДУ, А Й ЗА ЙОГО ТЕРИТОРІЄЮ, ЗА МЕЖАМИ СВОГО КАБІНЕТУ».

на об'єктивне розслідування, і я впевнений, що розслідування покаже, хто винен і як це сталося.

Я дотримуюся думки, що суддя повинен бути зразком для інших, і не тільки у стінах суду, а й за його територією, за межами свого кабінету. Суддя повинен поводити себе культурно та порядно навіть тоді, коли на ньому немає мантиї. Ми маємо боротися за те, щоб судді були зразковими представниками судової системи.

КАК УКРАИНСКИЙ ГЕНЕРАЛ ЗАЛУЖНЫЙ

СТАЛ «ПЕРВЫМ ПОСЛЕ БОГА»

26 февраля 2022 года, третий день полномасштабного вторжения России в Украину. Уже очевидно, что план российских властей захватить Киев за 72 часа провалился, однако чаши весов на фронтах склоняются то в одну сторону, то в другую.

Российские войска не смогли высадить десант с военной техникой в Гостомеле, однако взяли в оперативное окружение Чернигов, быстро продвигались по Сумской области и со дня на день могли выйти к пригородам Киева на левом берегу Днепра.

В публичной коммуникации украинские власти призывали граждан не паниковать, однако между собой члены правительства начали активно обсуждать идею взорвать все киевские мосты через Днепр. Это позволило бы задержать российскую армию перед широким естественным препятствием, не допустив ее в правительственный квартал.

Именно тогда, на третий день войны, один из высокопоставленных чиновников правительства набрал тогдашнего председателя Службы безопасности Украины Ивана Баканова. Требовавал, чтобы тот приказал своим спецназовцам взорвать мосты.

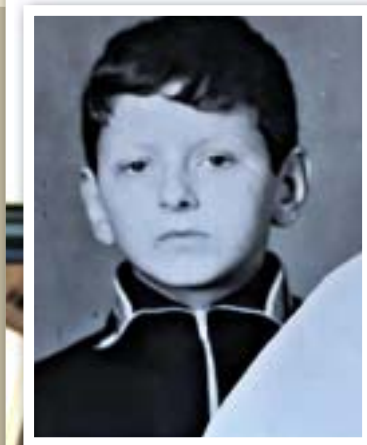
Ситуация была непростой. Баканов позвонил главнокомандующему Вооруженных сил Украины генералу Валерию Залужному. Тот, выслушав собеседника, ответил без колебаний: «Взорвать мосты? Ни в коем случае. Это будет предательством оставшихся на левом берегу Днепра – и военных, и гражданских».

Время показало, что решение, принятое генералом на третьи сутки без сна, в задымленном от сотен выкуренных сигарет бункере с разложенными на столах картами оперативной обстановки, оказалось правильным. Уже позже десятки решений Залужного помогут украинской армии не только удержать Киев, но и вытеснить российские силы с севера Украины, провести харьковское контрнаступление и отвоевать Херсон.

Главнокомандующий ВСУ стал для украинцев символом войны за само существование их государства: в его честь слагают песни и называют улицы. Его успехи в противостоянии «второй армии мира» дали повод журналу Time в прошлом году включить Валерия Залужного в рейтинг 100 самых влиятельных людей планеты. Со временем его фигура стала заметным символом украинского сопротивления и в России: недавний фейк о тяжелом ранении украинского главкома был одной из главных новостей на федеральных телеканалах.

Стремительный рост популярности генерала уже позволил говорить о его политических перспективах и влиянии за пределами вооруженных сил. Но даже в Украине, несмотря на публичность Залужного, к его фигуре есть вопросы. Несмотря на доверие и популярность среди граждан, есть и те, кто его ненавидит или боится.

Би-би-си попыталась разобраться в истории генерала Залужного и выяснить, что от него можно ожидать в будущем.

НАШ ВАЛЕРЧИК

Жители Звягеля, 50-тысячного города в трех часах езды от Киева по львовской трассе, еще не до конца привыкли к новому названию своего города: до прошлого года он назывался Новоградом-Волинским.

«А его как ни назови, что Новоград, что Звягель – все равно город военных», – смеется **Татьяна Шатувльская-Пелешок**.

Ей 80 лет, она всю жизнь проработала учительницей начальных классов, может сразу назвать фамилии сразу нескольких генералов-уроженцев Звягеля и говорит, что помнит всех детей из всех 11 своих выпусков – разве что иногда имя ей нужно напомнить.

Валеру Залужного, «маленького, щупленького кудрявого мальчика», которого 1 сентября 1980 года привела в школу №9 мама, Татьяна Григорьевна помнит прекрасно – хотя бы потому, что в то время жила неподалеку.

«Залужные вчетвером – взрослые и Валера с младшим братом – жили в однокомнатной квартире у вокзала, там рядом две военные части, отец его был военным, он с детства видел вокруг себя военных, любил играть солдатиками на парте, солдатиков на переменах рисовал. Одна из военных частей была шефами нашей школы: солдаты к нам на уроки приходили, на их плаце детей принимали в октябрята и пионеры. Я ничуть не удивляюсь, что Валера пошел в военные», – говорит она.

Отличником, вспоминает учительница, Залужный не был, но был старательным и аккуратным.

«У нас в классе был мальчик-полусирота, его мама сильно пила, он был вечно голодным. Валера ему то из дома поесть приносил, то свою порцию школьного обеда отдавал. Он очень хорошим ребенком был», – улыбается Татьяна Григорьевна.

С этим соглашается Сергей Степанюк, одноклассник и школьный друг Залужного: «У нас был очень дружный класс, атмосфера была семейной, мы до сих пор очень дружим».

Классе в седьмом Залужный, который до того был одним из самых маленьких по росту в классе, резко рванул вверх, а в его

табеле появились тройки. Приблизительно тогда, вспоминают одноклассники, его стали называть Валерчиком: это прозвище в кругу друзей детства сохраняется у него и по сей день.

«Это не жаргон или панибратство. Представьте себе, он был таким скромным обаяшкой. Такие кудряшки, улыбка, такие розовые щечки. Никогда грубых слов не употреблял, но и не подлизывался. Валерчик», – смеется Елена Степанюк, одноклассница и жена Сергея.

Одноклассники Залужного описывают идиллическую советскую школу – почти как в кино про пионеров. Только с поправкой на военный городок и соответствующую этику родителей многих учеников.

Не «фронтмен» и не любитель выступить с трибуны, но человек, который может молчать-молчать, а потом отпустить такую шутку, что все попадают от смеха, вспоминают своего одноклассника Степанюки.

«Он был самодостаточным. Я был комсоргом школы и хорошо помню, что в художественной самодеятельности или в спортивных соревнованиях он участвовал, только если ему самому было интересно или нужно было помочь классу. Грамоты, какие-то поощрения – это его не интересовало совсем», – говорит Сергей.

После девятого класса ребят в рамках курса допризывной подготовки на две недели заселили в настоящую казарму одной из воинских частей города, выдали кирзовые сапоги и портянки. Ели они в солдатской столовой, стреляли в тире – одним словом, настоящее приключение. На нечетких черно-белых снимках того периода можно увидеть первые фотографии Валерия Залужного в камуфляже – еще советского образца.

А после этих сборов делегация от новоградской школы уехала на неделю в Ленинград – за выдающиеся успехи в сборе металлолома и макулатуры. 9-Б класс представляли Залужный, Сергей Степанюк, его будущая жена и еще две девушки. Остальные дети были из младших классов.

«Самое яркое наше воспоминание? Белые ночи, – смеется Елена Степанюк. – Нас заселили в одну из ленинградских школ, спали в классах, на постеленных на полу матрасах, девочки отдельно, хлопцы отдельно. И так случилось, что в один вечер после отбоя малышня улеглась спать, а мы, три девушки, пошли к ребятам поиграть в карты. Кто проиграл – тот клал себе на голову подушку, а кто-то другой подушкой его бил по голове, все очень невинно было. Решили, что будем играть, пока не стемнеет. Играем-играем, а тут оказывается, что уже утро, дети встают завтракать, а мы еще не ложились. Нас за это наказали: отправили домой на разных поездах».

В выпускной класс Валерий Залужный не пошел: вместо этого поступил в Новоград-Волынский машиностроительный техникум. Сегодня о четырех годах, проведенных Залужным в техникуме, вспоминает не каждая биография главнокомандующего ВСУ, и это несколько раздражает директора Аллу Петروشук.

«Он пришел к нам со средним баллом 3.9 – не то чтобы плохо, но и не очень хорошо. А ушел от нас с отличием, – говорит она. – Его системное, прикладное, техническое мышление сформировалось именно здесь».

Получив диплом по специальности «прикладная механика», Залужный мог пойти работать специалистом по обслуживанию и ремонту станков, автоматов, другой техники. Мог продолжить техническое образование – например, в политехническом институте. «Мог – почему нет? Реализовать свою детскую мечту»: в интервью журналу Time Залужный сказал, что хотел стать комиком. Но в результате из «города военных» он переехал в военный вуз: в 1993 году 20-летний Валерий поступил в Одесский институт сухопутных войск.

«Он просто искал-искал себя, в школе, в техникуме, а потом – нашел, его зацепило, и он пошел по этой линии уже целенаправленно», – говорит Сергей Степанюк.

«НЕУДАЧНИК С ДЖАВЕЛИНОМ»

Следующие годы в жизни Залужного – это непрерывная военная служба с таким же практически непрерывным обучением. С одной стороны, он прошел путь от командира взвода до командира 51-й бригады ВСУ. С другой – в 2007 году Залужный с золотой медалью окончил Национальную академию обороны Украины на оперативно-тактическом уровне, а через семь лет выпустился с оперативно-стратегического факультета того же вуза, получив при этом переходящий меч королевы Великобритании, ежегодно вручаемый лучшему выпускнику (да, такая несколько неожиданная награда для украинского вуза).

Война пришла в жизнь Залужного в 2014 году, когда он был назначен заместителем командира сектора С, который после начала вооруженного конфликта создавался на севере Донецкой и западе Луганской областей. Там ему пришлось впервые в упор столкнуться с необходимостью реформировать армию. Украинские власти признавали, что весной 2014 года ВСУ могли поставить под ружье не более пяти тысяч готовых к полноценным боевым действиям солдат, поэтому новая армия Украины, по сути, создавалась заново прямо во время боев на Донбассе.

Именно в течение двух лет службы на Донбассе Залужный познакомился со многими военными и добровольцами, с которыми поддерживает контакт до сих пор. В этот же период за ним закрепляется позывной «Волонтер»: военные рассказывают, что полковник Залужный был известен тем, что постоянно «раз-

руливал» проблемные ситуации и непосредственно помогал с обеспечением бойцов на фронте.

24 августа 2017 году, в День независимости Украины, Валерий Залужный указом президента Петра Порошенко получил генеральские погоны. В следующем году его назначили первым заместителем командующего Объединенными силами – группировкой, ведущей боевые действия на Донбассе.

Уже в ранге генерала Залужный получил еще одно высшее образование, заочно окончив Острожскую академию по специальности «международные отношения». В академии отказались обсуждать тему и детали дипломной работы будущего главкома.

Успехи своего стремительного карьерного продвижения в интервью ведомственному изданию ВСУ АрмияInform Залужный объяснял просто: *«Меня назначали – я приступал к исполнению обязанностей, овладевал должностью. Предлагали другую – тоже двигался. Можно сказать так: из-за той загруженности никогда не думал, что когда-нибудь стану генералом и дойду до высших ступеней».*

Когда Владимир Зеленский стал президентом в 2019 году, Залужный исполнял обязанности командующего в зоне боевых действий на востоке Украины. На первой встрече боевой генерал должен был рассказать о состоянии военных действий на Донбассе верховному главнокомандующему, ни дня не прослужившему в армии.

ми «Объединенные усилия-2020» в Николаевской области. На учениях присутствовал лично президент Зеленский: украинцы впервые испытывали «супероружие» – недавно подаренные американцами противотанковые комплексы Javelin. Демонстрация закончилась фиаско: ракета из комплекса не вылетела.

«Возможно, это ошибка оператора, может что-то другое, надо разбираться, сейчас точно сказать не могу», – озадаченно оправдывался в телеэфире Залужный.

Впоследствии он признается: после того инцидента был уверен, что в Офисе президента его запомнят как «неудачника с неисправными Джавелинами».

Однако в июле 2021 года, когда Залужный пил пиво на праздновании дня рождения жены, его телефон зазвонил. На проводе был президент. Он сообщил Залужному, что назначает его на должность главнокомандующего Вооруженными силами.

«Это был не просто удар ниже пояса, это был нокаут», – описывает он свою реакцию на назначение в интервью Time.

Ситуация на границах Украины с Россией и Беларусью уже тогда была беспокойной. Буквально в апреле-мае там сконцентрировались десятки тысяч российских военных, а западная пресса предупреждала о высокой вероятности вторжения. Почему в этих условиях Зеленский сделал выбор в пользу генерала Залужного, до сих пор не понятно.

В разговоре с тем же журналом Time Андрей Ермак – глава Офиса президента, которого называют главным «кадровиком» украинской власти, – расскажет, что это он советовал президенту подписать назначение: «Я выразил свое мнение, что он мне кажется достаточно профессиональным, умным человеком. Но решение было за президентом».

Позже Залужный расскажет в интервью Time, что не собирался погружать Зеленского в детали военной тактики и армейских структур управления. «Ему не нужно разбираться в военном деле – так же, как знать медицину или строительство мостов», – рассказывал потом Залужный. Зеленский, похоже, с этим соглашался.

Уже через несколько месяцев после этой встречи Залужный был назначен командующим оперативного командования «Север» со штабом в Чернигове.

В следующем году генерал Залужный руководил учения-

«ЗАПАХ ВОЙНЫ В ВОЗДУХЕ»

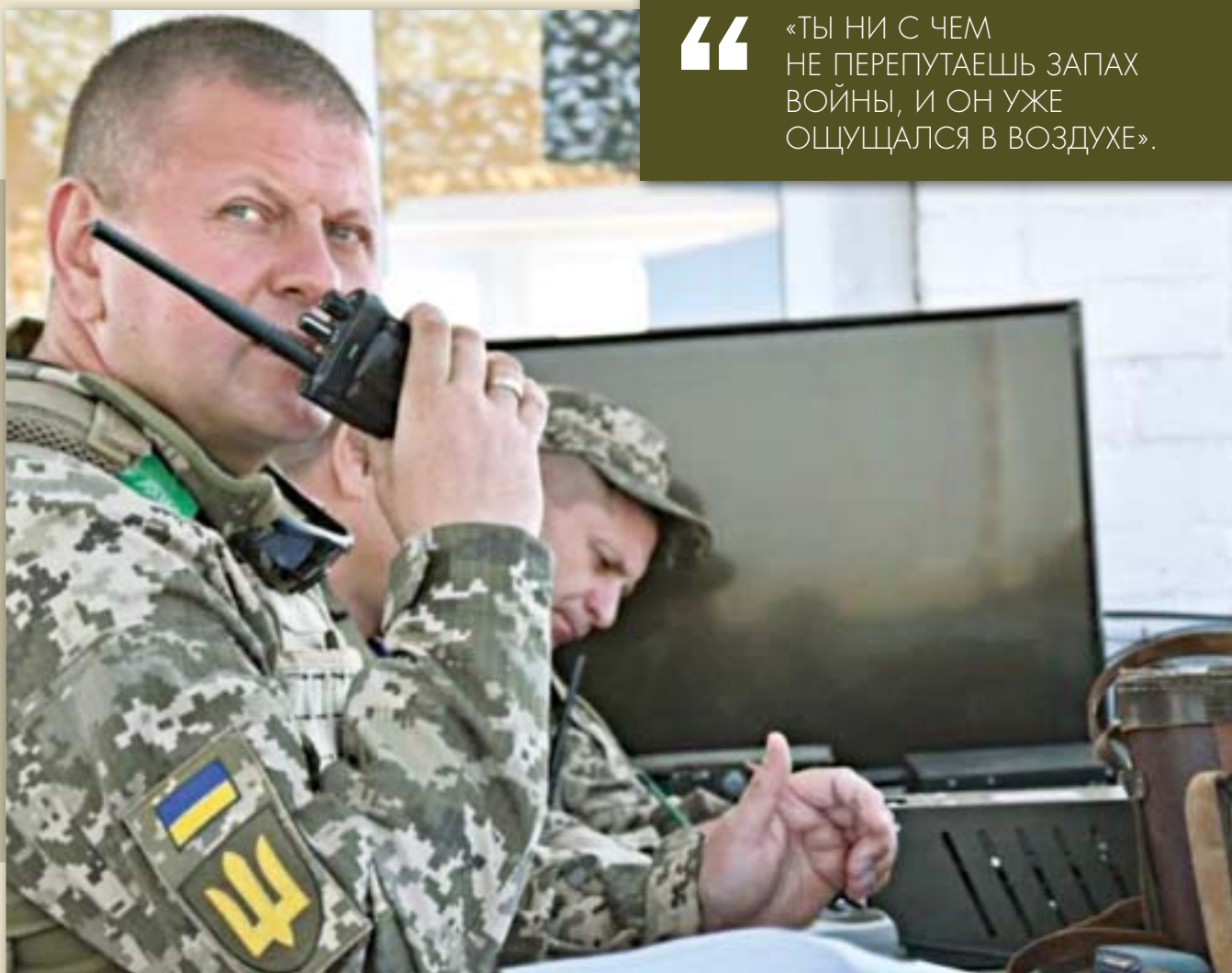
Пожалуй, первое существенное нововведение Валерия Залужного в должности главнокомандующего ВСУ – озвученное вслух разрешение украинским военным на Донбассе в случае нападения на них открывать ответный огонь без согласования со старшим командованием в центре.

С первых дней после назначения Залужный утверждал: угроза полномасштабного вторжения России вполне реальна. «Ты ни с чем не перепутаешь запах войны, и он уже ощущался в воздухе», – говорил он журналу в июне 2022 года.

Однако тогда, перед войной, слова Залужного терялись за громкими заявлениями представителей высшего политическо-

го руководства Украины во главе с Владимиром Зеленским, которые убеждали украинцев в том, что войны не будет, а готовиться нужно скорее к майским выходам на шашлыки.

В разговорах с Би-би-си сотрудники украинского Генштаба утверждают: задолго до начала большой войны командование ВСУ перешло фактически на круглосуточный режим работы, несмотря на исходящие от политиков успокаивающие меседжи. Сам Залужный перебрался в помещение недалеко от Генштаба. Цель – как можно лучше подготовиться к вероятному вторжению и по возможности сохранить эти приготовления в тайне – например, системы ПВО перемещали из пунктов их постоянного

“ «ТЫ НИ С ЧЕМ
НЕ ПЕРЕПУТАЕШЬ ЗАПАХ
ВОЙНЫ, И ОН УЖЕ
ОЩУЩАЛСЯ В ВОЗДУХЕ».

базирования мало того, что в режиме подготовки к внезапным учениям, так еще и в ночное время.

Журнал New Yorker утверждает, что Залужный скрывал военные приготовления даже от Владимира Зеленского и американских партнеров Киева. Зеленскому он ничего не говорил якобы из-за опасений, что тот, не веря в возможность вторжения, попросит его свернуть приготовления. Американцам – потому что те могли рассказать об этих приготовлениях Зеленскому.

«Только в феврале [2022 года] Залужный согласился поделиться своим планом защиты Украины [с американцами]. Военную атташе американского посольства в Киеве, полковника ВВС, вызвали на совещание в Генштаб и показали ей распечатанный на одном листе бумаги эскиз украинских позиций и схем обороны. Ей не дали копии этого листа, позволив сделать только рукописные заметки... [Позже оказалось], что подчиненные Залужного показали атташе фальшивый вариант плана, утаив весь

размах приготовлений», – говорится в этой публикации.

«Примерно на конец февраля [2022 года] мы исчерпали все возможности нашей фантазии, что можно сделать еще. Мы что-то делали, потом проверяли, насколько оно эффективно, приходили к выводу, что это решение неэффективно, оно менялось, снова отработка полного комплекса, снова оценка, снова отрицательный результат... И таким образом пришли к тому, что есть», – рассказывал Залужный в фильме Дмитрия Комарова «Год», снятом к годовщине российского вторжения.

Вечером накануне начала войны, 23 февраля 2022 года, Залужный вместе с другими топами украинской власти участвовал во встрече президента Зеленского с богатейшими бизнесменами страны. В разговоре с изданием «Украинская правда» несколько участников той встречи вспомнили, что именно жесткий и уверенный доклад Залужного о том, что ВСУ готовы ко всем возможным сценариям, больше всего успокоил присутствующих.

ПЕРВЫЙ ДЕНЬ

Ранним утром 24 февраля после первых ракетных ударов по Киеву в вайбер-чате одноклассников Залужного по звягельской школе началась легкая паника.

«Берегите нервы! Валера делает свою работу, а мы должны свою», – написал в чат кто-то из его товарищей детства.

Прочитал ли это сообщение сам Залужный, точно неизвестно: с того дня он не написал в этот чат ни слова.

Немедленно после начала вторжения он прибыл в штаб командования украинскими войсками, развернутый в бункере недалеко от Генштаба. По данным издания Reporters, вместе с ним работали другие генералы – заместитель Залужного Евгений

Мойсюк, начальник Генштаба Сергей Шаптала и даже главнокомандующий ВСУ времен президентства Петра Порошенко Виктор Муженко. Был рядом и министр обороны Алексей Резников.

«Там была абсолютно рабочая атмосфера. Не могу сказать, что в поведении Залужного было что-то необычное. Это кадровый военный, прошедший тяжелые боевые действия в 2014-2015 годах. Страх в его глазах не было, была максимальная концентрация и сосредоточенность», – вспоминает тот день в разговоре с Би-би-си бывшая советница главнокомандующего Людмила Долгоновская, которая тоже была рядом с ним 24 февраля прошлого года.

Долгоновская вспоминает, что в течение первых трех дней вторжения Залужный совершенно не отдыхал и не спал, проводя время в непрерывных разговорах с военными: «Он постоянно созванивался с командующими, спрашивал о ситуации на разных участках».

Сам Залужный позже расскажет, что доверял своим генералам, поэтому эти разговоры были краткими, но содержательными. Однако в другом интервью – журналу Economist – в декабре 2022 года Залужный заявляет: «С начала войны я уволил десятерых генералов, потому что они не справлялись. Еще один – застрелился».

Би-би-си не получила ответов на запрос о предоставлении личных данных этих генералов. С начала полномасштабного российского вторжения украинский генштаб не озвучивает большую часть кадровых решений и изменений. На условиях анонимности источники Би-би-си сообщили, что в ситуации с су-

ицидом речь шла не об измене, а скорее о тяжелом психологическом состоянии человека.

С начала большой войны место нахождения главнокомандующего ВСУ постоянно меняется в целях безопасности. Все это время рабочий день Залужного начинается на рассвете и заканчивается ночью. Выходных у него в принципе нет, говорят Би-би-си его знакомые.

«Я удивляюсь, как и когда он отдыхает. После полномасштабного вторжения он работает практически 24 часа в сутки. Как такового плана рабочего дня нет. Это постоянная боевая обстановка или планирование мероприятий», – рассказывает полковник Анатолий Штефан с позывным «Штирлиц», работающий с главнокомандующим.

НЕСОВЕТСКИЙ ГЕНЕРАЛ

Перед большой войной фамилия Залужного была известна почти исключительно людям, напрямую пересекающимся с военной сферой. За рубежом его ожидаемая роль в истории вызвала скорее сочувствие: в западных столицах были уверены, что в случае вторжения российских войск Киев падет на протяжении считанных дней, а оккупация всей Украины займет максимум несколько недель.

Однако успешная оборона столицы, поражение флагмана российского Черноморского флота и успешное Харьковское контрнаступление заставили мир изменить свой взгляд на Залужного: журнал Time вынес его на обложку своего номера в сентябре прошлого года и позже включил в список 100 самых влиятельных людей мира, а военные эксперты из разных стран принялись рассуждать о том, в чем состоит секрет успеха украинского генерала.

Кажется, одной из важнейших черт Залужного-военачальника является то, что он ни одного дня не провел в советской армии. А военная теория, которую он на отлично усвоил в военных вузах независимой Украины, наложилась у него на практику, полученную на фронтах войны на Донбассе.

«Залужный – харизматичный, он обладает стратегическим видением, а главное – у него есть характер, – рассказал Би-би-си американский военный аналитик Майкл Кофман. – [Американский генерал Норман] Шварцкопф когда-то сказал, что лидерство – это мощное сочетание стратегии и характера. Но если вам нужно выбрать что-нибудь одно, выбирайте характер. Я думаю, что Украина [в ходе этой войны] под руководством Залужного показала общую успешную стратегию, а он сам продемонстрировал сильный характер».

В интервью журналу Economist Залужный назвал своей «религией» отход от советских практик поклонения коман-

дирам-держимордам. Он – представитель нового поколения украинских генералов, которые, например, уже хорошо вла-

деют английским. И стиль его управления, говорят собеседники Би-би-си, скорее западный – он заключается в делегировании полномочий на более низкие уровни командования, и это, как показала практика, повысило эффективность всей работы украинской армии.

Израильский военный эксперт Давид Гендельман, оценивая Залужного, отмечает, что «главнокомандующий должен уметь прикрутить свою голову ко всей армии», и с этим Залужный отлично справился: «Плюс Залужного в том, что благодаря своим командирским качествам и авторитету он способен довести свое мнение до практического воплощения на местах».

С другой стороны, именно поэтому много решений, результат которых можно увидеть на поле боя, сложно приписать лично Залужному.

О взглядах самого Залужного на механику войны с Россией можно судить по его программной статье, написанной в сентябре прошлого года в соавторстве с бывшим командующим десантно-штурмовых войск Украины генералом Михаилом Забродским для государственного агентства «Укринформ».

В этом тексте генералы называют освобождение Крыма вполне реалистичной целью, достижимой уже в 2023 году, – при условии создания ВСУ группировки в составе от 10 до 20 общевойсковых бригад и их обеспечения современными западными вооружениями.

Однако, продолжает статья, получение украинцами контроля над Крымом не приведет к окончанию войны, а лишь выведет противостояние на новый уровень, ведь россияне – за счет наличия в их арсеналах ракет дальнего радиуса действия – будут и дальше постоянно угрожать всей территории Украины.

Единственный способ решить эту проблему и, как следствие, привести к перелому в войне, пишет Залужный, – получение украинской армией способности поражать цели в глубине территории Российской Федерации с тем, чтобы сделать связанные с войной ощущения ее граждан «более острыми, естественными».

В статье говорится, что для достижения паритета в дальности средств поражения западные партнеры должны предоставить Украине ракеты дальнего радиуса действия – о таких решениях пока не сообщалось. Однако удары беспилотников по целям в разных регионах России, причем совсем не обязатель-

“ «ОН – ПРЕДСТАВИТЕЛЬ НОВОГО ПОКОЛЕНИЯ УКРАИНСКИХ ГЕНЕРАЛОВ, КОТОРЫЕ, НАПРИМЕР, УЖЕ ХОРОШО ВЛАДЕЮТ АНГЛИЙСКИМ. И СТИЛЬ ЕГО УПРАВЛЕНИЯ – СКОРЕЕ ЗАПАДНЫЙ – ОН ЗАКЛЮЧАЕТСЯ В ДЕЛЕГИРОВАНИИ ПОЛНОМОЧИЙ НА БОЛЕЕ НИЗКИЕ УРОВНИ КОМАНДОВАНИЯ, И ЭТО ПОВЫСИЛО ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВСЕЙ РАБОТЫ УКРАИНСКОЙ АРМИИ».

но близких к Украине, – несмотря на то, что Киев последовательно отрицает причастность к этим атакам, – кажется, вполне укладываются в логику генерала Залужного.

В качестве экстремального, кризисного сценария развития войны Валерий Залужный вполне серьезно рассматривает применение Россией ядерного оружия.

«Трудно представить, что даже ядерные удары позволят РФ сломить волю Украины к сопротивлению. Но нельзя игнорировать угрозу, которая появится для всей Европы, – пишет он. – Необходимо вернуться к источнику российской уверенности, а именно к безнаказанности. Любые попытки практических шагов по применению тактического ядерного оружия должны быть пресечены с использованием всего арсенала средств, имеющихся в распоряжении стран мира. Ведь, начиная с этого момента, РФ уже станет не только угрозой мирному сосуществованию Украины, других ее соседей и ряда европейских стран, но и государством-террористом поистине мирового масштаба».

ТОТ, КОГО НЕЛЬЗЯ НАЗЫВАТЬ

Еще одна черта генерала Залужного – его отношение к российским военным. С одной стороны, в том же интервью Economist он недвусмысленно говорит: «Русских и любых других врагов нужно убивать. Только убивать. И самое главное – не бояться этого делать». В другом интервью Залужный с улыбкой признавал, что мечтает «осторожно» проехать танками по Красной площади и Арбату.

При этом еще в нескольких интервью Залужный не скрывает своего уважения к своему российскому визави, начальнику Генштаба ВС РФ Валерию Герасимову. «Он сильный, коварный и непредсказуемый. Это сильный враг, которого нам нужно уважать ради победы», – говорил он в интервью для фильма «Год» Дмитрия Комарова.

А в разговоре с корреспондентом Time Залужный отмечал, что «уважает российскую школу военной науки», прочитал все труды Герасимова и вообще считает его «умнейшим из людей». «Я вырос на российской военной доктрине и до сих пор считаю,

что вся военная наука находится в России», – сказал тогда Залужный.

Курьезно, но после этого интервью фамилию Залужного стали называть вслух в стенах Военной академии российского Генштаба.

До публикации Time, говорит собеседник Би-би-си из ведущего военного вуза России, Залужный был у них чем-то вроде лорда Волан-де-Морта (злой маг из серии книг о Гарри Поттере, также известный как «Тот, кого нельзя называть»). На следующий день после выхода статьи фамилия Залужного начала появляться не только в дискуссиях между преподавателями, но и «в учебном процессе».

«Я думаю, вы понимаете, что похвала от врага более ценна, чем от друга, а «уважают даже враги» – это настоящее признание, ведь сами себя мы хвалим и так», – добавляет собеседник Би-би-си.

«Пока наше Минобороны медальки себе в Сирии вешало, ***

[уничижительное обозначение украинцев] построили себе армию. Залужный воюет, конечно, лучше, чем Герасимов и Шойгу, хотя это и не сложно», – сказал Би-би-си один из командиров среднего звена ЧВК «Вагнер», пребывающий сейчас под Бахмутом.

Впрочем, возможно, что пассажи Залужного об уважении к Герасимову – это проявление своеобразного чувства юмора генерала, о котором рассказывали сразу несколько его знакомых, согласившихся поговорить с Би-би-си.

“ «НЕСМОТРЯ НА СВОЮ РЕПУТАЦИЮ АГРЕССИВНОГО И АМБИЦИОЗНОГО КОМАНДУЮЩЕГО, ЗАЛУЖНЫЙ СЧИТАЛСЯ ЧУДАКОМ: ЕГО ЗНАЛИ КАК ЧЕЛОВЕКА, КОТОРЫЙ СКОРЕЕ ШУТИЛ СО СВОИМИ ПОДЧИНЕННЫМИ, ЧЕМ ДИСЦИПЛИНИРОВАЛ ИХ».

СИНДРОМ ЗАНИЖЕННЫХ ОЖИДАНИЙ

Если комплименты Залужному-военачальнику можно за просто встретить во многих украинских и западных изданиях, то, как ни странно, конструктивная критика его действий – большая редкость, причем даже в российских СМИ.

Возможно, это связано с тем, что перед началом полномасштабного вторжения многим обозревателям и политическим деятелям как за западной, так и за восточной границей Украины казалось, что ВСУ имеют немного шансов устоять против российской армии, значительно превосходившей их как количественно, так и с точки зрения материального обеспечения. Другими словами, если бы Киев «взяли за три дня», то большинство военных экспертов, вероятно, посчитали бы это вполне логичным итогом кампании.

Собственно, заниженные ожидания создали Залужному репутацию чрезвычайно эффективного военачальника, прикрыв его возможные ошибки.

Так, любые отступления ВСУ – к примеру, прошлогодние отходы из Северодонецка и Лисичанска – на Западе чаще всего объясняют желанием украинского командования сохранить жизнь своих солдат. В то же время упорное сопротивление в Бахмуте, во время которого погибло огромное количество защитников города, эксперты часто также называют оправданной тактикой – просто Залужный в глазах комментаторов априори не может ошибаться.

Ставить под сомнение решения «Железного генерала», руководителя всей военной вертикали не принято и в Украине – что вполне понятно ввиду специфики воюющего государства.

Однако в общении не под запись военные, работающие в структурах Генштаба ВСУ, говорят Би-би-си, что в послевоенном будущем украинское общество будет требовать ответов на непростые вопросы, связанные, прежде всего, с подготовкой к вторже-

нию и военными операциями начального периода большой войны.

«Как к военачальнику – к Залужному есть вопросы... Многое тогда происходило благодаря решительности командиров на местах. Сам он не так решителен», – анонимно рассказывает Би-би-си офицер украинского генштаба.

Относительно некоторых горячих вопросов – вроде того, почему украинская ПВО неэффективно сработала во время знаменитого вертолетного десанта на аэродром «Гостомель» под Киевом, или как российским войскам удалось так быстро захватить Херсонщину и дойти из Крыма до западных окраин Мариуполя, – уже ведут расследования украинские правоохранительные органы.

Какой была роль в этих событиях политического руководства государства во главе с Владимиром Зеленским? Что сделали и чего не сделали местные отделения СБУ, которой тогда руководил Иван Баканов? Точно ли правильно и эффективно в тех обстоятельствах действовали военные, которыми руководил Валерий Залужный? Ответов на эти вопросы у украинского общества пока нет.

Другая линия критики Залужного связана с его личностными качествами. – писал о нем журнал Time.

Этот образ души компании и весельчака несколько не вяжется с некоторыми поступками Залужного, которые характеризуют его скорее как сторонника жесткой дисциплины в мобилизационной армии. В том же разговоре с Time Залужный рассказывал, что целый час кричал на старших и более опытных командиров, которые перед началом большой войны не воспринимали всерьез инициированную им подготовку к отражению вторжения.

Другой показательный случай. в декабре 2022 года Верховная Рада приняла закон об усилении ответственности военных за дезертирство, самовольное оставление позиций, невыполнение приказа или неповиновение. Более того, парламентарии запретили судам применять к обвиняемым по этим статьям смягчающие обстоятельства и приговаривать их к условным

срокам. Многие военные и правозащитники открыто и достаточно жестко критиковали этот закон, заявляя, что он выводит проштрафившихся военных из поля действия конституции и дает командирам, часто не готовым к боевым действиям такой интенсивности, рычаги для давления на бойцов.

В разгар дискуссий на этот счет Валерий Залужный выступил с обращением в поддержку противоречивого закона.

«Армия держится на дисциплине. И если пробелы в законодательстве не обеспечивают ее соблюдения, а «отказники» могут заплатить штраф... или получить наказание с испытательным сроком, то это несправедливо. Обнаженные участки фронта вынуждены закрывать собой другие военнослужащие, что приводит к увеличению потерь личного состава, территорий и людей на них. Часто утраченные позиции приходится восстанавливать штурмовыми действиями очень и очень дорогой ценой», – устал зачитал на камеру Залужный.

Президент, к неудовлетворению критиков закона, подписал этот документ, а позиция Залужного стала поводом для критики уже в его адрес.

«Есть принципиальная разница между службой в мирное время и боевой работой. Его [Залужного] первая боевая работа была сразу в генеральском звании (на самом деле в звании полковника. – Би-би-си), а это совершенно другой взгляд на жизнь, чем когда ты был солдатом в окопе... В реальной жизни люди – не железные, и когда система натывается на то, что люди – не железные, система пытается решить это самым дебильным и простым способом. Ты не железный? Пошел в зону на десять лет», – заявил военный эксперт и ветеран боевых действий на Донбассе Евгений Дикий в интервью изданию «Новинарня».

С другой стороны, командир младшего звена одной из боевых частей ВСУ рассказал Би-би-си, что многие командиры поддерживали противоречивый закон. По наблюдениям собеседника Би-би-си, фактов невыполнения боевых приказов после подписания закона стало существенно меньше, а о злоупотреблении этим законом он ни разу не слышал.

«ПЕРВЫЙ ПОСЛЕ БОГА. В ХОРОШЕМ СМЫСЛЕ»

Несмотря на это, в целом среди украинских военных Залужный слывет «человечным генералом». Имея десятки, если не сотни знакомых на всех ступенях военной иерархии и на всех участках фронта, Залужный якобы может запросто позвонить на мобильный телефон не полковнику или майору, а простому солдату или сержанту – чтобы расспросить о положении дел на конкретном участке или даже просто поздравить с днем рождения.

Возможно, именно отсюда берутся корни своеобразного солдатского «фейк-фольклора»: от военных то и дело можно услышать шутки типа «Валера нормальный хлопек, я с ним служил».

«Если раньше фамилию главнокомандующего в солдатских массах могли и не знать, то Залужного знают точно. Он в роли первого после Бога, в хорошем смысле. Из разряда: «Да к кому уже только не обращался, разве еще Залужному не писал», или: «Я что, Залужный, откуда я знаю, когда ротация?», – говорит Би-би-си военный одной из фронтовых бригад ВСУ.

Залужный может заявиться на свадьбу офицера ВСУ в куртке с шевроном киевского «Динамо» и обратиться к невесте:

мол, в случае каких-либо проблем с мужем обращай ко мне, его высшему командиру. А может прийти на похороны погибшего под Бахмутом 27-летнего героя Украины Дмитрия «Да Винчи» Коцюбайло и встать на колени перед его мамой и девушкой.

До назначения главнокомандующим Валерий Залужный был активным пользователем соцсетей – он сам вел личные страницы в фейсбуке, инстаграме и тиктоке, выкладывал там свои фото с семьей, с отдыха, писал о службе, общался с друзьями, рассказывает Би-би-си полковник Анатолий Штефан.

Известно о нескольких случаях, когда военные, писавшие сообщения Залужному, получали на них ответ, а еще позже главнокомандующий лично знакомился с ними.

Сейчас у Залужного остался только один личный аккаунт – в

фейсбуке. Доступ к нему закрыт, в данных пользователя значится «Место рождения – Иерусалим».

«Казалось бы, это не касается военного дела. Но такой ход, необычный для привычного имиджа генерала, тем более с постсоветского пространства, намекает на необычность его мировоззрения. А военачальник с необычным мировоззрением – это опасный противник на войне, он может быть способен и на другие неожиданные мысли и ходы», – говорит Би-би-си израильский военный эксперт Давид Гендельман.

Так или иначе, рассказывает Би-би-си друг Залужного Анатолий Штефан, главнокомандующий ВСУ находит время для того, чтобы регулярно читать новости в интернете, в том числе в телеграм-каналах. Именно оттуда Залужный узнал, что российские военные «серьезно ранили, а то даже и убили» его. Штефан говорит, что Залужный наблюдал за развитием этого сюжета с юмором и не собирался реагировать: толку оправдываться за какие-то фейки?

Однако после того как российские «военкоры» сообщили, что главнокомандующий ВСУ перенес тяжелую операцию на мозге с трепанацией черепа, а директор Службы внешней разведки РФ Сергей Нарышкин заявил, что «Россия получает информацию о состоянии здоровья главкома ВСУ, но не будет разглашать что-либо», Штефан предложил Залужному открыть «страшную тайну российской пропаганде». Тем более что на то время о состоянии здоровья Залужного, несмотря на успокаивающие комментарии от власти, начали беспокоиться и украинцы.

«Записали мы это видео и подумали, что [россияне] сейчас скажут: вот он сидит, значит, ранен. Поэтому мы сразу же записали второе видео, где он держит селфи-камеру и, улыбаясь, говорит, что все хорошо, – рассказывает Штефан о «бэкстейдже» съемок этого ролика. – Залужный всегда смеется над такими историями. Мы привыкли, что разное о нем говорят. Но мы здесь дождались пика маразма от российской пропаганды».

УЛИЦА ЗАЛУЖНОГО

Боевой генерал, сумевший остановить российское вторжение и, более того, отвоевать часть захваченной территории, вполне предсказуемо стал одним из самых популярных людей Украины.

Изображение Валерия Залужного с жестом victory и подписью «С нами Бог и атаман Залужный» на полуразрушенном магазине электроники долгое время было иконическим пейзажем из центра полуокруженного российскими войсками Бахмута.

Хитом украинских радиостанций в прошлом году стала композиция исполнителя электронной музыки Oisho BTZ под названием «Залужный мутит движ».

Сразу несколько украинских городов назвали свои улицы в честь главнокомандующего ВСУ. Мэр Конотопа Сумской обла-

сти, Артем Семенихин, в разговоре с Би-би-си признался, что у самого Залужного разрешения на такое переименование улицы Тургенева не спрашивали: просто решили, что это будет лучшим способом поддержать генерала в, возможно, самый тяжелый момент его жизни. «Горсовет проголосовал единогласно», – уточняет Семенихин.

На рассмотрении Верховной Рады находится проект о переименовании в честь Залужного первого населенного пункта – села Ватутино Харьковской области. Основано оно было после Второй мировой войны, так что предыдущего названия у него нет. А опрос жителей села показал, что они хотели бы назвать его Залужное – именно в честь генерала.

Да и из разговоров на улицах Звягеля, бывшего Новограда-Вольнского, малой родины Залужного, чувствуется, что многие его жители были бы вовсе не прочь переименоваться еще раз – в честь знаменитого земляка.

«Показатели положительного отношения, доверия к Залужному максимальны, тотальны. Они точно в районе 90% – как и показатели веры в нашу победу или доверия к ВСУ. В этом плане Залужный стоит рядом с Зеленским – они имеют схожие показатели. Все остальные – и политики, и общественные деятели – обладают гораздо более низкими показателями доверия или удовлетворенности их действиями», – говорит Би-би-си социолог Алексей Антипович.

Политтехнолог Сергей Гайдай выделяет три составляющих чрезвычайной популярности Валерия Залужного среди украинцев.

Первая – ресурс его должности. «Любой человек в его должности был бы популярен. Пока ВСУ справляются со своими задачами, пока мы с вами живы – конечно, у главнокомандующего рейтинг будет максимально возможным», – говорит Гайдай.

Однако Залужный, по его мнению, имеет и дополнительный

актив – естественную обаятельность. Трудно представить себе боевого генерала, по-отцовски обнимающего молодого солдата, который выглядит как «свой парень», душа компании, обладает столь обезоруживающей улыбкой, как Залужный, и он в этом плане – совершенно нетипичный военачальник.

Наконец, говорит Гайдай, в пользу Залужного играет абсолютно уместная, дозированная публичность. Он не раздает десятки интервью, как, скажем, руководитель военной разведки Кирилл Буданов, а появляется на публике, чтобы иронически доказать, что он жив, а российская пропаганда, «убив» его, села в лужу. Или кратко, в телеграфном стиле сообщить об очередном разговоре с кем-то из западных военачальников на тему поддержки Украины. Или – как в январе этого года – чтобы в письменной форме подтвердить, что миллион долларов, которые оставил Залужному в наследство Григорий Степанец, ранее незнакомый ему американец украинского происхождения, был передан на нужды Вооруженных сил Украины.

«Выдержка этого информационного баланса – это либо природное чутье самого Залужного, либо рядом с ним есть кто-то, кто ему это правильно подсказывает», – говорит Сергей Гайдай.

«ПАРТИЯ ВОЕННЫХ» ПОСЛЕ ВОЙНЫ

В воюющей Украине нет политики. Формально. Однако появление в информационном поле такой яркой и популярной фигуры, как Валерий Залужный, не могло остаться незамеченным теми людьми, которые уже сегодня моделируют, как будет выглядеть политика в послевоенной Украине.

Источники Би-би-си говорят, что в закрытых соцопросах уже на протяжении нескольких месяцев фигурирует гипотетическая «партия Залужного» – и ее показатели на не менее гипотетических выборах в Верховную Раду достаточно высоки. Собеседник Би-би-си, имевший возможность ознакомиться с этими цифрами, утверждает, что если бы выборы состоялись в ближайшее время, она вполне способна была бы показать второй результат после президентской «Слуги народа».

Впрочем, украинские СМИ регулярно сообщают об определенной ревности, которую якобы испытывает к популярности Залужного президентская команда. К примеру, среди журналистов ходят слухи о том, что власти дают указания не допускать лишнего раз главнокомандующего ВСУ в эфир «национального телемарафона». А несколько месяцев назад активно обсуждалась информация о том, что главнокомандующий ВСУ будет переведен на должность министра обороны Украины.

«Я глубоко сомневаюсь, что у Зеленского есть время на такую подобную ревность. Он на 102% погружен в вопросы войны, в переговоры о предоставлении Украине западного оружия, а не сидит и оценивает какие-то рейтинги, – говорит Би-би-си источник в окружении президента Украины. – Вопрос с отставкой Залужного тоже не рассматривается: есть определенная вертикаль, она стабилизировалась, в каких-либо изменениях нет смысла».

Вместе с тем собеседник Би-би-си с пониманием относится к тому, что вокруг Залужного формируется имидж политика, который может прийти к власти в послевоенной Украине.

«Объективно есть довольно много людей, которым Зеленский не нравится. Это нормально. И нормально, что они ищут, вокруг кого объединиться. Порошенко – нет, сбитый летчик. И фигура Залужного появляется в их рассуждениях сама собой: «Железный генерал», мало говорит, много делает, – объясняет

собеседник Би-би-си. – После войны эти люди создадут определенную платформу и начнут обращаться к Залужному: вы обязаны идти в политику, это ваш долг перед страной, – а он вполне может воспринять эти слова и стать политической альтернативой [Зеленскому]».

Украинские социологи и политологи довольно давно прогнозируют, что практически стопроцентное доверие к ВСУ и явный запрос избирателей на новые политические силы могут привести к появлению в послевоенной Украине партии военных или сильного лидера, который появится из военной среды – и, собственно, Валерий Залужный и его еще не созданная команда может стать ответом на этот общественный запрос.

Однако социолог Алексей Антипович советует не делать преждевременных выводов.

«Во-первых, нужно еще дождаться, как будет выглядеть победа Украины и какой ценой она будет достигнута. Во-вторых, сохранится ли после победы стопроцентное доверие к ВСУ? Наверное, нет, – говорит он. – Потому что, объективно говоря, в нашей армии есть и проблемы, и коррупция, и другие не очень приятные вещи. Как только война дойдет до завершения – все это выйдет на явь, и показатели Залужного, Зеленского, волонтеров, ВСУ выровняются, и у нас будут гораздо более спокойные цифры».

«Да и вообще, – продолжает Антипович. – Уже сейчас понятно, что после войны Украину ждет экономический коллапс или, по крайней мере, масштабный экономический кризис. И если мы говорим о Залужном, то это на поле боя всегда побеждает сильнейший и умнейший. В политике – совсем другие правила. Сложно сказать, захочет ли он, тем более в ранге победителя над Россией, вообще играть в эти игры».

Но даже если и захочет, это не будет ошибкой, говорит Би-би-си политолог Николай Давидюк: «Наоборот, это будет реализацией ожиданий десятков миллионов людей, считающих его своим лидером и защитником. Если Зеленский не убежал, то Залужный защитил. Это его главный нарратив, органичный для него, и на это есть большой запрос». ■

По материалам «ВВС».

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ МЕДІА ХОЛДИНГ

ІНФОРМАЦІЙНЕ
АГЕНТСТВО
«ОДЕСА-МЕДІА»

100 ЖІНОК ОДЕЩИНИ, ЩО НАБЛИЖАЮТЬ ПЕРЕМОГУ

САМЕ ТАК – «100 ЖІНОК ОДЕЩИНИ, ЩО НАБЛИЖАЮТЬ ПЕРЕМОГУ» – НАЗИВАЄТЬСЯ ЦЬОГО ВОЄННОГО РОКУ ТРАДИЦІЙНИЙ РЕЙТИНГ, ЗАСНОВАНИЙ ВІСІМ РОКІВ ТОМУ ДРУКОВАНИМИ ТА ЕЛЕКТРОННИМИ ВИДАННЯМИ ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОГО МЕДІА ХОЛДИНГУ.

Знайома всім назва – «100 успішних жінок Одеського регіону» – закономірно трансформувалась. Сьогодні українка – це і воїн на фронті, і наш надійний тил. Наші жінки вміють любити, чекати, втішати, лікувати фізичні і моральні рани, дарувати сили, невтомно працювати вдень і вночі, долати всі перешкоди. Вони незламно вірять у перемогу і вселяють цю віру іншим. Кожній хочеться вклонитися до землі і щиросердно подякувати.

Публікуючи підсумки цього річного рейтингу, журналісти Південноукраїнського Медіа Холдингу таким чином висловлюють свою вдячність і лауреаткам, і усім нашим славним землячкам!

**ПЕРЕМОГА
БУДЕ
ЗА НАМИ!**

Ірина АДОНІНА

Засновниця благодійного руху United for Freedom, організатор благодійних бранчів у Європі та інфлюенсер, громадська діячка.

З початку повномасштабного вторгнення Ірина трансформувала свій особистий блог та почала підтримувати українців за кордоном. За півроку активної роботи провела 9 заходів у різних форматах: благодійні бранчі, закриті вечери, аукціони тощо. Кошти із заходів, влаштованих благодійним рухом (а це понад 700 тисяч гривень), пішли на допомогу в евакуації жінок, дітей та літніх людей із зон бойових дій та деокупованих територій.

АЛЕКСЕЄНКО Альона

Президентка благодійного фонду «Astra Stella».

З перших днів повномасштабного ворожого вторгнення фонд почав допомагати нашим захисникам. Як дружина і мати військовослужбовців Прикордонних військ України, Альона Алексєєнко, насамперед, зосередила свої зусилля на підтримці прикордонників. Водночас фонд підключився до волонтерського руху по допомозі вимушеним внутрішнім переселенцям та іншим постраждалим від війни. Налагодивши співпрацю із зарубіжними та українськими благодійними організаціями, співробітники «Astra Stella» і залучені волонтери збирають і завозять гуманітарні вантажі, які спрямовують на допомогу нужденним одеситам і біженцям, сім'ям загиблих воїнів, а також – пораненим і хворим у шпиталях і лікарнях Одещини. Влаштовують концерти і вистави як для наших захисників, так і для ВПО та дітей. БФ «Astra Stella» та особисто його президентка отримали численні подяки і нагороди від Прикордонної служби України, ПВО та ЗСУ, керівників шпиталів, владних структур та міжнародних фондів.

Марина АРХІРІЙ

Красносільський сільський голова Одеського району Одеської області, голова Одеського регіонального відділення Всеукраїнської асоціації об'єднаних територіальних громад України.

Жителі Красносільської громади з лютого 2022 р. почали активно допомагати нашим захисникам: це передача гарячих обідів, забезпечення спецодягом, засобами гігієни, спальними мішками, каріматами, медпрепаратами, турнікетами тощо. Допомога бійцям регулярно відправляється до сьогодні. Налагоджена співпраця з БФ та ГО дає змогу допомагати внутрішньо переміщеним особам та незахищеним верствам населення. Працює місцева соціальна програма «Милосердя в дії». Без залучення бюджетних коштів облаштовані прихистки для ВПО. З ними працюють психологи, юристи, організовано курси вивчення іноземних та української мови, гуртки для дітей. Під час блекауту діяли «Пункти незламності». За рахунок сільського бюджету забезпечили багатопверхівки потужними генераторами.

БАБИЧ Надія

Генеральний директор Одеського національного академічного театру опери та балету.

З початком повномасштабної війни діяльність колективу не припинялася. У березні 2022-го співаки і музиканти взяли участь у масштабній всеукраїнській акції «Закрити небо над Україною». Весь воєнний час виступають у численних благодійних концертах, кошти від яких ідуть на підтримку наших захисників, а чимало артистів і співробітників театру вступили до лав ЗСУ. Як тільки було дано дозвіл, ОНАТОБ відновив роботу на своїй сцені, забезпечивши у своїй будівлі умови для безпечного перебування глядачів на випадок повітряної тривоги. За рік війни відбулося кілька гучних прем'єр, зокрема нової опери «Катерина». А у квітні 2023-го частина трупи поїхала на гастролі до Нідерландів, де показала кілька оперних і балетних вистав, і це ще раз привернуло увагу європейців до України, яка потребує допомоги у захисті своєї незалежності.

АФАНАСЬЄВА Таміла

Депутат Одеської обласної ради, позафракційна. Голова Одеської обласної Ради миру.

З першого дня війни команда миротворців працює 24/7. Завдяки величезній підтримці різних міжнародних фондів, таких як Odessa Peace Fund (США), United Hatzalah (Ізраїль), Tulcea Humanitarian Logistics hub (Румунія) та інших, надається допомога незахищеним верствам населення, численним медичним установам півдня України і нашим захисникам. За активну допомогу ЗСУ Таміла Афанасьєва нагороджена орденом і грамотою міністра оборони України, а також «Відзнакою» голови Одеської облради. Проводиться масштабна міжнародна робота. Завдяки налагодженню активної взаємодії протягом воєнного року були встановлені побратимські відносини між Одесою та Майамі – Майамі Біч. Як депутатка і громадська діячка взяла участь у роботі ООН та засіданнях комісій Конгресу США на користь України; підтримує постійну комунікацію з українськими діаспорами Європи і США. Організувала виїзд постраждалих дітей з Бучі, Ірпеня, Маріуполя та Херсона на санаторне лікування до Грузії (з відвідуванням парламенту), а також новорічну виставу з подарунками для понад 1500 діток Одещини і вимушених переселенців.

БЕЗБАБНА Вікторія

Засновниця і керівниця Волонтерсько-го центру.

Продукцією військового призначення, харчуванням та іншими речами надається допомога тим, хто несе службу в ТрО і на блокпостах, військовим частинам регіону. Передали для потреб військовиків автомобіль. Також у полі зору волонтерів лікарні, соціальні заклади, незаможні сім'ї, пенсіонери (допомога побутовими речами, ліками, продуктами). Допомагають речами і дитячим харчуванням біженцям з дітьми. Поряд з офісом облаштували бомбосховище.

БЕСЕДОВСЬКА Олена

Волонтерка-координаторка благодійної організації «Все буде Україна». Автор YouTube-каналу «Готуємо з Оленою Беседовською».

Постійна волонтерська гуманітарна допомога військовим і нужденним цивільним. Організація гарячого харчування для військових завдяки польовій кухні на 150 осіб. Збір коштів для купівлі автобусу для потреб військових медиків. Підтримка дітей з багатодітних сімей та переселенців – подарунки до свят, одяг тощо. Організація акцій «Вишиванка для немовлят» у пологовому будинку, «День хустки» для сімей захисників тощо. На прохання військових сім'я Беседовських купує автомобілі, які відправляються у зони бойових дій.

БІРЮКОВА Ірина

Генеральний директор Одеської національної наукової бібліотеки.

Колектив ОННБ виявив виняткову професійну й громадянську стійкість перед викликами часу. Насамперед було забезпечено збереження фонду та безпеку користувачів. Виконано низку превентивних заходів для захисту будівлі бібліотеки – архітектурної пам'ятки національного значення. Посилено систему відеонагляду. Облаштовано під укриття приміщення в основному книгосховищі, а також – пункт підтримки містян за відсутності електроенергії. Запроваджено особливий режим функціонування книгозбірні, її читальних залів. ОННБ максимально посилила свою онлайн-діяльність. Попри кризу видавничої галузі, забезпечувалося надходження вітчизняної продукції, а також формування документних ресурсів. З метою забезпечення рідкісних видань, здійснено їх відбір та опис для можливої евакуації. Здійснювалось оцифрування фондів. Тривала соціокультурна та науково-просвітницька діяльність державницького, духовного та патріотичного змісту: проведено 161 масовий захід, зокрема – науково-практичні конференції, семінари тощо. Велася дуже активна міжнародна діяльність.

БОГАЧЕНКО Наталія

Депутатка Одеської РДА, координатор найбільшого на півдні України гуманітарного волонтерського центру «Гостинна хата».

Щодня сюди звертається понад тисячу вимушених переселенців і нужденних, працює близько 100 волонтерів.

Налагоджено постійну взаємодію

із закордонними і вітчизняними благодійниками.

Працівники центру опікуються десятками тисяч сімей, вони забезпечуються одягом, побутовими речами, засобами гігієни; видано вже близько 100 тисяч продуктивних наборів.

Організована медико-діагностична робота, допомога ліками. Центр отримав відзнаку за національний рекорд

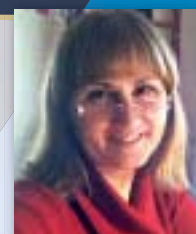
«Найбільша вага гуманітарної допомоги, видана постраждалим від війни в Україні». За час роботи з березня 2022 р. було надано 1 800 000 кілограмів гуманітарної допомоги!

БОРТНІКОВА Олена

Директор КЗ «Одеський фаховий коледж мистецтв ім. К.Ф. Данькевича», заслужений працівник культури України, кандидат педагогічних наук.

Коледж вчасно підготувався до безпечних умов навчання і, пройшовши відповідну перевірку, забезпечує повноцінний навчальний процес. Студентам допомогли адаптуватись до складних обставин сьогодення, вони забезпечені місцем проживання, своєчасно отримують стипендії. Творчі колективи і студенти коледжу постійно беруть участь у церемоніях нагородження військових і цивільних персон, які проводить Одеська ОД(В)А, зустрічах зарубіжних гостей, у проведенні заходів національно-патріотичного спрямування, у концертах, що популяризують культурні цінності України. Колектив коледжу зробив добровільний внесок в Фонд підтримки оборони Одещини та надав підтримку каналу «Повітряна тривога» на загальну суму 285 751 грн.

БУГАЛЕНКО Ольга

Засновниця платформи «Могу быть донором. Одесса».

Докладає багато зусиль до пошуку донорів для пацієнтів лікарських закладів Одеси і Одеської області. Зокрема, бере активну участь у пошуку донорів крові для поранених бійців, які перебувають у шпиталях Одеси. У разі потреби організовує інформаційну підтримку пошуку донорів.

БУЙНЕВИЧ Олена

Директор Департаменту освіти і науки Одеської міської ради.

Забезпечила ефективний освітньо-виховний процес у місті за умов воєнного стану. Завдяки зусиллям Олени Буйневич, її колег, депутатів міськради та педколективів у багатьох школах облаштували укриття, що дає змогу дітям повноцінно вчитися в очному режимі. Разом з педагогічними колективами навчальних і дошкільних закладів директор департаменту постійно бере участь у благодійних заходах, спрямованих на підтримку військовослужбовців ЗСУ. Зокрема, напередодні Великодня за її ініціативи проведено акцію вдячності і підтримки: воїни отримали майже 3000 пасок, спечених педагогами та батьками, листи і малюнки дітей, численні подарунки. Все уже доставлено захисникам. А у Миському саду з'явилися Великодні дерева, прикрашені символічними виробами, які були створені руками одеських школярів та вихованців дитячих садочків під керівництвом їх наставників.

БУРЛАЙ-ПІТЕРОВА Оксана

Директор – художній керівник Одеського театру юного глядача ім. Юрія Олеші, заслужена артистка України.

Уже з 27 лютого колектив театру почав дистанційну роботу у «Фейсбуці», на YouTube та інших платформах. Реалізовано низку онлайн-проектів поезій і казок українською мовою. Актори показувати благодійні вистави в укриттях, на паркінгах тощо. А як тільки дали дозвіл, відновилася робота у приміщенні театру. Було кардинально оновлено репертуар, усі вистави зараз ідуть українською мовою. Це і класика, і сучасні автори. Також зроблено дві вистави в форматі концерту – «А ми нашу червону калину підійmemo!» і «А ми нашу славу Україну розвеселиmo!». Організовано «Театральні майстерні» для юних глядачів – майстер-класи з акторської майстерності, сценічної мови, декоративно-ужиткової творчості. Під час повітряної тривоги глядачі разом з персоналом спускаються до укриття, де дітей залучають до спеціально розроблених занять.

ВІТОС Валентина

Директор КУ «Одеський обласний центр української культури», волонтер.

Має вагомий особистий внесок у збереження національної культури та популяризацію вивчення української мови, що особливо важливо в умовах агресії РФ. Зміцнює засади культурного фронту, розробила і реалізує низку патріотичних проєктів для жителів Одещини і вимушених переселенців. Організовує художні виставки для шпиталів, що спрямовано на моральну підтримку поранених. Ініціювала масштабну акцію «Подаруй вишиванку захиснику». У Центрі постійно проводяться виставки, майстер-класи для дорослих і дітей.

ВІТЮКОВА Людмила

Охоронець в КУ «Муніципальна Варта», в перші дні війни вступила до лав «Добробагу». Наразі продовжує нести службу.

За цей час Людмилі доводилося затримувати людей, які вели фотофіксацію заборонених об'єктів. Після прильотів по рідному місту надає допомогу рятівникам, медикам та поліції. Допомагає переселенцям і одеситам, що опинилися в скрутному становищі, речами, продуктами, медикаментами та засобами гігієни. Співпрацює з різними волонтерами та волонтерськими центрами, знаходить донорів крові для лікарень і сама неодноразово виступала донором. Допомагає сім'ям військових з дітьми.

ВОЙТЕНКО Олена

Головна редакторка обласної громадсько-політичної газети «Одеські вісті».

З перших днів війни бере активну участь у волонтерському русі. Працювала з евакуйованими та біженцями на залізничному вокзалі м. Одеси, організовувала забезпечення їх теплими речами, медикаментами. Зараз продовжує працювати з ВПО на залізничному вокзалі. У газеті, ФБ-спільноті газети та у волонтерських вайбер-групах постійно висвітлювала інформацію щодо руху евакуаційних потягів, допомоги біженцям. У перші дні війни разом з однодумцями ініціювала поставку від волонтерів Праги, Сколе і Львова, посольства України в Чеській Республіці медикаментів та засобів догляду, координувала доставку їх залізницею та передачу у медичні заклади Одеси, місця розміщення біженців та силові підрозділи.

ВОЛКОВА Інна
Депутат Одеської районної ради, волонтер.

Очолює Координаційний штаб при Одеській районній раді з питань отримання та розподілу гуманітарної допомоги «Save lives», який функціонує з березня 2022 року. Пріоритетними напрямками діяльності є організація доставки гуманітарної допомоги у вигляді лікарських засобів, засобів гігієни та продуктів харчування. Бенефіціарами отриманої допомоги є лікарні, військові, парамедики, благодійні організації різного спрямування, внутрішньо переміщені особи та вразливі категорії населення (жінки, діти, особи похилого віку, особи з інвалідністю).

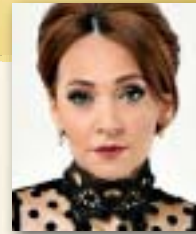

ГАЛИЧ Світлана

Професор акушерства і гінекології, доктор медичних наук, старший лейтенант медичної служби, військовий лікар.

Працювала лікарем Одеського пологового будинку № 1 та завідуючою ка-

федрою акушерства, гінекології та педіатрії Міжнародного гуманітарного університету, але з початком війни добровільно змінила медичну спеціальність. Нині служить у системі польових госпіталів, бере участь в операціях і надає іншу фахову допомогу нашим захисникам і жителям деокупованих територій. За службу під час війни Світлана Родіоновна була відзначена іменним годинником Командувача Медичних Сил ЗСУ та іншими військовими відзнаками, а також державною нагородою – орденом княгині Ольги III ступеня.

ГЕЙДЕР Олена

Засновниця і креативний директор нішевого культурного бренду жіночого одягу Maison Sophy G, дизайнер.

Бренд відновив роботу буквально через місяць після початку повномасштабного ворожого вторгнення, тим самим податками підтримуючи економіку країни та зберігши робочі місця без скорочення зарплат працівників. Підприємство відразу активно включилося у волонтерську діяльність Одеси, безкоштовно виконуючи замовлення для Тероборони та громадських організацій. Незважаючи на обстріли та постійні тривоги, бренд зміг зробити заплановану колекцію весна-літо 2022 і представити її на показах у Парижі та Лондоні, привернувши увагу до України. В даний час Maison Sophy G бере активну участь у різних благодійних заходах за кордоном, зокрема в Австрії (Відень), де безкоштовно передає на аукціон свої вироби, всі збори від яких ідуть на підтримку ЗСУ.

ГОЛОВАТЮК-ЮЗЕПОЛЬСЬКА Ірина

Головний лікар КНП «Пологовий будинок № 1 Одеської міської ради», кандидат медичних наук, заслужений лікар України, депутат

Одеської міської ради.

Попри воєнні обставини, у першому пологовому збережено фаховий склад лікарів і середнього медперсоналу для повноцінної роботи. Уже до 1 березня 2022 колектив обладнав у підвальному приміщенні фактично додатковий повноцінний пологовий будинок, де є зали для пологів та операційна, приміщення для безпечного і комфортного перебування 70 з лишком породіль, новонароджених і пацієнток гінекологічного відділення, а також медперсоналу. Протягом усього періоду повномасштабної війни тут приймають на безоплатній основі на лікування та пологи жінок, які були змушені змінити місце перебування. Їх та малюків забезпечують усім необхідним, зокрема засобами догляду та гігієни, підгузками, пелюшками, дитячим харчуванням, а іноді навіть візочками і ліжечками.

ГОНЧАРОВА Наталія

Співзасновниця проєкту Be an Angel Ukraine, поетеса, соціальна активістка, міжнародна волонтер.

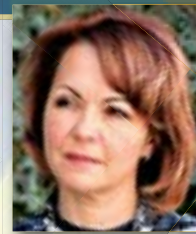
Разом з колегами надає допомогу тим, хто її потребує, насамперед нужденним та незахищеним громадянам, людям з особливими потребами, дітям, людям похилого віку, а також тим, хто потрапив у скрутну життєву ситуацію, спричинену війною. Фонд займається реабілітацією та лікуванням українців з серйозними медичними проблемами в європейських клініках, наданням широкого спектру соціальної підтримки!

ГУМЕНЮК Галина

Завідуюча сектором нагород Одеської обласної державної (військової) адміністрації, відповідальний секретар комісії з державних нагород, магістр державного управління.

Насамперед забезпечила схоронність державних нагород, яких на той час було особливо багато у зв'язку з підготовкою до святкування 90-річчя Одеської області. Ні на день не ставилося на паузу відзначення військових, співробітників ДСНС, медиків, волонтерів, інших достойних жителів Одещини. Навпаки, ця діяльність стала ще більш напруженою і терміновою. Вручалися як державні нагороди, так і засновані начальником ОД(В)А, органами місцевого самоврядування. Мова йде про сотні відзначених, що дуже важливо для підтримання морального духу людей.

ГУМЕНЮК Наталія

Начальник Об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони Півдня України.

Самовіддано служить народу України, ефективно виконує поставлені завдання в умовах повномасштабного воєнного конфлікту. Захищає інформаційний фронт від фейків, оперативно інформує українців про потенційні загрози та наслідки обстрілів.

ГУЦАЛЕНКО Оксана

Волонтер Одеського військового госпіталю.

Почала тут працювати ще з початком російського вторгнення в Україну в 2014 році. Організує збори на потреби ЗСУ. Активно співпрацює з благодійними фондами, що дає змогу забезпечувати наших захисників ліками, амуніцією, одягом. Докладає зусиль до передачі гуманітарної допомоги воїнам. Разом з товаришами-волонтерами влаштовує для пацієнтів шпиталю святкові заходи.

ДАНИЛКІНА Руслана

Дівчина з позивним

Сіма пішла на війну добровольцем у 18 років. Під час виконання бойового завдання на

Херсонському напрямку автомобіль, в якому вона перебувала, потрапив під артилерійський обстріл. Дівчина отримала важке поранення, внаслідок якого поранену ногу довелося ампутувати. Проте це не зломило її дух і жагу до життя. Руслана ділиться своєю історією у соцмережах, збирає кошти на надсучасний протез та мріє повернутися до лав ЗСУ.

ДАНИЛКО Наталія

Депутат Одеської облради, секретар депутатської фракції «Слуга народу», лідерка руху «Зе!Жінки» у м. Одесі. Адвокат, директор ЮБ «Данилко і партнери».

З перших днів повномасштабного вторгнення зі своєю командою активно займається підтримкою ЗСУ: забезпечення раціями, спальними мішками, медпрепаратами, одягом, продуктами харчування; а також буксирними тросами, спецавтотехнікою, будматеріалами, палатками, маскувальними сітками, вогнегасниками, генераторами тощо. Налагодили ефективну логістику по передачі гуманітарних вантажів до м. Миколаєва через м. Одесу та надання допомоги шпиталю і лікарням Одещини: це медичне устаткування, медикаменти, продукти харчування, дитячі та дорослі засоби гігієни, одяг, генератори, ліхтарі тощо. Триває постійна підтримка незахищених верств населення, у тому числі внутрішньо переміщених осіб: вирішуються питання соціального забезпечення, матеріальної і медичної допомоги, юридичного консультування. Зокрема, у межах акції «Від мами до мами» діти забезпечуються засобами гігієни, дитячим харчуванням, медикаментами та одягом; відвідують театральні вистави.

ДЕЛІЄВА Наталія

Голова ВГО «Асоціація жінок України «Дія», президентка «Першого благодійного театального фонду».

Як військова волонтерка з початку повномасштабної війни допомагає військовим на півдні країни: це ОБМП

ЗСУ, дивізіон артилерії, ОБЛП територіальної оборони, підрозділ артрозвідки, окремий полк зв'язку. Водночас як гуманітарна волонтерка організувала центр допомоги вимушеним переселенцям (Французький бульвар, 12/1). За 2022 рік допомогла понад трьома тисячам ВПО – продуктами наборами, ліками, одягом. Підтримує людей з інвалідністю, пенсіонерів, ветеранів сфери культури. Імерсивні виставки, проєкцією яких є Наталя Делієва, демонструються по всьому світу, покази відбулись в Канаді, США, Франції. Завдяки цим акціям збираються донати на допомогу Україні: нині зібрано вже 6 млн грн.

ДІДЕНКО Юлія

Депутат Верховної Ради України («Слуга народу»), голова підкомітету Комітету з питань фінансів, податкової та митної політики.

Протягом 2022-2023 рр. стала ініціатором підготовки і співавтором низки законодавчих проєктів, що мають на меті посилити економічну спроможність країни та допомогти українцям у період воєнного стану. Більшість з проєктів уже набули чинності. Це, зокрема, закони, у яких йдеться про: визначення особливостей адміністрування податків і зборів; регулювання податкового законодавства; регулювання ставок палива; зміна ставок акцизного податку на бензин; зниження податкового навантаження; звільнення від оподаткування митними платежами операцій ввезення товарів для правоохоронних органів, Міністерства оборони України, ЗСУ та інших військових формувань; регулювання ввезення електроенергії. Також взяла участь у регулюванні низки Законів України, що стосуються дії фінансової та виробничої сфер за умов воєнного стану. Набув чинності також Закон, що забезпечує додаткове податкове навантаження на компанії, які продовжують працювати в країні-агресорі. Як менторка руху «Зе!Жінки» в Одеській області опікується питаннями протидії насильству, медичної допомоги жінкам Одещини тощо.

ЗАРІЧАНСЬКА Інара

Ресторатор мережі закладів в Одесі і Києві, співзасновниця благодійного фонду «Родина Зарічанських».

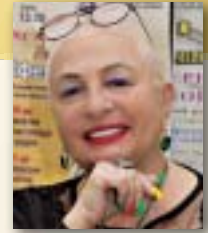
Фонд провадить масштабну багатовекторну волонтерську діяльність. Постійно для наших захисників у райони бойових дій відправляються машини з тоннами якісних, смачних харчових виробів. У самих закладах діють спеціальні умови для військових і волонтерів. Триває постійна допомога пораненим бійцям. «Родина Зарічанських» відгукується на потреби наших захисників у придбанні спеціальних засобів захисту та ведення бойових дій, зокрема було куплено кілька безпілотників.

ЗИНЧЕНКО Марина

Директор департаменту фінансів Одеської облдержадміністрації, депутат Одеської облради.

Марина Зінченко вже 15 років несе службу на цій дуже відповідальній посаді. До того ж наразі триває вже третя її каденція як депутата Одеської обласної ради. Від початку повномасштабної війни вона мужньо тримає фінансовий фронт, чим забезпечує стабільність регіону. Саме Марина Зінченко стала одним з ініціаторів створення цільового фонду «Оборона Одещини». Зібрано 35,1 млн грн на потреби наших захисників. Зокрема, закуплено засоби індивідуального захисту, амуніція, тактичний одяг, взуття та інше спорядження. Закуплено необхідні предмети і матеріали для тероборони, медикаменти, аптечки для польових медиків, а також автівки. Як керівник департаменту і депутатка вирішує питання гуманітарної і матеріальної допомоги малозабезпеченим родинам та постраждалим від ракетних обстрілів.

ЗИЦЕР Галина

Директор Одеської обласної державної філармонії ім. Д. Ойстраха, заслужений працівник культури України.

З початку війни артисти Одеської філармонії активно працюють на культурному фронті. Зокрема, постійно беруть участь в акції «Підтримай своїх», започаткованій Будинком офіцерів командування ВМС ЗСУ (10 концертів). Окрім того вже проведено понад 40 благодійних тематичних концертів на різних майданчиках Одеси для одеситів і вимушених переселенців, за що філармонія отримала подяку Департаменту праці та соціальної політики Одеської міськради. Також артисти філармонії беруть участь у благодійних концертах на користь наших захисників. Разом з Ротарі клубом «Одеса-Рішельє» артисти провели два концерти – у Камерній залі Одеської філармонії та на Одеському головноштабі – на підтримку Миколаєва.

ЗОЛОТА Юлія

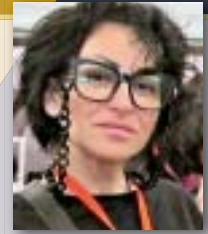
Т.в.о. керівника на час дії воєнного стану благодійної організації «Я допоможу».

Надає гуманітарну допомогу як цивільним, так і військовим у найгарячіших точках. Серед них – Херсон, Миколаїв, Бахмут та інші. Забезпечує одягом, продуктами харчування тих, хто цього потребує. Проводить багато виїздів в область, роздаючи гуманітарну допомогу мешканцям Одещини.

ІЩУК Юлія

PR-менеджер, арт-директор кафе SANTORINI, волонтер.

Уже протягом багатьох років займається благодійністю, зокрема спрямовувала свої зусилля на підтримку жінок у бізнесі. А з початком повномасштабної війни сконцентрувала свою діяльність на волонтерській діяльності. На даний момент більшість часу віддає допомозі нашій країні разом із благодійним фондом «Добрий самарянин». Це, зокрема, організація лікування українців у Німеччині, допомога сиротам та інвалідам, доставка їжі, води, медикаментів та товарів першої необхідності у гарячі точки, допомога вимушеним переселенцям.

КАЛЬЧУК Оксана

Начальник Одеського воєнно-медичного клінічного центру ДПСУ, полковник медичної служби, заслужений працівник

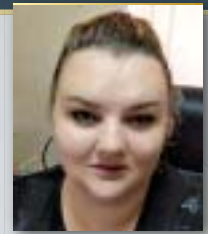
охорони здоров'я України.

В умовах воєнного стану забезпечує самовіддану високопрофесійну діяльність колективу, спрямовану на рятування життя і відновлення здоров'я військових.

КАРАТНЮК Ірина

Головна медична сестра Багатопрофільного медичного центру Одеського національного медичного університету, за сумісництвом – медична сестра палати інтенсивної терапії анестезіологічного відділення.

Неодноразово нагороджувалася почесними грамотами від керівництва університету, Департаменту управління охорони здоров'я в м. Одесі та Міністерства охорони здоров'я України. З початком повномасштабної війни з метою забезпечення готовності для надання медичної допомоги постраждалим внаслідок військової агресії РФ проти України активно співпрацює з волонтерськими організаціями, постійно бере участь у забезпеченні клінік медичного університету лікарськими засобами, виробами медичного призначення та обладнанням, контролює правильність їх отримання, обліку, зберігання та витрачання в БМЦ.

КАРМАЗІНА Катерина

Координаторка Адвокатського волонтерського центру при Раді адвокатів Одеської області.

В центрі активно діють 167 адвокатів. Підтримують фінансово, продуктами та медикаментами, надають безкоштовну юридичну допомогу сім'ям з дітьми, внутрішньо переміщеним особам, лікарням та госпіталям, військовим частинам. Волонтери центру регулярно доставляють питну воду до Миколаєва, готують їжу для військових, здійснюють вогневу та тактичну підготовку адвокатів.

КАРТАШОВА Наталя

Волонтер.

У «Фейсбуці» веде волонтерську діяльність під ім'ям Nata Kartasheva. Працює на підтримку українського війства від 2014-го, а з початку повномасштабного вторгнення ця її діяльність набула потужних масштабів. Наталю добре знають не лише в Одесі, а й далеко за її межами, тому їй вдається збирати кошти і закуповувати для наших захисників багато речей, необхідних на фронті. Це, і дорогі дрони, і коліматори, труби розвідника, монокулярні нічного бачення, зарядні станції, маскувальні сітки та багато інших знарядь ведення бою і захисту. Також наші захисники отримують зусиллями Наталі одяг, дощовики, засоби гігієни, продукти. Триває забезпечення медичним приладдям – турнікетами, бандажами, системами, ліками тощо. А до Великодніх свят одеська волонтерка здійснила унікальну акцію: випекла самостійно десятки дуже смачних панетоне з італійського борошна і запросила за них донатити на потреби ЗСУ по три тис. грн. Усі розкуплені, а виручені кошти підуть на купівлю вже замовлених дронів! Отримали свої панетони у подарунок і друзі, які постійно підтримують її волонтерську діяльність.

КИТАЙСЬКА Олена

Директор департаменту праці та соціальної політики Одеської міськради.

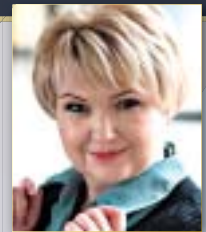
Попри всі складнощі система соціального захисту міста працювала в штатному режимі, без скорочення штату, без дистанційної роботи та без закриття установ. Центр соціальних служб надав послуг більш ніж вдвічі порівняно з 2021 р. Основним завданням для працівників департаменту стала підтримка внутрішньо переміщених осіб. Взято на облік майже 60 тисяч ВПО. За координації департаменту тривало розселення вимушених переселенців у приватних садибах одеситів, а також до монастирів, хостелів тощо. Проведено нарахування допомоги на проживання ВПО на загальну суму 1 млрд 172,1 млн грн. Соцслужби працюють на залізничному вокзалі з прийому та подальшого направлення переміщених осіб, тут створено Пункт реєстрації ВПО, надаються консультаційні, психологічні послуги, гуманітарна допомога. Діє Муніципальний центр сприяння працевлаштуванню ВПО під гаслом: «Одеський ринок праці – Заякорись в Одесі». Для надання допомоги ВПО та малозабезпеченим мешканцям створено Міський центр гуманітарної допомоги. Департамент створив гарячі телефонні лінії психологічної допомоги. Всі підвідомчі комунальні установи забезпечували надання соціальних послуг вразливим верствам населення, особам похилого віку, самотнім, особам та дітям з інвалідністю, особам без визначеного місця проживання. Тривала робота «соціального ідалень», а також багатоаспектна робота служб підтримки осіб, постраждалих від домашнього насильства.

КОЛЕСНИЧЕНКО Анна

Очільниця та засновниця громадської організації «Запорукa майбутнього», яка на сьогодні опікується 270 дітьми з важкою інвалідністю.

За її підтримки щомісяця 70 дітей з інвалідністю та дітей з ООП регулярно отримують доступ до занять спортом, творчості, навчання. Крім того, сім'ї дітей отримують психологічний супровід та адвокацію прав. Також на базі організації в період військового стану було відкрито клас для дітей з аутизмом та генетичними хворобами, щоб вони могли розвиватися, а батьки працювати. Серед засобів реабілітації – гончарна майстерня, спортивний зал. У період війни Анна активно підтримує наших захисників та надає гуманітарну і психологічну, логопедичну допомогу військовим після контузії на базі військового реабілітаційного центру. ГО співпрацює з низкою закордонних донорів, а 28 квітня на конференції в Бельгії організація представляла Україну.

КОЛЬЧАК Валентина

Начальник управління фізичної культури і спорту Одеської обласної державної (військової) адміністрації.

Результати виступів спортсменів Одещини, аналіз роботи закладів фізичної культури і спорту, товариств, федерацій переконають, що ця діяльність була насиченою і успішною попри всі виклики воєнного часу. Обласне управління відіграло тут важливу об'єднавчу та організаційну роль. Вдалося зберегти мережу закладів фізкультури і спорту та продовжити навчально-тренувальну роботу. Завдяки прийому дітей з числа ВПО до ДЮСШ нівельовано зменшення кількості вихованців, які виїхали за кордон. Для безпеки навчально-тренувального та змагального процесу управління підготувало рекомендації, враховуючи умови саме Одеської області. Забезпечено документально та фінансово участь спортсменів Одещини (це стосується і видів спорту для осіб з інвалідністю) у численних змаганнях в Україні, у європейських та світових першостях. Одеська область посіла 5-ту і 6-ту сходинки в Українському рейтингу з розвитку фізкультури і спорту вищих досягнень. Багато спортсменів і тренерів долучилися до волонтерсько-гуманітарної діяльності.

КОНСТАНТИНОВА Олена

Адвокат, засновниця першого в Україні концептуального бутіка флористики преміумкласу VarVara

(що також є торгівельною маркою).

З початком російсько-української війни не припинила роботу, зберігши робочі місця співробітників. Працюючи у звичайному режимі, підтримує податками економіку країни. Значну частку прибутку бутік протягом воєнного року переводить на потреби Збройних Сил України.

КУДРЕНКО Тетяна

Учителька української мови та літератури Нерубайського академічного ліцею №1 Нерубайської сільської ради Одеського району Одеської області.

Восени 2022 року отримала звання «Заслужений учитель України» за вагомий особистий внесок у розвиток національної освіти. Її учні постійно стають переможцями районних та обласних олімпіад з української мови та літератури, Всеукраїнських конкурсів Малої академії наук України, Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді ім. Тараса Шевченка. Закономірно, що діти, виховані у душі любові до України, до її мови та культури, з початку повномасштабної війни активно долучилися до акцій на підтримку наших захисників та надання гуманітарної допомоги тим, хто її потребує. А педагогічний колектив ліцею створив безпечні умови для своїх вихованців, забезпечивши повноцінний навчально-виховний процес.

ЛАЗАРЕНКО Ольга

Голова Селянського фермерського господарства «Прогрес», волонтер.

Як очільниця багатопрофільного сільськогосподарського підприємства, забезпечує його успішну діяльність у воєнних умовах, чим робить вагомий особистий внесок у продовольчу безпеку регіону та країни в цілому. З 24 лютого на постійній основі здійснює благодійну допомогу та іншу діяльність на користь ЗСУ.

Своєчасно реагує на звернення наших захисників, завдяки чому за час воєнних дій було придбано та передано в різні військові частини таку техніку: сім різних легкових авто, вантажний самоскид, напівпричіп-платформа, вантажний контейнеровоз, пасажирський автобус. Усі авто були відремонтовані і повністю укомплектовані. А нещодавно воїни ЗСУ отримали тягач і трал для переміщення великогабаритної військової техніки. Також придбані для потреб військових тепловізорний бінокль з далекоміром, два генератори, автомобільні шини у великій кількості, тактичний одяг, засоби гігієни, продукти. На базі господарства випакаються смаколики, формуються харчові вантажі та відвозяться бійцям, що перебувають у медичних установах Одеси. Перераховано благодійну допомогу ЗСУ у сумі 500 тисяч гривень.

ЛАВРЮКОВА Світлана

Директор Одеської інфекційної лікарні, заслужений лікар України, кавалер ордена княгині Ольги III ступеня.

Понад 50 років свого життя віддала праці у галузі охорони здоров'я, зробила вагомий внесок у справу збереження здоров'я одеситів та надання медичної допомоги належного рівня. Забезпечила повноцінне функціонування установи у період воєнного стану. Наразі лікарня приймає на лікування не лише цивільних, а й наших захисників.

ЛЕОНІДОВА Лілія

Депутат Одеської міськради, голова громадської організації «Культура демократії».

Від початку повномасштабної агресії ГО «Культура демократії» почала здійснювати волонтерську діяльність в Одеській, Миколаївській та Херсонській областях. Вона стала ініціатором створення найбільшого на півдні України гуманітарного штабу «Гостинна хата». Пізніше Лілія Леонідова разом із міжнародними донорами почала допомагати у будівництві мобільного містечка для переселенців у передмісті Одеси. У знаменитій Чорнобаївці за фінансової підтримки міжнародних партнерів забезпечувала ремонт постраждалих від обстрілів будинків. Спільно з громадським рухом «Віра, Надія, Любов» реалізовує проекти для допомоги жінкам та дівчаткам по Одеській області, а також у звільненому Херсоні. Очлила на Одещині Коаліцію 1325, яка працювала в рамках реалізації резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека». За допомоги українським розвідникам була нагороджена медаллю «Волонтерське серце». Зараз ГО «Культура демократії» працює над створенням громадської платформи, що дозволить брати участь у прозорій розробці стратегічного плану розвитку Одеси та надасть можливість громаді брати участь у прийнятті рішень.

ЛІБЕРОВА Влада

Фотографія-документалістка, волонтер.

З перших місяців повномасштабного вторгнення перебуває в гарячих точках та документує війну. Знімки Влади та її чоловіка Костянтина облетіли найпопулярніші світові та українські ЗМІ, навіть Володимир Зеленський використовує їхні роботи, щоб привернути увагу світу до жахів війни, які російські загарбники принесли на нашу землю. Поїздки на фронт вони поєднують з гуманітарною роботою: ніколи не їдуть порожніми – обов'язково везуть те, що потребують військові.

МАЛИХІНА Тетяна

Директор клінічного санаторію «Перший» (у минулому – ім. Горького), кандидат медичних наук, заслужений лікар України.

У цей скрутний час, незважаючи на всі складнощі, колектив санаторію не зупинив своєї діяльності, а переформатував її задля нинішніх потреб українців. Наразі тут надають повний комплекс фізичної та психологічної реабілітаційної допомоги дорослим і дітям, у тому числі й немовлятам. У санаторії допомагають як військовим, так і цивільним, що постраждали внаслідок війни. Ця допомога є безкоштовною для людини, оскільки у повному обсязі фінансується державою за програмою медичних гарантій НСЗУ. Колектив пишається тим, що його допомога військовослужбовцям ЗСУ отримала подяку, і продовжує наполегливо працювати задля Перемоги.

МАЛОНОГА Світлана

Заступник генерального директора – начальник єдиної оперативної диспетчерської служби КНП «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» Одеської обласної ради, заслужений лікар України.

В період воєнного стану якісно та ефективно працює у сфері охорони здоров'я. Надає висококваліфіковану допомогу хворим та постраждалим, забезпечує своєчасну роботу виїзних бригад швидкої медичної допомоги та оперативної служби. З початку війни продала власний автомобіль, і на ці кошти було закуплено для наших захисників амуніцію, засоби захисту та ведення бою!

МАНАСОВА Гульсим

Професор кафедри акушерства і гінекології Одеського національного медичного університету, куратор відділення патології вагітних Пологового будинку № 5 м. Одеси, доктор медичних наук, заслужений лікар України.

Як куратор відділення патології вагітних вжила заходів для його повноцінного функціонування в умовах воєнного стану і безпечного перебування породіль. Бере активну участь у допомозі вагітним та хворим жінкам, які змушені були виїхати з місць постійного проживання і знайшли тимчасовий притулок в Одесі. Долучилася до масштабної ініціативи казахської діаспори в Україні по створенню «Юрт незламності», які є символом підтримки та багатовікової українсько-казахської дружби. В Одесі «Юрта незламності» була розміщена у парку ім. Т.Г. Шевченка. Вона не лише виконує функції звичних «Пунктів незламності», де кожен може зігрітися, підзарядити телефон чи інші гаджети, випити чаю, а й стала осередком казахської гостинності для одеситів і гостей міста. Тут відбуваються культурні заходи, можна скуштувати традиційні казахські страви.

МАСЛОВА Оксана

Журналістка, письменниця, засновниця телеграм-платформи «Українка в Чехії».

Вимушено виїхавши з дитиною за межі рідної країни, створила телеграм-канал новин та повідомлень «Українка в Чехії», який став проектом-розрадою для тисяч українок в Чехії.

Він об'єднує наших співвітчизниць і чехів, наводить містки та допомагає обом сторонам – надати й отримати. Нині масштаб – понад 700 тисяч охоплення за місяць: на каналі, веб-сайті плюс ком'юніті, де українки підтримують одна одну та дають фахові поради зі свого професійного досвіду. Нині засновниця працює над тим, щоб окрім моральної канал отримав фінансову підтримку. Окрім того, Оксана ініціювала проведення виставок, що знайомлять з Україною та її культурним надбанням. Написала книжку для дітей «Товариство загублених рукавичок», яку випустило друком чеське видавництво PIKOLA: це історія маленької рукавички, яка загубилася в чужому великому місті, як і багато хто з українців – вимушених біженців. Презентація в Празі відбулася у травні під час книжкового фестивалю.

МИХАЙЛЕНКО Вероніка

Голова правління Благодійного фонду «Майбутнє», головний лікар Дитячого реабілітаційного центру ім. Бориса Литвака.

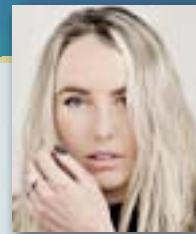
Відомий на всю країну та далеко за її межами Дитячий реабілітаційний центр ім. Бориса Литвака, яким опікується Одеський обласний благодійний фонд «Майбутнє», після початку повномасштабної війни ненадовго зупинив роботу з огляду на безпеку дітей і колективу, однак уже 15 квітня відновив свою діяльність з урахуванням умов воєнного стану. Більше того: високоякісну допомогу почали надавати за рахунок державного, обласного і міського бюджетів не лише дітям, які проживають в Одесі і області, а й зареєстрованим тут внутрішньо переміщеним особам. Колектив фахових співробітників проводить комплексну медичну, фізичну, психолого-педагогічну та соціальну реабілітацію. Така діяльність набула нині ще більшої актуальності для дітей і їх батьків, серед яких чимало військовослужбовців. Одним із аспектів соціальної та психолого-педагогічної роботи центру є проведення різноманітних творчих акцій патріотичного спрямування, виставок дитячих малюнків, в яких беруть участь і дітки, які перебувають на реабілітації.

МЕДУШЕВСЬКА Ірина

Одеський блогер, громадський діяч, волонтер.

Відома на всю Україну та за її межами своєю патріотичною позицією та відстоюванням української ідеї в Одесі. З лютого 2022 року свій вплив в інформаційному просторі направила на допомогу ЗСУ. Займається зборами на потреби військових та осіб, що опинилися в скрутному становищі. Підтримує поранених бійців, які перебувають в одеських шпиталях. Має сина, який також обороняє нашу країну від агресора.

МІХЕЙЦЕВА Катерина

Заступник директора Одеського музею західного і східного мистецтва.

Також є головним партнером благодійного проєкту Be an Angel Ukraine. Як культуролог, аналітик культурних процесів, соціальний активіст організовує та проводить численні виставки, які популяризують українських митців, сприяють захистові їх інтересів в умовах воєнного стану.

НАКАЗЕНКО-ІВЛЕВА Марія

Командир підрозділу однієї з бригад Збройних Сил України Південного регіону (назву бригади не маємо права вказувати).

Частина виконує завдання по стримуванню ворога в акваторії Чорного моря, має безліч успішних операцій і є однією з найрезультативніших у складі Військово-Морських Сил ЗСУ. Безпосередньо від Марії залежить супровід кожного нашого військовослужбовця від першого в його житті рапорту до виходу його на пенсійне забезпечення. Це потребує врахування індивідуальних особливостей військовослужбовця з метою заміщення ним більш доцільної посади. З початку повномасштабного вторгнення підрозділи бригади займаються охороною акваторії з метою недопущення застосування ворогом свого військово-морського флоту та висадки десанту на узбережжя. Неоднаразово була заохочена відзнаками від командування бригади, Командування Військово-Морських Сил ЗСУ, Одеської обласної ради. Надає допомогу з координації діяльності волонтерам.

НАЗАРОВА Ірина

Учасник об'єднання «Волонтерський рух Одеси».

Головна мета діяльності – збір коштів на потреби військових медиків, стабілізаційних пунктів, мобільних шпиталів на сході нашої країни, організація та логістика допомоги з-за кордону для тих медиків, які її потребують на лінії фронту. На зібрані кошти закуповує необхідні ліки, розхідні матеріали для надання медичної допомоги на всіх етапах евакуації.

НАГОРНА-БУЛАЙ Людмила

З 2000 року і до сьогодні – редактор друкованих видань «Південноукраїнського Медіа Холдингу».

25 лютого 2022 року, на другий день війни, о 8-й ранку вже стояла разом з чоловіком у черзі до військкомату. «Щоб не збожеволіти, треба було щось робити, якимось допомагати, оскільки не взяли на фронт», - розповідає Людмила. Разом з сусідами робили коктейлі Молотова, рили окопи навколо селища, де мешкають, нарівні з чоловіками патрулювала вночі вулиці. З дітьми та друзями допомагала плести маскувальні сітки, передала на фронт понад сотню в'язаних шарпеток, ковдр, светрів, шапок, сотні банок тушонки, купили дрон, зібрали гроші на автомобіль. У лікарні як волонтер працювала сестрою-господаркою. Не припиняє передавати на фронт необхідні ліки, сухі душі, сухпайки, ласощі, різне спорядження.

НЕЙКОВА Олена

Власниця торгових марок «BURRATINO» та «Штрудель», волонтер, багатодітна мама.

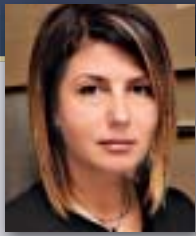
Попри складні умови, в яких доводиться працювати українським рестораторам під час війни, наприкінці вересня 2022-го в Одесі розпочала роботу нова мережа піцерій під назвою «BURRATINO». Головна мета новоутвореної мережі – це не лише розвиток харчового бізнесу в Одесі, а й підтримка вітчизняної економіки, забезпечення робочих місць. Багато уваги рестораторка приділяє саме підтримці населення в складних умовах війни. Так, заклад на Львівській, 15Б став мало не першим імпровізованим «Пунктом незламності» для мешканців району, які під час перебоїв зі світлом, завдяки встановленому генератору, змогли отримувати тут не тільки гарячі напої та їжу, а й підзаряджати свої мобільні пристрої та користуватися послугами мережі інтернет.

НЕСТЕРЕНКО Вікторія

Адвокат-волонтер громадської організації «Експедиція».

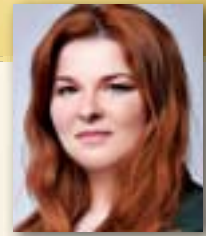
Постійно надає безкоштовні консультації в рамках цього проєкту. Неодноразово організовувала збори на потреби Збройних Сил України. Допомагає військовим у судових справах на безоплатній основі. Як засновниця мистецького журналу «ART Chili» підтримує митців, що опинилися у скрутному становищі через війну, забезпечуючи їх ліками, фарбами, полотнами тощо.

НОЖЕВНИКОВА Катерина

Засновниця та директор БФ «Корпорація Монстрів». Почесна громадянка Одеської області.

З 2014 року БФ надавав допомогу хворим дітям і людям похилого віку; під час пандемії коронавірусу допомагав лікарням і надавав кисневі концентратори жителям. Зараз «монстри» допомагають ЗСУ, закупаючи необхідне спорядження. Також надають всебічну підтримку вимушеним переселенцям, не кидаючи при цьому й тих місцевих жителів, кому допомагали до повномасштабної агресії.

ОВЧАРЕНКО Марина

Громадський діяч, автор і керівник соціальних та молодіжних проєктів.

Від початку війни веде активну волонтерську роботу по допомозі постраждалим та нужденним, займається пошуком прихистку та розміщенням сімей переселенців. Організувала пункт збору гуманітарної допомоги в офісі агенції «Royal family models», яким керує. Регулярно проводить безкоштовні культурно-просвітницькі заходи для дітей, що були вимушені покинути свої домівки, та надає допомогу їх матерям. Попри війну, традиційно провела «Ukrainian kids forum», до якого залучила міжнародне співтовариство. «We stand for peace» – під таким гаслом випустила вже другу дитячу колекцію бренду Kapsamun. Стала делегатом культурно-миротворчої місії до парламенту Грузії та організатором проєкту Art-освіта в Німеччині. Відзначена подяками і грамотами за волонтерську, громадську та професійну діяльність у час війни.

ОДАРИЙ-ЗАХАР'ЄВА Наталія

Директор департаменту охорони здоров'я Одеської ОДВА.

В умовах воєнного стану департамент забезпечив надання допомоги всім, хто цього потребує, зокрема – внутрішнім переселенцям. У медзакладах створено умови для безпечного перебування; медики працюють в особливому режимі, надаючи невідкладну допомогу постраждалим цивільним та військовим. Налагоджена співпраця із зарубіжними медзакладами щодо подальшого лікування постраждалих. Забезпечена готовність до епідемічних та надзвичайних ситуацій.

ОЛІЙНИК Олена

Директор департаменту культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини ОД(В)А.

З метою захисту культурної спадщини були евакуйовані на період дії воєнного стану музейні предмети одеських обласних музеїв. Проводилася масштабна робота по залученню благодійних коштів міжнародних донорів. Завдяки цьому 30 регіональних музеїв області отримали гуманітарну допомогу. На виділені міжнародними фондами і ГО кошти придбано матеріали для укриття, засоби протипожежного та цивільного захисту, пакувальні засоби, комплекти відеоспостереження, генератори, сканери для оцифрування музейних предметів, цінних книг тощо. Вже у березні-квітні 2022-го заклади культури Одещини – театри, музеї, центри культури, бібліотеки – відновили діяльність. Відбулися десятки прем'єрних вистав, художніх та тематичних виставок, сотні екскурсій та інформаційно-просвітницьких, мистецьких заходів. На базі бібліотек організовано 95 курсів та клубів з вивчення української мови. Проводиться збір літератури для військових частин та акції «Українська книга – для Херсонщини!». Організовано концертні програми в шпиталях, для вимушено переселених осіб.

ПАВЛОВА Олена

Громадська діячка, координаторка культурологічних проєктів, членкиня виконкому Одеської міськради, заступниця голови історико-топонімічної комісії.

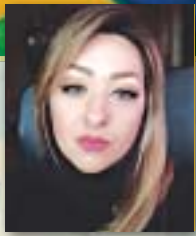
Має стосунок до організації кількох патріотичних культурологічно-просвітницьких проєктів, зокрема виставок «Від серця до серця» (у межах проєкту «Донор Одеса») та «Шляхами до Перемоги» фотомайстра Бориса Бухмана. Уже багато років поспіль веде масштабну діяльність в історико-топонімічній комісії, робота якої набула особливо актуального звучання у час війни. Проаналізовано сотні найменувань, створено мапу імен, які вимагають перегляду, і запропоновано велику кількість імен та назв визначних подій, які повинні з'явитися на просторах сучасного українського міста. Опрацьовується і впроваджується досвід інших країн задля більш системною, цілісною та орієнтованою на майбутнє діяльності. Комісія поставила за мету повністю уникати маніпуляцій, насамперед, владних та політичних, лобювання особистих інтересів тощо, а натомість створити єдину збалансовану ціннісно-просвітницько-історичну систему координат у цій вразливій сфері.

ПАНЕНКО Світлана

Перший заступник генерального директора з виробничих питань державного підприємства «Куліндорівський комбінат хлібопродуктів» Державного агентства резерву України.

Зробила значний особистий внесок у зміцнення економіки країни в умовах війни, налагодження поставок продукції у всі регіони та створення продовольчого резерву в гуманітарних цілях.

ПЕЧУЖЕВА Ольга

Голова благодійного фонду «Люди Ікс».

Організація була заснована на п'ять років тому для надання благодійної допомоги людям, які цього потребували. Однак з початком повномасштабної війни волонтери почали масові збори на потреби Збройних Сил України. Також організація забезпечує гуманітарною допомогою жителів області.

ПИВОВАРОВА Юлія

Директор – художній керівник Одеського академічного українського музично-драматичного театру ім. Василя Василька.

Театр одним із перших відновив свою діяльність після 24 лютого і зміг заново укомплектувати трупю попри те, що чимало акторів і співробітників колективу стали на захист України. Тож від початку війни було відновлено репертуарні спектаклі і здійснено сім (!) прем'єрних вистав, зокрема – і в укритті під сценою. Одна з прем'єр ввійшла до лонглиста учасників фестивалю-премії «ГРА» (GRA – Great Real Art) Національної спілки театральних діячів), організовано кілька гастрольних поїздок. У театрі відбуваються творчі зустрічі з провідними письменниками, акторами, культурними діячами країни. Проведено круглий стіл за участю керівників театрів, театрознавців, представників ЗМІ, де йшов обмін досвідом і обговорювалися шляхи подолання актуальних проблем. Налагоджена волонтерська співпраця з благодійними фондами задля допомоги ЗСУ та нужденним. На всі вистави запрошуються військові та вимушені переселенці.

ПОГОРЕЛА Ольга

Директор благодійного фонду

«Стежка додому».

З 2018 року фонд надає соціальну допомогу жінкам та дітям, що постраждали від сімейного насилля, та особам, які опинились у скрутних життєвих обставинах. З початком повномасштабної війни волонтери перебудували діяльність відповідно до потреб воєнного часу. Налагодили гуманітарну підтримку українських військових, а також сімей загиблих воїнів. Почали надавати комплексну допомогу особам, які постраждали від воєнних дій. Вимушених біженців забезпечують гуманітарною допомогою, бажаних розселяють у власному притулку, що має назву «Будинок волонтерської допомоги «Стежка додому». Наразі під опікою фонду перебувають 2045 сімей ВПО з територій, де зараз ведуться або велися раніше бойові дії.

ПОЖАРИЦЬКА Тетяна

Громадська діячка, голова Всеукраїнської громадської організації «Орхідея – відповідь на твою самотність».

З перших днів повномасштабної війни ГО «Орхідея – відповідь на твою самотність» активно працює заради Перемоги і підтримує як військових, так і цивільних громадян. Команда волонтерів ГО водночас працювала на кухні для військових на 1200 осіб і привозила медичне обладнання, ліки, машини швидкої допомоги. Забезпечували всілякими необхідними речами як наших захисників, так і вимушених внутрішніх переселенців, матерів-одиначок, малозабезпечені і багатодітні родини. Акції гуманітарної допомоги тривають на постійній основі, а в організованому «Орхідеєю» центрі незламності відбулися десятки акцій за участю дітей. В Англії за підтримки друзів було організовано аукціон картин відомих художників, і завдяки зібраним коштам до України привезуть ще чотири машини швидкої допомоги. Представники організації, які перебувають нині за кордоном, постійно беруть участь в акціях на підтримку України.

ПОЗДНЯКОВА Ганна

Директор КП «Теплопостачання міста Одеси».

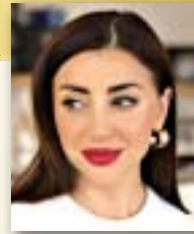
Незважаючи на початок повномасштабної війни, опалювальний сезон 2021/22 в Одесі тривав без перебоїв. Керівництву КП «ТМО» вдалося зберегти працездатний колектив, хоча певна кількість робітників пішла на фронт добровольцями. В умовах воєнного стану вдалося погодити нову схему теплопостачання Одеси, яка має стати запорукою довгострокової програми з розвитку даної системи. Згідно з графіками проводилися гідравлічні випробування, заміна та модернізація тепломереж, ремонт котельного/насосного обладнання. Підготовка до опалювального сезону 2022/23 була проведена повноцінно, тепло в домівки подане вчасно. А після початку ракетних обстрілів української критичної інфраструктури подача тепла відновлялася одразу після відновлення електропостачання. Служби працювали 24/7. КП «ТМО» налагодило співпрацю з міжнародними проєктами, завдяки чому отримало у користування генератори, екскаватори, машину для ремонту теплових мереж, аналогів якої в Україні немає, тощо. Співпраця триває в рамках підготовки до наступного опалювального сезону.

ПРОКОПЕЧКО Людмила

Голова Доброславської територіальної громади Одеського району Одеської області.

Військовий волонтер з 2014 року. З початку повномасштабної війни – один з найактивніших голів територіальних громад регіону щодо підтримки військовослужбовців. Вміло організувала зусилля небайдужих мешканців Доброславської громади в їх бажанні бути волонтерами, допомагати армії та внутрішньо переміщеним особам. Постійно здійснює виїзди з гуманітарною допомогою у зони проведення бойових дій. Зокрема, придбано за її безпосереднього сприяння та участі і передано чотирьом військовим частинам 12 автомобілів, планшети, ноутбуки, повербанки, тепловізори, квадрокоптери, бронжилети, розгрузки, плитоноски, тактичний одяг, бензопили, генератори, пральні машини, холодильники, намети, набори інструментів, продукти та засоби особистої гігієни, медикаменти та багато іншого на суму майже 5 млн грн. На посаді селищного голови ініціювала надання субвенції військовим формуванням на суму 12 млн грн. Людмила Ярославівна нагороджена багатьма почесними грамотами та відзнаками від військових частин ЗСУ.

ПУТІВЛЕНКО Ірина

Блогер, інфлюенсер.

Активно працює на інформаційному фронті, висвітлюючи численні злочини росії на території України. З початком війни створила телеграм-канал «Ділюсь домом», де розміщує оголошення з місцями безкоштовного прихистку. Сама приймала переселенців. Згодом створила ще один телеграм-канал «Допомога вагітним», який досі працює 24/7. Для цього швидко знайшла акушерів-гінекологів, консультантів та психологів, які безкоштовно супроводжують жінок під час вагітності. У перші тижні війни послугами каналу користувалося 10 тисяч вагітних. Разом з чоловіком Євгеном та за допомоги інших волонтерів створили власний Благодійний фонд «Благо Фонд UA», який допомагає військовим з ліками, гуманітарною допомогою, амуницєю та технікою.

РЕБРОВА Катерина

Керівник Волонтерської психологічної служби Одеси.

Постійно надає допомогу вимушеним переселенцям та іншим вразливим категоріям населення. Влаштує заняття для груп, які потребують психологічної допомоги.

РЕДЬКО Олена

Директор – художній керівник Одеського академічного театру музичної комедії ім. М. Воляного, заслужений працівник культури України.

З перших днів війни колектив згуртував свої творчі та виробничі ресурси задля Перемоги.

11 співробітників захищають Україну у лавах ЗСУ. В майстернях театру кравчині одразу почали відшивати термобілизну, спальні мішки, державні прапори, маскувальні сітки тощо. Художники-декоратори здійснили безпрецедентну творчу акцію – створили та розвісили містом красномовні гасла від імені одеситів: «Если Маму кто-то тронет, того мама похоронит», «Все буде Україна!», «Правду не сховати, нас не подолати!». Ці гасла підтримали бойовий настрій містян і навіть привернули увагу в усій Україні та за її межами. Солисти театру в умовах воєнного стану дали близько 50 концертів для бійців ЗСУ, тимчасово переміщених осіб та одеських глядачів. За ініціативою Олени Редько у театрі була організована масова здача крові для потреб бійців ЗСУ, а у Всесвітньому клубі одеситів відкрито одразу дві благодійні виставки, зокрема, з її приватної колекції дзвіночків. Водночас театр, як і в мирний час, працював для свого глядача, забезпечивши необхідні умови для дотримання безпеки: було повернено на сцену репертуарні спектаклі і випущено три масштабні прем'єрні вистави.

РЕВЕНКО Віра

Професор Одеської національної музичної академії ім. А.В. Нежданової, директор оперної студії ОНМА, народна артистка України, волонтер.

Попри воєнний стан налагодила безпечне повноцінне функціонування оперної студії ОНМА та навчання студентів. З перших днів повномасштабної війни разом зі своїми учнями постійно дає концерти у військових частинах, на майданчиках поблизу фронтових дій, у палатах шпиталів і лікарень. «Своїм мистецтвом ми прагнемо подарувати цим мужнім людям хвилини радості і душевної вітхи, щоб вони хоч ненадовго забули про важкі воєнні будні. І до сліз приємно чути їх оплески!» – каже співачка. За цю діяльність Віра Ревенко стала лауреатом рейтингу «Народне визнання» у номінації «За підтримку бойового духу українського воїнства». Як членкиня ВО «Батьківщина» вона також бере активну участь у волонтерській роботі одеського осередку партії, доставляючи гуманітарні вантажі у громади, спілкуючись з людьми і надихаючи їх на перемогу.

РОМАНОВА Юлія

Завідувачка кафедри стоматології приватного закладу вищої освіти «Одеський міжнародний медичний університет», професорка, доктор медичних наук.

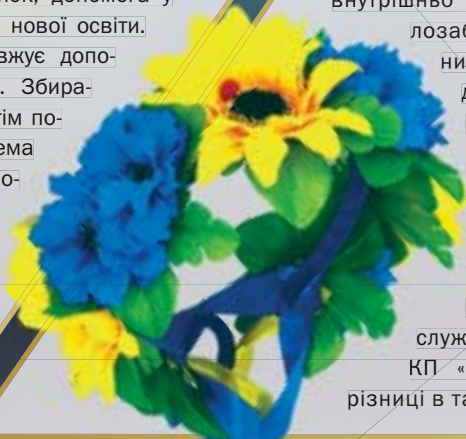
З перших днів війни безкоштовно надає медичні послуги українським військовим.

РОТАРІ Олена

Журналістка, експертка з комунікацій Громадського Руху «Віра, Надія, Любов».

До повномасштабної війни працювала продюсеркою телекомпанії «7-й канал». А вже у квітні 2022 року головною справою для неї стало волонтерство. Почала співпрацювати з «Автомайданом», потім перейшла у ГР «Віра, Надія, Любов», де спільно з іншими волонтерами та керівниками проєктів реалізує ідеї, спрямовані на розбудову країни на рівні регіону. Весь воєнний рік працює з внутрішніми біженцями (для чого вчиться і сама!): це надання гуманітарної і психологічної допомоги, проведення бізнес-тренінгів та майстер-класів, відкриття просторів для жінок, допомога у перекваліфікації та здобутті нової освіти. І при цьому Олена продовжує допомагати нашим захисникам. Збирала кошти у соцмережах, потім почала залучати друзів, зокрема суттєво допоміг Денис Волошин. Було куплено і передано військовим дрони, тепловізори, амуніцію, переносну електростанцію, автомобіль, потужний генератор для зв'язківців ВМС тощо.

САВЕЛЬЄВА Лідія

Голова

Овідіопольської територіальної громади Одеського району Одеської області.

З перших днів повномасштабного вторгнення разом з командою організувала роботу по допомозі потерпілим від війни співвітчизникам, які знайшли прихисток в Овідіопольській громаді. Налагодила співпрацю з цілою низкою громадських організацій і благодійних фондів щодо забезпечення гуманітарною допомогою внутрішньо переміщених осіб, багатодітних сімей, малозабезпечених родин, що перебувають у скрутних життєвих обставинах. На території громади було розгорнуто два стаціонарні «Пункти незламності». Проведено акцію «Допоможи м. Миколаєву питною водою», під час якої було зібрано та передано понад 10 тонн питної води. Задля безпеки жителів встановлено нові засоби оповіщення в селах Калаглія і Миколаївка. З метою підтримки населення надана дотація та фінансова підтримка службам КП «Водопостач», КП «Кришталь», КП «Миколаївський комунгосп» на компенсацію різниці в тарифах на питну воду та каналізацію.

СВІТОЛІНА Еліна

Найтитулована одеська тенісистка.

Колишня третя ракетка світу віддає значну частину зароблених призових коштів на потреби ЗСУ, організовує благодійні вечори, аукціони тощо. Останній такий збір був у Чарльстоні, де Еліна офіційно повернулася до змагань. Благодійний захід у США допоміг зібрати 100 тисяч доларів для підтримки України.

СЕМИКОП Тетяна

Голова громадського руху «Віра, Надія, Любов».

Займається захистом прав соціально неадаптованих груп населення, освітньою роботою з молоддю. Проводить зустрічі з дорослими та майстер-класи з дітками, а лікарі, що співпрацюють з організацією, проводять огляди, надають екстрену допомогу та консультації особам з інвалідністю у них вдома, що набуло особливої актуальності у період війни. Громадський рух «Віра, Надія, Любов» – це захист прав соціально неадаптованих груп населення, профілактика дитячої безпритульності, насильства в родинах, робота з внутрішньо переміщеними особами.

СЕРЬОГІНА Аніта

Українська каратистка і тренер з карате, заслужений майстер спорту України, нагороджена Орденом княгині Ольги I ступеня.

Представляє нашу державу на міжнародних змаганнях найвищого рівня. Минулого року Серьогіна завоювала третє місце на чемпіонаті Європи, а у 2023-му виборолала «срібло» на чемпіонаті Європи з карате, що проходив в Іспанії. З початку повномасштабної війни – волонтер штабу «Чорноморськ переможе» у рідному місті. Займалася доставкою з-за кордону речей, необхідних для наших захисників.

СИБІР Вікторія

**Воєнкор, громадська діячка, волонтер.
З 2010-х років задіяна в українському громадському русі.**

Неодноразово брала участь у акціях протесту в різних куточках України. З початком повномасштабної війни на території України налагодила співпрацю з британськими військовими репортерами задля кращого висвітлення подій. Працювала на інформаційному фронті у Харкові, Попасній, Бахмуті та інших гарячих точках. Допомогала вирішувати низку проблемних питань на місцях: наприклад, змусила адміністрацію Дніпра привести до ладу непрацююче бомбосховище, надсилала нашим захисникам координати ворожої техніки, годувала тварин, що опинились на вулиці, та вирішувала безліч координаційних питань. Продовжує боротьбу з ворогом на інформаційному фронті, співпрацюючи з іноземними колегами.

СИВАК Ірина

Виконавчий директор Торгового дому «Strateg».

Підприємство, зупинивши виробництво з початком повномасштабної війни, вже 15 березня відновило роботу. «Ми не знали, що буде далі, але розуміли, що маємо економічно підтримувати країну і морально – користувачів нашої продукції, а також допомогти нашому великому колективу вижити за нових умов», – розповідає Ірина. Відділ дизайну розробив серію патріотичних ігор, які стали дуже популярними: «Доброго вечора, ми з України», «Все буде Україна», «Скажи «паляниця», «Ой, у лузі», «Знай наших». Усі «настілки» нині випускаються українською мовою, вони поширюються не лише по всій Україні, а й експортуються в країни, де нині багато наших вимушених біженців. У команду компанії прийняли людей з постраждалих регіонів – з Херсона, Нової Каховки, Миколаєва, Харкова. Strateg допомагає людям, які постраждали від війни, підтримує Збройні Сили України – купує дрони, рації, протигази, одяг. Триває постійна благодійна діяльність щодо дітей, зокрема – вихованців дитячих будинків.

СТОЯНОВА Алла

Директор департаменту аграрної політики, продовольства та земельних відносин Одеської обласної державної (військової) адміністрації.

Попри війну, аграрії Одещини не лише зберегли підприємства, а й допомагають армії, громадам, сусіднім регіонам. Перші вантажівки з продовольством відправлено нашим захисникам уже на початку березня 2022-го.

Організовано щомісячну допомогу Миколаївській області продовольчими наборами з розрахунку від 200 тисяч до 700 тисяч осіб. Залучено до співпраці міжнародних партнерів, завдяки чому аграрії Одещини безкоштовно отримали від провідних агрокомпаній світу насіння, добрива, рукави для зберігання агропродукції та вантажне обладнання. Агросектор забезпечено паливом для проведення польових робіт. Організовано допомогу аграріям в отриманні кредитних коштів через програму «5-7-9» та оформлення грантових заявок у державній програмі «єРобота». Департамент вирішує численні поточні питання, зокрема бронювання працівників для забезпечення потужностей АПК та оподаткування; водночас дивиться у майбутнє: створено засади для реформування меліоративної та виноробно-виноградарської галузей; активно підтримує реалізацію державної зернової угоди: через одеські порти вже експортовано 29 млн т зерна. Аграріям повсякчас надається масштабна фахова, консультативна, організаційна допомога.

СОКОЛІК Лариса

Начальник управління з майнових відносин Одеської обласної ради.

Від самого початку повномасштабної війни виконувала свої службові обов'язки згідно з особливими вимогами воєнного часу, взявши на себе відповідальність за складні актуальні рішення. Зокрема, займалася процесом оптимізації закладів охорони здоров'я, що було продиктовано актуальними економічними обставинами та змінами у законодавстві. З огляду на постійні ворожі обстріли, активно займалася питаннями безпеки жителів Одещини, особливо – дітей, а саме – відповідною підготовкою споруд та приміщень цивільного захисту, зокрема, укриттів у закладах освіти. Управління опікується процесом капітального ремонту бомбосховищ і здійснює чіткий контроль за ходом виконання цих робіт. Протягом воєнного року Лариса Соколик і її команда надавали допомогу багатьом людям у питаннях своєї компетенції та соціального захисту.

ТЕРЕХОВА Наталія

Голова благодійного фонду «Добрий самарянин».

Щодня сотні людей отримують допомогу завдяки фонду та проєктам, ініційованим Наталією. Переселенців годують, їм видають медикаменти, продуктові та гігієнічні набори, а також одяг, взуття, іграшки, посуд та все, що може стати в нагоді у побуті. Але матеріальна допомога – це ще не все, чим готові допомогти людям у фонді. Волонтери почали надавати психологічну допомогу постраждалим під час повномасштабної війни. Вони організують творчі гуртки, де люди спілкуються, разом готують та майструють.

ТЕРЛЮГА Анжеліка

Українська каратистка, срібна призерка Олімпійських ігор 2020 року. Заслужений майстер спорту України.

Її двічі визнавали найкращою спортсменкою України. 2018 року очолила рейтинг

Міжнародної федерації карате у своїй ваговій категорії. Цього року завоювала титул чемпіонки Європи, прославивши Україну на міжнародній арені. У серпні 2022 року нагороджена Орденом княгині Ольги I ст. – за значні заслуги у зміцненні української державності, мужність і самовідданість, виявлені у захисті суверенітету та територіальної цілісності України, вагомий внесок у розвиток різних сфер суспільного життя, відстоювання національних інтересів нашої держави, сумлінне виконання професійного обов'язку.

ТКАЧ Ірина

Заступниця директора ТОВ «Промтоварний ринок 7-й км», волонтер.

Налагодила канали постачання гуманітарної допомоги з США, Німеччини, Ірландії та Фінляндії. Організовує її постачання в Україну та розподіл/доставку в шпиталі, військовим та переселенцям у гуманітарні центри в Харківській, Дніпропетровській, Херсонській, Миколаївській та Одеській областях. За власний кошт закуповує для потреб військових необхідне обладнання та систематично **направляє його на лінію фронту.**

ТКАЧЕНКО Людмила

Президент БФ «Шлях до свободи» та голова Благодійного фонду соціального захисту старості громадян «Наше майбутнє».

Ці благодійні фонди вже багато років надають допомогу ветеранам, учасникам бойових дій, особам з інвалідністю, самотнім людям, самотнім лежачим хворим, дітям-сиротам та дітям з інвалідністю. З початком війни до них додалися вимушені переселенці. Співпраця з БФ «Добрий самарянин», міською владою, підприємцями, небайдужими громадянами дала змогу налагодити ще більш масштабну допомогу. Збирають, сортують і роздають «гуманітарку» (продукти, підгузки, ліки, засоби гігієни, іграшки, побутову хімію). Продуктові набори, медичні препарати, товари першої необхідності отримали понад п'ять тисяч осіб. У приміщенні фонду «Шлях до свободи» готують їжу, годують там же і адресно розвозять нужденним громадянам, переселенцям – 500 осіб щоденно. Відправляли гуманітарні вантажі жителям зон бойових дій (Миколаїв, Херсон): продукти харчування, медикаменти, теплі речі, питну воду, засоби гігієни, свічки, газові грілки, пічки-буржуйки.

ТКАЧУК Наталія

Солістка Одеського академічного театру музичної комедії ім. М. Водяного, лауреатка міжнародних конкурсів, заслужена артистка України.

З перших днів повномасштабної ворожої агресії в театрі було створено унікальний творчий колектив «Театральний батальйон», у якому Наталія бере найактивнішу участь. Де тільки артисти не виступали за цей час! Військові частини просто неба, блокпости, шпиталі Одеси та Умані, залізничний вокзал... І всюди це було дуже зворушливо, з великою самовідданістю та високим професіоналізмом. «У кожного – свій фронт! На нашому культурному фронті – тільки чудова музика, гумор і щирі посмішки наших героїчних захисників!», – зазначає артистка. Бійці «Театрального батальйону» і серед них Наталія Ткачук були **нагороджені** почесними грамотами Оперативного командування сил оборони України «Південь». А у лютому 2023 року ГО «Грандів, рейтингів та номінацій», БО «Комітет з громадських нагород України» спільно з експертною радою нагородили її міжнародною премією «Культурна дипломатія». І це закономірно: адже одеситка не лише зайнята у провідних ролях на сцені рідного театру, а і є запрошеною солісткою зарубіжних театрів. У кожній своїй поїздки за кордон вона привертає увагу до війни в Україні, а така особиста народна дипломатія – дуже дієва!

ТОМАШЕВСЬКА Лілія

Помічниця голови Одеської обласної ради патронатної служби апарату облради.

В умовах воєнного стану ефективно сприяє продуктивній роботі керівника, апарату та депутатського корпусу ради.

ТРОЯНДА Олена

Адвокат.

З березня 2022 року за свій кошт відправляє бійцям, які знаходяться на лінії фронту, зокрема нині – у Бахмуті, продукти харчування, одяг, техніку (скажімо, на прохання снайпера було придбано фотоапарат). Консультує військових, які

зараз служать у ЗСУ, і, в разі потреби, веде їх карні справи – усе безкоштовно. На прохання рідних допомагає у розшукуванні військовослужбовців, які зникли безвісти. Провідує поранених захисників у госпіталі, надаючи їм підтримку, зокрема ліками та продуктами харчування.

ФІЛЬКІНА Тетяна

Позаштатний психолог Одеського військово-медичного клінічного центру Прикордонної служби України, керівник відділу психологічної підтримки

ГО «Український Союз прикордонників».

Тетяна Фількіна постійно надає допомогу нашим захисникам-прикордонникам, які отримали травми різного характеру та потребують психологічної підтримки. Також як психолог Волонтерської психологічної служби ГО «Реабілітаційний центр Святого Павла» працює на благодійних засадах з літніми людьми та дітками, які потерпають від війни.

ФОМІЦЬКА Неля

Директор КЗ початкової спеціалізованої освіти «Мистецька школа № 8 м. Одеси», художній керівник Всеукраїнського фестивалю дитячої та юнацької творчості «Фонтанська весна».

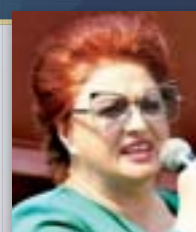
Педагогічний колектив небайдужих митців-професіоналів продовжив свою діяльність в умовах дії воєнного стану, навчаючи своїх вихованців за прийнятою до війни багатоаспектною програмою, зокрема – і для учнів з особливими освітніми проблемами. Під час війни мистецька школа № 8 стала культурним осередком для дітей внутрішньо переміщених осіб та учнів, які змушені навчатися дистанційно. Творчий колектив школи взяв участь у мистецькому проєкті «Українська музика: від класики до сучасності!». До запису духовного гімну України «Молитва за Україну» Миколи Лисенка в рамках фестивалю мистецтв «Фонтанська весна – 2022» долучилися понад 100 учнів вокально-хорового та інструментального відділів, які нині перебувають не лише в Україні, а також у Румунії, Болгарії, Польщі, Молдові, Литві, Німеччині, Франції, Австрії, Канаді. І це набуло великого міжнародного резонансу!

ШАЛАШНА Оксана

Виконуюча обов'язки директора КУ «Музей-квартира Михайло Жванецького», член Всесвітнього клубу одеситів, волонтер.

Протягом 2022 року зусиллями Оксани Шалашної у Всесвітньому клубі одеситів було організовано близько 200 благодійних заходів, більшість з яких спрямована на допомогу нашим захисникам та моральну підтримку одеситів і тимчасово переміщених до Одеси осіб. Це благодійні концерти «З любов'ю до України» солістів Одеської опери, Музкомедії і Одеської обласної філармонії – на сьогодні загалом 20 концертів; 15 благодійних джазових концертів за участю провідних джазменів Одеси та студентів ОНМА ім. А.В. Нежданової; понад сто інших благодійних заходів, зокрема – літературно-музичні програми за участі письменників і акторів, презентації книг. Усі благодійні збори використано на придбання бронжилетів (у заго-ни Тероборони передано 70 штук) і медичних препаратів для бійців ЗСУ. Саме під час війни внаслідок залучення молоді – одеситів та ВПО – були відкриті нові проєкти: «Всесвітній клуб юних одеситів», «Джаз-клуб ВКО», «Мистецтво жити в Одесі» – творчі майстер-класи для дітей з тимчасово переміщених та одеських сімей. Діти з регіонів ведення бойових дій не тільки навчаються, а й отримують смаколики, подарунки і можливість відвідувати вистави в театрах та цирку.

ШКАМЕРДА Антоніна

Волонтер, директор Благодійного фонду морського транспорту «Мортранс».

БФ з 2014 року постійно підтримує моряків Військово-морських сил України. А з початком повномасштабного вторгнення росії на територію України, багато допомоги Антоніна Шкамерда надавала внутрішньопереміщеним особам, військовим та військовим морякам. Понад 21 рік присвятила розбудові благодійництва в Україні.

ЯКОБЧУК Лариса

Підполковник з позивним «Чайка».

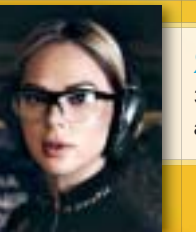
Нині перша та єдина в Україні жінка – заступник командира (126-та окрема бригада територіальної оборони). До повномасштабної війни служила в АТО та ООС, а останні три роки викладала в Одеській військовій академії. Від початку повномасштабного вторгнення Лариса Якобчук щодня в полічи з побратимами. Проводить тренування і, навіть, за потреби, церемонію укладання шлюбу військовослужбовцями.

ЯСТРЕМСЬКА Даяна

Одеська титулована тенісистка, голова благодійного фонду «Дія».

Завдяки спільній ініціативі родини Ястремських та інших волонтерів було транспортовано понад 100 фур з початку повномасштабної війни. Налагодили гуманітарний конвой з Іспанії в Одесу. Всю гуманітарку сортують тут, а потім відправляють тільки корисний вантаж у Бучу, Славутич, Ірпінь, Харків, Санжари, Миколаїв, Кривий Ріг, Київ, Запоріжжя. Географія допомоги українцям дуже широка: Іспанія, Франція, Німеччина, Польща, Індія, Північна Македонія.

ЯШКІНА Тетяна

Засновниця магазину зброї та амуніції «Яшкіна», блогер, волонтер.

Забезпечує воїнів на передовій та в тилу зброєю, амуніцією. Влаштує масштабні збори та розіграші, кошти з яких йдуть на потреби ЗСУ. Неодноразово відвідувала наших захисників на Херсонщині, Миколаївщині та у Бахмуті.

ЛАРИСА ЯКОБЧУК:

ІСТОРІЯ ПЕРШОЇ В УКРАЇНІ ЖІНКИ – ЗАСТУПНИКА КОМАНДИРА БРИГАДИ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОБОРОНИ

ЖІНКИ НЕ ПОСТУПАЮТЬСЯ ЧОЛОВІКАМ НАВІТЬ У ВІЙСЬКОВИХ СПРАВАХ: ЩОДНЯ МИ БАЧИМО СОТНІ ІСТОРІЙ ХОРОБРИХ ПРЕДСТАВНИЦЬ ПРЕКРАСНОЇ СТАТІ, ЩО БОРОНЯТЬ НАШУ ЗЕМЛЮ ТА ЗДОБУВАЮТЬ ВИСОКІ ЗВАННЯ Й НАГОРОДИ.

Перша та єдина в Україні жінка – заступник командира бригади служить в Одеській 126-й бригаді територіальної оборони. Підполковник Лариса Якобчук уже 20 років у ЗСУ. До повномасштабного вторгнення три роки викладала у Військовій академії, а 8 березня отримала наказ дбати про психологічний стан бійців. Її головне завдання – підтримувати моральний і бойовий дух підлеглих та допомагати у вирішенні проблем.

На 13-й день повномасштабного вторгнення російського агресора командування наказало створити для воїнів напрям морально-психологічного забезпечення, адже емоційний стан бійців – один із головних аспектів боєздатності.

– Метод спостереження – мій основний. Коли бачу злих чи зосереджених, я дізнаюся причину. Коли ми знаємо причину, то можемо працювати, – каже Лариса.

Спільну мову з чоловіками Лариса знаходить легко, адже і раніше вона неодноразово працювала в мобільних групах «Альфа» і «Чарлі», які виїжджали в зону АТО для проведення внутрішньокommунікаційної роботи та оперативного психологічного супроводу бойової діяльності.

Ларисі доводиться психологічно підтримувати і власну дитину.

– Я мати, у якої вже дев'ятий рік син на війні. Знаходжу сили підтримати його для

того, щоб порозумітися з ним як з дитиною. Саме це підтримує мене і дає сили надихати хлопців, – розповідає жінка.

Негаразди в сім'ї, сварки з коханими, страх за життя – лише одні з багатьох запитів у роботі Лариси Якобчук з підлеглими. Колеги кажуть, що вона не лише вміє фахово, а й прагне душею допомогти. Підполковник цілодобово перебуває на зв'язку і завжди готова взятися за вирішення проблеми, чим зуміла заслужити авторитет у товаришів по службі.

Сьогодні до Лариси Якобчук також звертаються за порадами її випускники, яких вона навчала у Військовій академії, бо більшість з них нині теж на фронті.

Лариса зізнається: готова цілодобово робити все від неї залежне, аби психологічний стан військових був у нормі, адже міцне ментальне здоров'я є запорукою сильної армії.

– Не залишається жодного сумніву, що з нами Бог, що перемога – за нами! На нас ще чекає відпустка в нашому українському Криму, – натхненно каже заступник командира бригади. **id**

За матеріалами сайту «Факти».

«МЕТОД СПОСТЕРЕЖЕННЯ – МІЙ ОСНОВНИЙ. КОЛИ БАЧУ ЗЛИХ ЧИ ЗОСЕРЕДЖЕНИХ, Я ДІЗНАЮСЯ ПРИЧИНУ. КОЛИ МИ ЗНАЄМО ПРИЧИНУ, ТО МОЖЕМО ПРАЦЮВАТИ».

РУСЛАНА ДАНИЛКІНА:

«Я ПРИЙНЯЛА СЕБЕ, І ПИШАЮСЬ СОБОЮ!»

РІК
ТОМУ РУСЛАНА
ДАНИЛКІНА ВИРІШИЛА
ЗІ ЗБРОЄЮ В РУКАХ ЗАХИЩАТИ
УКРАЇНУ, ТОДІ ЇЙ БУЛО 18. НАДИХАВ
ПРИКЛАД БАТЬКІВ: ЇЇ ВІТЧИМ БРАВ УЧАСТЬ
У АНТИТЕРОРИСТИЧНІЙ ОПЕРАЦІЇ НА ДОНБАСІ,
А ЩОЙНО РОЗПОЧАЛОСЯ ПОВНОМАСШТАБНЕ
ВТОРГНЕННЯ РФ В УКРАЇНУ, І ВІН, І МАМА РУСИ ПІШЛИ НА
ВІЙНУ ДОБРОВОЛЬЦЬЯМИ. РУСЛАНА Ж ПРИЄДНАЛАСЯ ДО
ЛАВ ЗСУ У КВІТНІ. ЇЇ ДОВЕЛОСЯ ПРОЙТИ ЧЕРЕЗ СТРАШНІ
ВИПРОБУВАННЯ, ЯКІ ВОНА МУЖНЬО ВИТРИМАЛА І СТАЛА
ПРИКЛАДОМ НЕЗЛАМНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК.

..Їй довгенько довелося вмовляти командирів перевести з паперової роботи на бойову. Зрештою домоглася свого і потрапила до інформаційно-комунікаційного вузла зв'язку. Ця робота потребувала перебування у гарячих точках. 10 лютого Руслана з товаришами по службі виконували бойове завдання в Херсонській області. Раптом розпочався артилерійський обстріл. Уламки касетних снарядів потрапили в їх авто...

– Пам'ятаю момент вибуху. Тоді я несвідомо сховала голову. Наступний кадр зі спогадів: я вже тримаюся за коліно. Я одразу зрозуміла, що сталося, але не хотіла вірити в те, що втратила ногу, – згадує той найстрашніший день Руслана.

Життя дівчини врятувала випадковість: повз їхню машину проїжджали медики. Вони надали першу допомогу і не дали їй загинути від втрати крові. У Чорнобаївці Руслану прооперували вперше: довелося ампутувати ліву кінцівку вище коліна. Того ж дня її транспортували до Миколаєва, де вона пробула три дні, сповнені страшного болю та відчаю. Далі відправили на лікування до рідної Одеси. Сьогодні Руслана згадує, що тут їй стало легше і фізично, і морально. Лікарі робили все для полегшення її стану, а поряд були рідні люди. Особливо підтримував старший брат, якого Руся називає своїм янголом-охоронцем. Сльози та переживання рідних людей змусили її саму перестати плакати і почати боротися за своє повноцінне життя.

Загалом вона перенесла п'ять операцій і старанно пройшла санаторне лікування, важкий курс реабілітації, готуючись до протезування, виконувала фізичні вправи, щоб розробити м'язи, які частково атрофувалися. Допомогало спортивне минуле. Її ще не залишають фантомні болі, але дівчина вирішила відмовитися від внутрішньо-м'язових знеболюючих і долає біль з допомогою психолога.

Історія юної військової не залишила байдужими тисячі людей в Україні та далеко за її межами. Їй пишуть звідусіль, і ця підтримка дуже важлива не лише з моральної точки зору: по жертви дозволили Русі придбати сучасний протез і знову стати на обидні ноги.

– Моя найпростіша мрія така: хочу стати на ковзани і поїхати. Взагалі мрію повернутися до спорту. І до лав ЗСУ. Дуже скучаю за своїми побратимами... Також хочу закінчити навчання в морському університеті, отримати вищу освіту. Я хочу показати людям, що все можливо, і не треба сидіти і ховатися. Якщо у вас щось сталося, так, це страшно, це боляче, але життя триває, – каже Руслана.

Сьогодні Руслана Данілкина бере участь у заходах інклюзивного напрямку, зустрічається з побратимами і надихає своїм прикладом не лише військових. Нині на її сторінку в Instagram підписані понад 37 тисяч користувачів. Там багато гарних фото Русі з надихаючими текстами. Ось один з них: «Я пишаюся нашою нацією! В нас незламний дух, найсильніші люди, найгарніші дівчата та найхоробріші хлопці! Люди, не опускайте руки, ми всі разом!» 🇺🇦

“

«МЕНІ ЗДАЄТЬСЯ,
ЩО Я НАСТІЛЬКИ
ПРИЙНЯЛА СЕБЕ, ЩО
ПРОСТО НЕ СПРИЙМАЮ
ВІДОБРАЖЕННЯ ДВОХ НІГ
У ДЗЕРКАЛІ! Я ЗРОЗУМІЛА,
ЩО БАЧИТИ СВІЙ ПРОТЕЗ
КОЖНУ МИТЬ МЕНІ ЛЕГШЕ,
АБИ ЙОГО ХОВАТИ! ТАК, Я
ІНША, НІЖ БІЛЬШІСТЬ, АЛЕ
СПРАВЖНЯ! І Я СОБОЮ
ПИШАЮСЯ!»

НАТАЛІЯ ЧОБАН:

«СТОМАТОЛОГІЯ –
МІЙ ПРАВИЛЬНИЙ
ВИБІР.
ПЕРЕКОНУЮСЬ
У ЦЬОМУ ЩОДНЯ!»

РОЛЬ
УКРАЇНСЬКИХ
ЖІНОК У ЧАС ВІЙНИ
НАДЗВИЧАЙНО ВЕЛИКА ТА
ЦІННА. СЬОГОДНІ ВОНИ НАРІВНІ
З ЧОЛОВІКАМИ БОРОНЯТЬ
НАШУ КРАЇНУ НА ВСІХ ФРОНТАХ,
НЕЗВАЖАЮЧИ НА СВОЇ
СТРАХИ, ПЕРЕЖИВАННЯ ТА БІЛЬ,
ДЕМОНСТРУЮЧИ НЕЗЛАМНІСТЬ
ТА ВІРУ В МАЙБУТНЄ.

Однією з таких незламних українок є лікар-стоматолог, засновниця благодійного фонду «Сорр32» Наталія ЧОБАН. Цій тендітній з виду жінці вистачає сил та завзяття успішно поєднувати особисте життя та розвиток своєї справи, участь у міжнародних заходах та благодійність, волонтерство, кропітку працю на перемогу України.

Народилася Наталія Чобан у Болградському районі Одещини. З дитинства мріяла стати лікарем, хоча в родині, за її словами, ніхто не був пов'язаний з медициною. Дитяча мрія втілилася у справу життя: вже понад десять років Наталія як успішний, затребуваний стоматолог ламає стереотип про «лікаря, якого всі бояться».

– Наталіє, ми неодноразово чули про вашу діяльність, однак зустрічаємося з вами вперше, тож, насамперед, хочеться більше дізнатися про те, що підштовхнуло вас до лікарської професії, та про ваше становлення як фахівця.

– Навчаючись у школі, я дуже любила науку, часто була учасницею олімпіад з біології та хімії. Бажання стати лікарем у мене з'явилося ще у 5-му класі, це навіть десь занотовано у моїх шкільних творах. А в 9-му я вже навіть визначилася з профілем – стоматологія. Мої батьки, хоч і були далекі від медицини, проте знали, що вступити до медичного університету – справа надто складна й проблематична. Вони переймалися через мій вибір, та при цьому дуже підтримували. Однак я вступила на бюджет, і відтоді почалося моє цікаве студентське життя, сповнене, знову ж таки, навчання та наукової роботи. Відверто кажучи, було складно, бо це вагомий обсяг знань і велика відповідальність. Однак я розуміла, що після закінчення університету на мене не чекає власний кабінет, тому завжди проявляла ініціативу, продовжувала писати наукові роботи. А на третьому курсі зустріла свого наставника, який дав мені багато професійних практичних знань та навичок.

– Теоретичне навчання та перші практичні навички – то основа основ. Але самостійна робота – це вже інший рівень відповідальності. З чого і як починали?

– Мій наставник, так би мовити, поставив мені руку, тому вже на 5-му курсі я могла самостійно практикуватися на своїх друзях, родичах та знайомих. Пізніше потрапила на практику в університетську стоматологічну клініку, а паралельно працювала у приватній. У 2015 році я почала арендувати власне місце, бо вже було достатньо запитів для цього. Так і почалася моя самостійна діяльність як стоматолога, хоча, чесно кажучи, спочатку було дуже страшно. Адже це – величезна відповідальність! Думаю, саме це почуття відповідальності, а не лише фаховий рівень, стало запорукою моєї успішної діяльності. Працювала багато, з натхненням і задоволенням. А через кілька років самостійної діяльності відчула, що робота мене повністю поглинула. Постійні прийоми клієнтів ніби позбавили мене чогось цікавого, того, що потрібне жінці. Саме тоді мені запропонували взяти участь у конкурсі краси, хоча це зовсім не мій напрям. Але я погодилась, бо на той момент мені це справді було потрібно. І несподівано для себе здобула титул «Міс Планета туризм» у Греції! Я отримала класний досвід, розкрила у собі ту жінку, яка надихає. Після цього я з радістю повернулась до своєї улюбленої справи, сповнена сил. Все-таки в шкільні роки я зробила правильний вибір, переконаюсь у цьому щодня!

– Ви, без перебільшення, обрали один з найскладніших профілів медицини. Бо всі ми знаємо, що стоматологів бояться найбільше!

– Перше, що я чую, коли до мене заходять пацієнти, – це те, що вони бояться стоматологів. Тому я спочатку намагаюся поспілкуватися з пацієнтом, створити комфортну атмосферу та дати йому відчуття безпеки. Це справа довіри та боротьби зі своїми страхами. Я хочу змінити ставлення людей до стоматологів, адже не треба боятися тих, хто не хоче завдавати болю, а лише прагне допомогти. Тим більше, що і сама стоматологія постійно прогресує: сьогодні існує багато інструментів, які дають змогу лікувати, не завдаючи болю, і мінімізувати ускладнення захворювання зубів та порожнини рота. Я, до речі, працюю також і з дітками. Це моє окреме натхнення та любов. Батьки довіряють мені свою малечу, бо знають, що ми обов'язково знайдемо спільну мову і це змінить їх ставлення до стоматології у цілому.

– Незважаючи на щільний графік та складну роботу, ви з початку повномасштабного ворожого вторгнення багато часу приділяєте волонтерській діяльності. Як для вас почався ранок 24 лютого та як змінилося ваше життя з початком великої війни?

Наталія Чобан була нагороджена подякою за самовіддану волонтерську діяльність з нагоди Міжнародного дня волонтера. Подяку вручав голова Одеської ОВА Максим Марченко

“

«З ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ НІХТО З НАС НЕ ЗУПИНЯВСЯ НІ НА ХВИЛИНУ. ПОСТІЙНА РОБОТА, ДОПОМОГА, ТРИВОГА ЧЕРЕЗ ПОГАНІ НОВИНИ...»

ЗА СВОЮ
ДОБРОЧИННУ,
ГРОМАДСЬКУ І
ВОЛОНТЕРСЬКУ
ДІЯЛЬНІСТЬ
НАТАЛІЯ
ЧОБАН БУЛА
ВІДЗНАЧЕНА
ЗВАННЯМ
ЛАУРЕАТА
РЕЙТИНГУ
«100 ЖІНОК
ОДЕЩИНИ,
ЩО
НАБЛИЖАЮТЬ
ПЕРЕМОГУ.

“

«ЗДОРОВА НАЦІЯ,
НАВІТЬ В УМОВАХ ВІЙНИ, —
МОЄ ПОКЛИКАННЯ!»

– Як і всі українці, я прокинулася о 5-й ранку від вибухів. Спочатку не хотілося вірити у цей жах, але, зрозумівши, що це не чийсь злий жарт, ми разом з усією сім'єю вирушили до бабусі, на мою батьківщину. Там я змогла протриматися три тижні. Остаточний дзвінок, що повернув мене до Одеси, був від моїх пацієнтів. Це були батьки маленької дівчинки, яка вже не могла терпіти зубний біль і лікуватися хотіла виключно у мене. Я повернулася і відтоді вже не їхала з міста, працюючи у своєму кабінеті.

В той момент
благодійність для
мене стала можливістю
бути корисною через свій
розум, думки та дії. Так я стала волонтером в обласному гуманітарному штабі, координуючи багато процесів, особливо тих, що стосуються медичної сфери.

Запитавши себе, чим я ще можу бути корисною у боротьбі своєї країни з ворогом на своєму фронті, я вирішила надавати безкоштовну допомогу військовим та переселенцям при гострому зубному болі.

– Ви також створили власний благодійний фонд і працюєте над особливо важливим сьогодні проектом «Мобільна стоматологія». Розкажіть детальніше про це.

– Ще на початку своєї фахової діяльності я перевіряла стан

“ «ВЛІТКУ 2022 РОКУ Я ЗАСНУВАЛА БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «CORP32», ГОЛОВНОЮ МЕТОЮ ЯКОГО Є ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ ШЛЯХОМ СТВОРЕННЯ ТА ПОШИРЕННЯ УМОВ ДЛЯ НАДАННЯ ДОПОМОГИ, ЩО ПІДВИЩИТЬ ЯКІСТЬ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ, ЕКОНОМІЧНИЙ ТА СОЦІАЛЬНИЙ ПОКАЗНИКИ УКРАЇНИ».

зубів у дітей шкільного віку в різних населених пунктах нашої області. І була дуже засмучена тим, що побачила, бо проблеми з порожниною рота були ледь не у кожної дитини. Вже тоді я замислилась над створенням платформи, метою якої було б підвищення рівня обізнаності населення щодо захворювань та профілактики зубів і порожнини рота. Я планувала їздити по різних точках і вести прийоми, проводити профілактичну роботу, розповідати про необхідність відвідування стоматологів.

А з початком війни, розуміючи важливість лікування зубів, зокрема – і зі слів військових, я вирішила втілити цю ідею у життя у вигляді «Мобільного стоматологічного кабінету». Бо в умовах війни це як ніколи актуально. Влітку 2022 року я заснувала благодійний фонд «Corp32», головною метою якого є підтримка здоров'я нації навіть за умов війни. Фонд «Corp32» вже став генератором змін й ініціатором різних проєктів. Один з головних проєктів фонду – та сама мобільна стоматологія «The Smile Bus»: машина, інтегрована стоматологічним обладнанням та персоналом, що надає медичну допомогу пацієнтам поза стоматологічною клінікою в тих пунктах та містечках, де її просто немає внаслідок війни. Одна така спеціалізована машина зможе обслуговувати понад 3000 людей на рік. Поки що, на жаль, кабінет ще не діє, але ми активно працюємо над його запуском. Я безмежно вдячна усім, хто вже підтримав проєкт «The Smile Bus» і закликаю небайдужих доєднатися, бо це те, що дозволить підтримати життя та здоров'я українців.

Незабаром я маю виступити з його презентацією на форумі у Глазго, де будуть присутні політики, бізнесмени, жінки-лідери зі всього світу. Хочеться не просто назвати своє ім'я і розповісти про цю благодійну місію, а показати те, що переживають українці у час війни. Під час форуму я продемонструю відеоролик, у якому задокументовані жахливі трагедії, що чинять російські вояки на наших землях, як щонаочі ми прокидаємося від сирен та живемо

у суцільному стресі. Хочеться таким чином проникнути у серця та душі всіх присутніх, аби вони хоч на хвилинку уявили, що нам доводиться переживати щодня.

– Великий обсяг професійної і волонтерської роботи, щоденний щільний графік і грандіозні плани. Де вдається набиратися сил та натхнення для всіх цих справ?

– З початку повномасштабної війни ніхто з нас не зупинявся ні на хвилину. Постійна робота, допомога, тривога через погані новини, і у той же час радість за досягнення на фронті наших військових, повернення в Україну наших полонених... І у всьому цьому важливо трохи призупинитися, проживати своє життя «тут і зараз», бо якщо ми не дбатимемо про себе, то не зможемо бути ефективними у роботі на таку очікувану перемогу. Тому мене часто можна побачити одну за столиком якогось затишного кафе або ж зустріти на прогулянці Трасою здоров'я з друзями та рідними. Ця війна розлучила багато сімей, близьких людей, друзів, однак багатьох з нас вона й об'єднала. На своєму шляху я зустріла і продовжую зустрічати багато чудових людей, спільно з якими ми робимо безліч добрих справ, підтримуємо один одного і віримо у перемогу. Бо тільки разом – ми сила!

Незважаючи на мій щільний графік, я знаходжу у собі сили та енергію працювати щодня безперестанку. А все тому, що відчуваю себе на своєму місці і щиро люблю те, чим займаюсь. Ми всі маємо свою місію, і я свою знаю чітко! 🙌

ОДЕСЬКА ОПЕРА – НА СПІВОЧОМУ ПОЛІ ЕСТОНІЇ

29 ЧЕРВНЯ НА СПІВОЧОМУ ПОЛІ ВІЛЬЯНДІ (ЕСТОНІЯ) ВІДБУВСЯ ГАЛА-КОНЦЕРТ ОДЕСЬКОЇ ОПЕРИ «SUVEOOPER 4.0». НА ЗАПРОШЕННЯ ХУДОЖНЬОГО КЕРІВНИКА МИСТЕЦЬКОГО ФОРУМУ «ЛІТНЯ ОПЕРА ВІЛЬЯНДІ» ЮРІ ЛЕЙТЕНА, ПІД ОРУДОЮ ЗАСЛУЖЕНОГО АРТИСТА УКРАЇНИ ІГОРЯ ЧЕРНЕЦЬКОГО, НА СЦЕНІ СПІВОЧОГО ПОЛЯ ВИСТУПИЛИ ЗНАНІ У СВІТІ СОЛІСТИ ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АКАДЕМІЧНОГО ТЕАТРУ ОПЕРИ ТА БАЛЕТУ.

Окрім диригента Ігоря Чернецького у гастрольному проєкті взяли участь провідні солісти Одеської опери заслужені артисти України Владислав Горай і Дмитро Павлюк, Анна Литвинова, Марина Наймитенко, лавреат численних міжнародних конкурсів Віталій Білий, а також запрошений соліст Одеської опери та соліст Національної опери України ім. Т. Г. Шевченка, заслужений артист України Олег Злакоман. Супроводжував виступ українських митців Естонський молодіжний симфонічний оркестр.

У програмі концерту прозвучали найпопулярніші арії з опер «Кармен» і «Шукачі перлів» Ж. Бізе, «Севільський цирюльник» Дж. Россіні, «Дон Жуан» В. А. Моцарта та інші.

Справжньою окрасою у яскравому намісті «Suveooper 4.0» стала українська музика. Особливо проникливо та яскраво під мирним небом Естонії звучали арії з першої української опери «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемовського, «Назар Стодоля» К. Данькевича та народні мелодії. У виконанні Естонського молодіжного симфонічного оркестру прозвучала також «Мелодія» М. Скорика.

За словами Юрі Лейтена, художнього керівника Літньої опери Вільянді, у планах на майбутнє – запросити до Естонії повний склад трупи Одеської опери і продовжити співпрацю з Україною.

Ведучим події виступив відомий естонський режисер-постановник та театральний діяч Арне Мікк, який презентував Одеську оперу глядачам, розповівши про вікову історію театру. Просто під час концерту він спромігся розучити з тисячною публікою українські заклики «Слава Україні!» та «Героям слава!» і наголосив на необхідності культурної співпраці та підтримки України в дні війни. Саме такими словами – «Слава Україні! Героям слава!», які цього вечора виголошувала естонська публіка, і завершилася «Літня опера Вільянді» за участю українських митців.

Керівництво і колектив Одеської опери вдячний організаторам мистецької події та народів Естонії за потужну підтримку і сподівається на подальшу творчу співпрацю.

«Коли говорять гармати, музи повинні говорити ще голосніше», – підкреслив під час концерту Арне МІКК. Цю думку цілком поділяє колектив Одеського національного академічного театру опери і балету, який у період повномасштабної війни веде масштабну культурну діяльність і на своїй сцені, і на інших майданчиках, даючи, зокрема, благодійні концерти. Тож закономірно, що Генеральна директорка – художній керівник театру заслужений працівник культури України **Надія БАБИЧ** стала лауреаткою рейтингу «100 жінок Одещини, що наближають перемогу». **ii**

РЕПОРТАЖ

Аліна Таранова
Фото надані організаторами

ЛІТНІЙ ТЕАТР

ФЕСТИВАЛЬ

«ТАЛАНТИ УКРАЇНИ»:

ПОЗИТИВНІ ЕМОЦІЇ
І НЕЗАБУТНІ ВРАЖЕННЯ

ЛІТНІЙ ТЕАТР ОДЕСЬКОГО МІСЬКОГО САДУ СТАВ МАЙДАНЧИКОМ ФЕСТИВАЛЮ «ТАЛАНТИ УКРАЇНИ», ЯКИЙ ПОПРИ ВІЙНУ ТА СПЕКУ ВІДБУВСЯ 17-18 ЧЕРВНЯ. ЦЕЙ МИСТЕЦЬКИЙ ЗАХІД БУЛО ПРИСВЯЧЕНО ШЕСТИРІЧЧЮ ЗАСНУВАННЯ БЛАГОДІЙНОГО ФОНДУ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ЖОЛОБОВА, МЕТА ЯКОГО – ПІДТРИМКА ТАЛАНОВИТИХ ДІТЕЙ.

Про ідею та мету фестивалю «Таланти України» сказав у своєму вітальному слові голова оргкомітету Олександр Козир – генеральний продюсер медіахолдингу «Козир Діджитал», заслужений журналіст України.

Невід'ємною частиною фестивалю став ярмарок цікавих творів народних майстрів, який розташувався довкола сцени. Організатори фестивалю подбали про те, щоб у тіні розлогих дерев діти могли безкоштовно пограти у цікаві розвиваючі ігри.

Центр творчості «NEWTONE» представив на суд глядачів творчі виступи своїх вихованців. Ефектне поєднання технологій, музики та моди вразило глядачів, а модний показ коктейльної колекції кутюр'є Kira Tap став однією з найбільш вражаючих подій фестивальної програми. Колекції цього бренду демонструвалися у Князівстві Монако, Королівстві Іспанія та на червоному хіднику Канського кінофестивалю вже три роки поспіль. А Амелія Єзерова, яка також представляє «NEWTONE», заспівала нашу улюблену пісню «Ой, у лузі червона калина».

Далі концертну програму продовжили своєю пісенною творчістю студенти Одеського фахового коледжу мистецтв імені К.Ф. Данькевича, факультету народного пісенного мистецтва (керівники – заслужений працівник культури України Жанна Козаченко та Денис Рудий).

Найгучнішими оплесками глядачі привітали спеціальну зіркову гостью фестивалю «Таланти України» народну артистку України, професора Одеської національної музичної академії ім. А.В. Нежданової, директорку оперної студії ОНМА Віру Ревенко. Родзинкою її виступу став дует з Олександром Козирем.

Вражаючим був виступ Дитячо-юнацького хору «Solo musica» студії педагогічної практики Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової (керівник – заслужений діяч мистецтв України, завідувачка кафедри хорового диригування, професор ОНМА Євгенія Бондар).

І, нарешті, глядачі побачили довгоочікуваний танець з прапорами «Схід та Захід єдині» у виконанні Зразкового аматорського хореографічного колективу «Слов'яночка» Старокозацького будинку культури Старокозацької територіальної громади (керівники – Поліна Старченко і Олег Короткий).

...У ці непрості часи мистецтво допомагає нам єднатися та наповнюватися силою для подальшого протистояння ворожій агресії і якнайшвидшої перемоги!

ОРГАНІЗАТОРИ ВДЯЧНІ ВСІМ, БЕЗ КОГО БУЛО Б НЕМОЖЛИВО ВЛАШТУВАТИ ЦЕ СВЯТО МИСТЕЦТВА:

Торгово-розважальному центру «City Center» – генеральному партнеру заходу; аквапарку «Гавайї»; інформаційному партнеру – медіахолдингу «Козир Діджитал», телеканалам А1, Сіті ТВ, Радіо Сіті, телеграм-каналу «Дежурний по Одессе»; медичному партнеру – Групі компаній «Центр» в особі команди лікарів сучасного медичного центру.

Олександр Козир і Віра Ревенко

ОДЕССКАЯ ПОЛИТЕХНИКА: ПОСЛЕДСТВИЯ РАКЕТНОЙ АТАКИ РОССИЯН

СОБЫТИЯ НОЧИ 14 ИЮНЯ 2023 ГОДА В ОДЕССЕ МОЖНО ОПИСАТЬ НЕ ИНАЧЕ, КАК АКТ ТЕРРОРИЗМА – НЕПРИКРЫТОГО И ПРЕСТУПНОГО. В ОЧЕРЕДНОЙ РАЗ РОССИЙСКАЯ АРМИЯ НАНЕСЛА РАКЕТНЫЙ УДАР ПО МИРНЫМ ОБЪЕКТАМ, УНИЧТОЖИВ И ПОВРЕДИВ ЗДАНИЯ В НЕСКОЛЬКИХ РАЙОНАХ ГОРОДА. ЭТА АТАКА УНЕСЛА ЖИЗНИ ТРОИХ ЛЮДЕЙ, ЕЩЕ 13 БЫЛИ РАНЕНЫ.

Одной из целей этой бесчеловечной атаки стал бизнес-центр на проспекте Шевченко. Как заявило оперативное командование «Юг», в результате воздушного боя туда попала крылатая ракета «Калибр», разрушив верхние этажи здания. Мощная ударная волна повредила комплекс зданий Одесской политехники. Пострадали почти все корпуса университета: выбито около 1800 окон, 480 дверей, уничтожено 5000 квадратных метров подвесных потолков. Но даже эти цифры в полной

мере не могут описать масштаб разрушений. В главном корпусе ОНПУ пострадала едва ли не каждая аудитория, учебное оборудование также повреждено.

Между тем, комплекс зданий политеха можно считать памятником архитектурной эпохи модернизма. Теперь же сохранение архитектурного ансамбля в первозданном виде стоит под большим вопросом...

В такой тяжелой ситуации университетское сообщество про-

демонструвало єдинство і солідарність. С самого утра після атаки студенти, преподаватели і волонтери організувалися, щоб оказати допомогу своєму вузу в усуненні наслідків ракетної атаки. Желюющие допомогти координувалися через

чаты і телеграм-канали для найбільш цілесобразного розподілення сил і ресурсів між навчальними корпусами. Така слаженна робота дозволила за три дні зібрати і вивезти 225 кубометрів мусору!

При этом остаются нерешенными вопросы о будущем учебного заведения. Последствия ракетной атаки носят глубокий и долгосрочный характер. Стоимость и сроки восстановления зданий ставят под вопрос проведение вступительной кампании и образовательного процесса в целом. Одесская политехника была вынуждена открыть счет для сбора средств на ремонт, на который к утру 16 июня было собрано более 100 тысяч гривен.

Однако, по скромным оценкам, только на восстановление крыши одного из корпусов потребуется более миллиона гривен, не говоря о затратах на все остальные нужды по восстановлению.

...В очередной раз преступный российский режим принес боль и страдания, убытки и потери. Но одесситы, как и все жители Украины, не позволят стране-террористу лишиться мирного созидательного будущего. **FP**

КАТАСТРОФА ПЛАНЕТАРНОГО МАСШТАБУ:

ЯКИМИ БУДУТЬ ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ТЕРАКТУ НА КАХОВСЬКІЙ ГЕС

РУЙНУВАННЯ ДАМБИ КАХОВСЬКОЇ ГЕС, ВЛАШТОВАНЕ РОСІЙСЬКИМИ ВІЙСЬКОВИМИ, ПРИЗВЕЛО ДО ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ КАТАСТРОФИ. І ЗАРАЗ НІХТО НЕ ВІЗЬМЕТЬСЯ ПРОГНОЗУВАТИ, ЧИ ВДАСТЬСЯ КОЛИ-НЕБУДЬ ВІДНОВИТИ ЗРУЙНОВАНИЙ ЕКОБАЛАНС.

Унікальні заповідні землі разом з безліччю тварин і птахів, у тому числі червонокнижних, знищені, можливо, назавжди. У Чорне море увірвався токсичний потік – міни, що підриваються, тисячі тонн хімікатів і ґрунтів, каналізаційних відходів, загиблих тварин, вирваних з корінням дерев, отруйних мулових відкладень, в яких міститься дуст... Майно постраждалих з Херсонщини – від уламків меблів до величезних частин будинків – прибиває до узбережжя Чорного моря в Одеській області та Одесі. 11 червня Державна екологічна інспекція Південно-Західного округу також зафіксувала суттєві зміни у хімічному складі проб морської води на Одеському узбережжі. Тим часом рівень води в Каховському водосховищі продовжує знижуватись...

НЕПОПРАВНІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ФЛОРИ І ФАУНИ

Каховське водосховище – це гігантський резервуар об'ємом понад 18 куб. км і завдовжки 240 км. Як повідомляє громадська організація «Українська природоохоронна група», коли його зводили в середині минулого століття, рівень води у Дніпрі підняли за допомогою гідравлічних споруд аж на 16 метрів. Тому, за підрахунками фахівців, наслідки теракту для дикої природи прогноуються на площі щонайменше 5 тис. кв. км (зони затоплення та осушення). Як стверджують представники групи, понад 1 тис. кв. метрів території, яка останні майже 70 років була вкрита водами сховища, виявиться просто неба.

За словами виконавчого директора громадської організації Rewilding Ukraine Михайла Нестеренка, наслідки для природи, зокрема дикої – жахливі. Йдеться про знищення цілого біогеоценозу – унікального ландшафтного комплексу з усіма живими організмами: рослинами, тваринами...

Зокрема, внаслідок підриву ГЕС постраждав Національний природний парк «Нижньодніпровський», а це понад 80 тис. га

заплавної території в Бериславському, Білозерському, Голопристанському та Олешківському районах, містах Херсон та Нова Каховка, більшість з яких наразі затоплені. Позначився теракт і ще на кількох нацпарках – «Білобережжя Святослава», «Олешківські піски», «Кінбурнська коса».

Окрім того, під удар потрапили десятки заповідних урочищ, заказників та пам'яток природи – ботанічних, ландшафтних, зоологічних, орнітологічних та лісових.

За словами Нестеренка, через техногенну катастрофу, до якої призвів підрив дамби, рівень річкової води піднявся у десятки разів вище, ніж це могло бути за будь-якої природної повені.

– Унікальні луки, плавні, острівці не просто затоплені – вони змиті разом із тваринами, птахами, ґрунтом – усім, що створювалося десятками років, – каже біолог. – При цьому нагадаю: усі природні парки Херсонщини та Миколаївщини зараз окуповані, і ми не можемо знати до кінця про масштаби цього кошмару.

Екологи наголошують, що загальна площа підтоплених заповідних територій, серед яких Чорноморський біосферний заповідник (охороняється законом з 1927 року та є частиною всесвітньої мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО), може перевищити 120 тис. га.

За словами Нестеренка, загине (і вже загинуло) безліч цінних представників флори. Це сотні рідкісних квітів, зокрема, популяції диких орхідей. Також частина березових та дубових

лісів, у тому числі одні з найбільших дубів-велетнів Херсонщини, які розташовані у Збур'ївському лісництві, неподалік берега Дніпра.

Крім того, затоплення спричинить значне підвищення рівня ґрунтових вод у всьому південному регіоні України. Це означає

збільшення вологи у ґрунті і так званий посол, згубний для рослинності. Згодом це призведе, наприклад, до остаточного зникнення реліктових залишків природних лісів та штучного лісу на дніпровських пісках.

Як зазначає Нестеренко, у затоплених зонах жили олені, кабани, косулі, борсуки, ласки... Гніздилися червонокнижні птахи, розташовувалися устричні поселення і багато чого, що, можливо, вже не відродиться ніколи.

– Якщо піде різкий викид прісної води в море, риба в ньому відійде подалі, – пояснює виконавчий директор Rewilding Ukraine. – Як наслідок, без кормової бази залишаться морські птахи – чайки, баклани, крачки.

На переконання голови громадської організації «Зелений лист» Владислава Балінського, Каховська катастрофа має планетарні масштаби.

– Сотні острівців, ділянки заплавної лісу та степу, zalivні луки та схили з усіма їхніми жителями змиваються в море, – стверджує еколог. – Зараз шлюбний сезон – період гніздування та нересту. Тобто загинули та продовжують гинути сотні видів живих організмів, з яких 71 вид тварин та 32 рослини включені до Червоного списку Міжнародного союзу охорони природи, Червоної книги України тощо...

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЧОРНОГО МОРЯ

Руйнування греблі Каховської ГЕС становить неабияку небезпеку для Чорного моря, адже туди несеться річкова вода із затоплених територій з великою кількістю паливно-мастильних матеріалів, сотнями тисяч тонн ґрунту, тисячами мертвих тварин і птахів, вирваними з коренем деревами. Плюс – відходи зі зруйнованих каналізаційних систем та вигрібних ям, залишки міндобрив та інших хімікатів, не кажучи про міни та інші боєприпаси, які детонують прямо у воді. Також «велика вода» вимиває цвинтарі та скотомогильники. Ця grimуча суміш, напевне, вплине на всіх морських жителів – від планктону до китоподібних.

Є ще один нюанс – придонні відкладення Каховського водосховища. Вони містять забруднювачі, які накопичувалися десятиліттями через викиди промислових підприємств Запоріжжя, Дніпра, Кам'янського та інших населених пунктів. Як пояснив Балінський, проблема таких мулів, висота яких може перевищувати десять метрів, характерна для всіх водосховищ. Вона вивчалася і раніше, але вчені не знали, що робити з цим «добром».

– Колись сапропель (мул, що утворюється з перегнилих на дні стоячих водойм рослинних і тваринних залишків. – Ред.) хотіли використовувати як добрива, – розповів еколог. – Але, вивчивши їхній склад, від цієї ідеї відмовилися. Як з'ясувалося, у відкладеннях на дні таких водойм багато отруйних хімічних речовин, насамперед солей, важких металів, плюс – хлорорганічні

з'єднання і навіть ДДТ – дуст, який за радянських часів активно використовувався, наприклад, для дезінфекції.

Він наголошує, що дуст смертельно небезпечний: накопичуючись в організмах людей і тварин, стимулює зниження імунітету, важкі патології, включаючи внутрішньоутробні.

За словами Балінського, питання очищення водоймищ час від часу порушувалося, але так і не вирішилось: фахівці не знали, як і де утилізувати великі обсяги цього мулу. Тож зараз не уникнути забруднення сапропелем акваторії лиманів і північно-західної шельфової частини Чорного моря.

– Не можу стверджувати, що це стане проблемою номер один – залежить, зокрема, від того, як і на якій висоті постраждала гребля водосховища, – вважає керівник «Зеленого листа». – Але не виключаю, що вируючі потоки змивають ці токсичні на-

**ЕКОЛОГИ ЗАЗНАЧАЮТЬ,
ЩО ЦЕЙ ЗЛОЧИН Є ЩЕ
ОДНИМ СЕРЬОЗНИМ СТИМУЛОМ
ДЛЯ ПАРТНЕРІВ УКРАЇНИ
ПРИШВИДШТИ СТВОРЕННЯ
ТРИБУНАЛУ ДЛЯ РФ ТА БІЛОРУСІ,
А ТАКОЖ ДОПОВНИТИ РИМСЬКИЙ
СТАТУТ ТАКИМ ЗЛОЧИНОМ,
ЯК «ЕКОЦИД».**

рости в море у вигляді суспензій. І навіть залишившись у тому чи іншому вигляді на суші після спаду прісної води ці нарости висохнуть і проявляться як токсичний пил.

Додатковим джерелом отруєння довкілля може стати й сама знищена повинню плавнева система річок, яка, як печінка в організмі людини, вбирає у себе і накопичує сотні тисяч різних речовин. Плавневі ділянки використовуються для очищення стічних вод: вода, що проходить крізь плавні, швидко очищується від надлишків мінеральних речовин та мікроорганізмів. Зараз цей величезний «орган», можна сказати, вирваний з кров'ю і разом зі всіма токсинами потрапляє в море.

НАСЛІДКИ ТРАГЕДІЇ ВІДЧУЄ НЕ ЛИШЕ УКРАЇНА

І без цих нових жахливих наслідків Чорне море є дуже вразливим. У ньому міститься значний сірководневий мертвий шар і свої донні відкладення, у яких, зокрема, – гербіциди, пестициди, нітрати.

– Усе це «багатство» свого часу потрапило на дно зі стоками із трьох річок – Дністра, Дунаю та Дніпра, – пояснює Балінський. – Тож зараз це антропогенне навантаження на море зростає у сотні й сотні разів.

Як зазначає фахівець, великий обсяг забруднених вод у поєднанні зі спекотним літом спровокує у морі масовий розвиток мікроорганізмів та водоростей. Тобто, теракт може призвести до цвітіння моря з усіма негативними наслідками. Адже й у минулі роки у спекотну погоду в Одесі вже були такі явища, основна причина яких – зміна клімату. Так, на узбережжі з'являлася зелено-синя піна, а вода ставала схожою на жижу. Це – ціанобактерії, які виділяють дуже багато токсичних речовин. Частіше вони викликають і масову загибель морських жителів.

– Ще ми бачили, як море стає червоним, причина – «плодяться» інші водорості, які дуже небезпечні для людини, – каже еколог. – Вони можуть нашкодити не тільки при контакті, а й через летючі особливості – призвести до отруєння через випаровування... Ось з якими процесами ми зіткнемося вже найближчим часом. Причому торкнуться вони не тільки мілководдя, а й відкритого моря. І саме тут, у північно-західній частині акваторії, розміщується кормова база для безлічі видів риб та птахів.

На думку Балінського, наслідки отруєння моря разом з Україною відчують й інші країни Чорноморського регіону, оскільки течія вздовж берега проходить проти годинникової стрілки. Іншими словами, потік, який зараз іде на Одесу, в тому чи іншому вигляді докотиться до Румунії, Болгарії, Туреччини, а пізніше – і до самої держави-агресорки. Адже у воді немає кам'яних парканів та фундаментальних загороджень зі сталі. Сподіватися ж, що забруднення дорогою може розчинитися в солоній воді, особливо не варто.

Як зазначає експерт, берегова течія досить сильна, в чому вже переконалися жителі Одеського регіону. Тут уже спостерігають шокуючі наслідки теракту на Херсонщині: частини меблів, будинків, міни та трупи тварин, що пливають морем.

ЗЛОЧИНЦЯ ТРЕБА ПОКАРАТИ

Близько чотирьох десятків громадських організацій, представників природоохоронного руху України оприлюднили спільну заяву зі зверненням до колег-природоохоронців, міжнародних експертів, інституцій, метою діяльності яких є захист довкілля, секретаріатів міжнародних природоохоронних конвенцій, уповноважених органів та осіб Організації Об'єднаних Націй у межах повноважень і можливостей відреагувати на акт екоциду з боку Російської Федерації. У ній зазначається, що своїми злочинними діями російські окупанти порушили Женевські конвенції, Конвенцію про водно-болотні угіддя, Конвенцію про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі тощо.

Крім того, дії російських військових підпадають під кримінально-правову кваліфікацію воєнного злочину відповідно до Римського статуту Міжнародного кримінального суду, а також під ознаки злочину «екоцид», передбаченого Кримінальним кодексом України.

Екологи зазначають, що цей злочин є ще одним серйозним стимулом для партнерів України пришвидшити створення трибуналу для РФ та Білорусі, а також доповнити Римський статут таким злочином, як «екоцид».

...Точніші прогнози наслідків цієї катастрофи зробити поки неможливо. Потрібно дочекатися спаду води. Однак варто вже зараз вживати всіх можливих заходів для того, аби зафіксувати порушення, притягнути винних до відповідальності й унеможливити вчинення такого варварства у майбутньому.

За матеріалами УНІАН.

ПІДТОПЛЕНИЙ ХЕРСОН

ОЧИМА ОДЕСЬКИХ
ФОТОГРАФІВ

**Костянтина
та Влади
ЛІБЕРОВИХ**

ПІДРИВ РОСІЯНАМИ КАХОВСЬКОЇ ГЕС СПРИЧИНИВ СПРАВЖНЮ ЕКОЛОГІЧНУ КАТАСТРОФУ В УКРАЇНІ. БЛИЗЬКО СОТНІ ЗАТОПЛЕНИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ, ЗНИЩЕННЯ ФЛОРИ І ФАУНИ, ТИСЯЧІ СКАЛІЧЕНИХ ЖИТТІВ НАШИХ СПІВВІТЧИЗНИКІВ...

Трагедія не оминула і місто Херсон, яке пережило російську окупацію. Під водою опинилися цілі райони великого міста. Люди тікали стрімголов, захопивши з собою лише документи та домашніх улюбленців. Усе це на власні очі бачили одеські фотографи Костянтин та Влада Ліберови, знімки яких, зроблені від початку війни, облетіли ледь не весь світ.

Творче подружжя займається фотографією давно, однак повномасштабна війна внесла свої корективи в напрямок їх роботи.

– Ми зрозуміли, що не можемо повернутися до попередньої роботи: все, що відбувається в країні, нас настільки «пробило», що навіть важко було собі

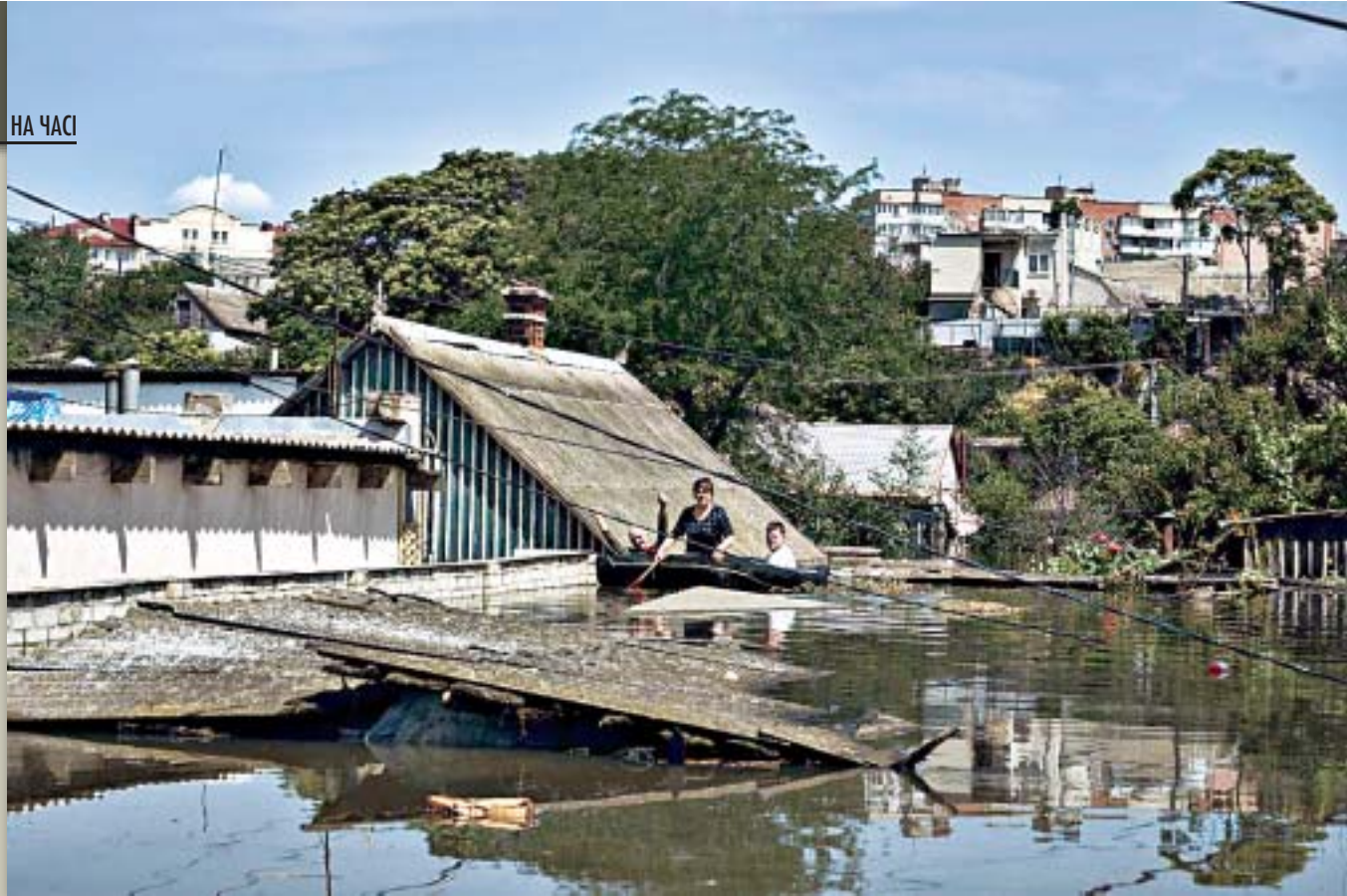
уявити, коли навколо стільки горя, зйомку щасливої пари, яка цілується десь на Ланжероні. Нам було важливо залишитися чесними, а сьогоднішні світлини якраз і є найліпшим відображенням цього внутрішнього стану, – сказала в одному зі своїх інтерв'ю Влада Ліберова.

Від початку війни фотографи-

документалісти встигли заручитися довірою військових та держави. Бійці вже не бояться пускати їх туди, де перебувають, і показувати свій побут. Вони знають, що ця інформація залишиться конфіденційною, а світлини стануть частиною їхніх сімейних архівів, а не надбанням громадськості.

Фоторепортажі Ліберових – це завжди про правду. Не дивно, що саме Костя і Влада ледь не першими опинилися у Херсоні після підриву греблі гідроелектростанції. Фотографуючи наслідки дій російських окупантів, вони водночас допомагали місцевим евакуюватися. Ось що вони пишуть про це у своїх соцмережах: «Не всі хочуть евакуюватись. Ті, кому пощастило жити на верхніх поверхах, – не затоплені. Але вони відрізані від світу. І вони стовідсотково попросять про евакуацію, якщо їжа та пит-

на вода закінчаться раніше, ніж відступить вода. Це проблема, адже обстріли міста продовжуються, і в певних районах пересування навіть човнами є небезпечним... Але, не зважаючи на це, люди якимось чином знаходять у собі сили посміхатись, радіти порятунку. Це неймовірно...» 📷

При підготовці матеріалу було використано фрагменти з інтерв'ю Влади та Костянтина Ліберових українському виданню журналу «Vogue».

ВИСТАВКА ФРАНЦУЗЬКОГО
ПЛАКАТУ:

СМІЛИВІ ДЗЕРКАЛА СУСПІЛЬСТВА,

або Провідники шляхами історії

ВІДВІДИНИ ХУДОЖНЬОГО МУЗЕЮ – ЦЕ НЕ ЛИШЕ ВРАЖЕННЯ ВІД МИСТЕЦТВА, А Й ЗАХОПЛИВА ПОДОРОЖ МАШИНОЮ ЧАСУ. НАСТРОЇ, ЦІННОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ СУСПІЛЬСТВА, ПОДІЇ ТА ВІДКРИТТЯ – ВСЕ ЦЕ ПРИСУТНЄ У ТВОРАХ МИТЦІВ. ОСОБЛИВО Ж ДАНЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ СПРАВЕДЛИВЕ СТОСОВНО ТАКОГО ЖАНРУ МИСТЕЦТВА, ЯК ПЛАКАТ. САМЕ ПЛАКАТИ БЕЗ ПРИКРАС, ОБМЕЖЕНЬ І ЯКИХОСЬ ЧІТКИХ ПРАВИЛ, БЕЗ ГОНИТВИ ЗА РОЗКІШШЮ ТА ГРОШИМА ДОЗВОЛЯЮТЬ ЗАНУРИТИСЯ У СВІТ МИНУЛОГО, У ВИР ПРОТЕСТІВ ЗА ПРАВА ТА СВОБОДУ, САМЕ ВОНИ КРАСНОМОВНО НАГАДУЮТЬ ПРО ШЕДЕВРИ КІНО ТА ВИДАТНІ МУЗЕЙНІ ВИСТАВКИ, УНІКАЛЬНІ СПОРТИВНІ ПОДІЇ ТОЦЬО.

Наразі таку експозицію плакатного мистецтва – «ВІНТАЖ. ФРАНЦУЗЬКИЙ ПЛАКАТ» – запропонував до перегляду Одеський музей західного і східного мистецтва.

Музейна колекція плакату налічує 94 твори, які подарувала Почесна громадянка міста Одеси французька художниця Сюзанна Саварі, що понад 45 років була відданою прихильницею та благодійницею музею. Виставку на основі цього зібрання планували влаштувати ще у 2022 році, але війна змусила музейників зосередитися на порятункові та збереженні експонатів. Та, навіть попри такі обставини, праця над експозицією тривала і, нарешті, проєкт вдалось реалізувати.

Звичайній виставковій підготовці передувала серйозна науково-дослідницька робота, завдяки якій було встановлено авторів 62 плакатів, час їх створення і події, з якими вони пов'язані. Ці дослідження провела кураторка виставки Тетяна Балановська, завідувачка західноєвропейського відділу музею, яка під час своїх екскурсій залюбки розповідає цікаві факти та подробиці. Деякими з них ми поділимось у цьому репортажі.

«ОБЛИЧЧЯ» ЕКСПОЗИЦІЇ

Коли у музеї готували виставку, то обмірковували, який з плакатів обрати «обличчям» експозиції. Всі вони по-своєму неперевершені: мають унікальні історії та авторів, відображають ідею виставки та, до деякої міри, перегукуються з нашим часом. Серед них є п'ять плакатів Андре Франсуа, французького художника-графіка і карикатуриста, одного із найвидатніших ілюстраторів і дизайнерів плакату ХХ ст. Саме постер Андре Франсуа до кінофільму «Велике кохання» його друга режисера П'єра Етекса став «обличчям» виставки, яке зустрічає відвідувачів на афішах та банері біля входу в музей.

...Батьки були не дуже раді його бажанню стати художником, вважаючи цю професію «голодною», але були не проти навчання в Будапештській академії образотворчих мистецтв. Проте Андре мріяв вчитися у видатного художника-плакатиста Адольфа Кассандра, що й реалізував у 1934 році, коли переїхав до Парижа. П'ять років потому художник отримав французьке громадянство і змінив своє угорське прізвище Фаркаш на псевдонім Франсуа на честь своєї нової батьківщини.

До 1940-х років він уже був популярним і плідним ілюстратором, дотепні твори якого охоче публікували в сатиричних журналах Франції, Великої Британії і США. За словами відомого американського дизайнера Мілтона Глейзера, Франсуа був яскравим світлом світової ілюстрації у 1950-х роках, і всі, хто розпочинав свою кар'єру на той час, надихалися його творами.

За роки діяльності художник проілюстрував безліч книжок та створив 57 обкладинок для журналів і книг, деякі з яких увійшли до історії графічного

дизайну. В творчому доробку Франсуа – численні рекламні плакати для відомих брендів і кінематографу, виконані з недбалою простотою, але з притаманним йому гумором.

Андре Франсуа мав вражаючий творчий потенціал, він був також живописцем, скульптором і театральним декоратором, віртуозно володів усіма техніками гравюри і малюнку, створював колажі з різних матеріалів, не забуваючи про вимоги естетики. На жаль, багато оригінальних витворів і архіви художника було знищено пожежею, що спалахнула в його студії у 2002 р. Незважаючи на стрес і свої 87 років, Франсуа зміг подолати цю трагедію і з юнацькою завзятістю створив роботи, в які він інтегрував обвуглені залишки своїх творів. Ці сповнені емоціями роботи були показані на останній прижиттєвій виставці художника «Випробування вогнем» в Центрі Жоржа Помпіду 2004 року.

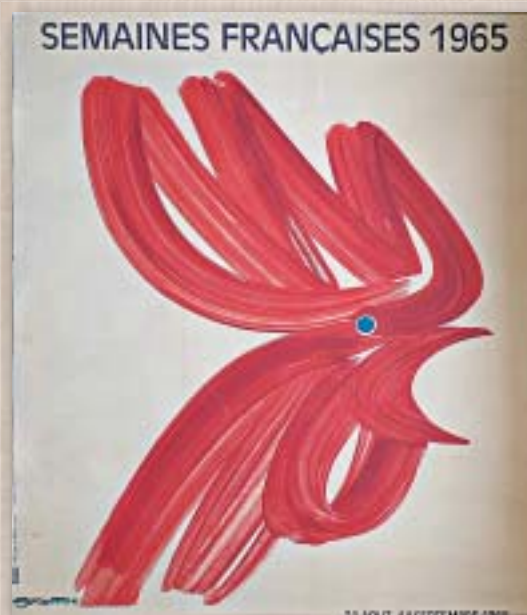
ЧЕРВОНИЙ ПІВНИК

Серед претендентів на роль «обличчя» виставки був і постер із зображенням яскраво-червоного півника, який завзято співає свою ранкову пісню. Майстерно написаний, немов одним енергійним мазком пензля, він уособлює французький бойовий дух. А що зараз доречніше та ближче нам за бойовий дух та сміливість? Можливо, саме тому цей плакат став одним з найпопулярніших серед глядачів.

Автором плакату є відомий французький графічний дизайнер Роже Екскоффон (1910-1983). Перший постер з півником був ним задуманий з нагоди французької виставки в Монреалі в 1963 р. Манера його виконання дуже виразна: дивлячись на нього, не можна не згадати китайську каліграфію. Цей графічний образ використовуватиметься для різних французьких зарубіжних виставок. Напис на музейному плакаті говорить про те, що він виконаний для тижня Франції, який проводився у Швейцарії в 1965 р.

Розповідаючи про автора плакату, не можна не згадати про його участь у Другій світовій війні, під час якої мобілізований Роже Екскоффон звернув на себе увагу командування, намалювавши чудові портрети військових свого батальйону. Тоді йому доручили зображувати спеціальні графіки, від точності яких залежало життя його побратимів. Після закінчення війни Екскоффон деякий час працював карикатуристом у рекламному агентстві, а згодом, на прохання брата своєї дружини, який мав у Марселі невеликий ливарний завод, став художнім керівником філії, відкритої в Парижі, і почав працювати у галузі шрифтового дизайну. Загалом він розробив дев'ять друкарських шрифтів, що значною мірою вплинуло на відродження друкарського мистецтва у Франції.

У 1956 р. Екскоффон створив власну агенцію «Urbi et Orbi» – «Місто і світ», аббревіатура якої є на музейному постері. Художник не тільки розробив безліч логотипів для великих компаній, а й займався їхньою рекламою, створивши сотні плакатів. Зокрема, запропонував менеджерам Air France новий логотип компанії, який залишався незмінним протягом п'ятдесяти років. На замовлення оргкомітету Х зимових Олімпійських ігор 1968 р., що проходили у Греноблі, розробив емблему, медалі та піктограми з кожного виду спорту. За свої твори художник дістав численні призи та міжнародні нагороди.

СИНИЙ ВЕЛОСИПЕДИСТ

Плакат «Синій велосипедист» нагадує про виставку знаменитого грецького художника-колориста Алексоса Фассіаноса, яка відбулася у 1974 р. в паризькій галереї Александра Іоласа.

Алексос Фассіанос був шанувальником Матісса та Пікассо, що простежується у його творах. Стиль художника характеризується безпосередністю та навмисним відходом від стандартизованих технік малювання. Твори Фассіаноса знаходяться в музеях і галереях по всьому світу і прикрашають громадські місця. Створений у самобутньому та особливому стилі, «Синій велосипедист» завжди збирає біля себе численних відвідувачів.

МАРАФОН

Плакат із зображенням бігунів з висунутими червоними язиками – це афіша до вистави за п'єсою «Марафон» Клода Конфортеса, французького

режисера, актора і драматурга, що була перекладена на 30 мов і поставлена в багатьох країнах світу. На плакаті – ексцентричне і химерне зображення героїв п'єси: трьох бігунів, що очолюють марафонські перегони і заради перемоги здатні не тільки змагатися, а й обманювати і зраджувати одне одного. По суті, це історія життя трьох персонажів, різних за характером і віком, з їхніми мріями, невдачами і реальністю.

Автор плаката Жан-Марк Рейзер був дуже плідним художником-карикуристом, який піддавав критиці всілякі табу. Його роботи до сьогодні викликають суперечливі оцінки. На виставці творів Рейзера, що відбулася 2004 р. у Центрі Жоржа Помпіду, при вході висіло попередження: «Обережно! Якись з картин, що експонуються, можуть образити деяких відвідувачів». У 1960 р. Рейзер став одним із співзасновників франко-бельгійського журналу коміксів «Хара-Кірі», який був заборонений 1970 р. за нібито знуцання з недавно померлого Шарля де Голля. Згодом художник публікував свої малюнки у французькому літературно-мистецькому журналі політичної сатири «Шарлі Ебдо» та в інших виданнях.

РИБИ З ЛЮДСЬКИМИ ОЧИМА

Не менш цікавий та захоплюючий плакат – це постер до кінострічки Едуарда Лунца «Бродячий настрій» (фр. – L'humeur vagabonde). У фільмі йдеться про життя чоловіка, який залишає дружину і дітей, щоб вирушити у подорож до Парижа за більш цікавим життям. З собою він бере квітку азалії, яка, зі слів його матері, дуже дорого коштує у місті і обов'язково стане в нагоді, забезпечивши чоловіка грошима. Монохромні риби з людськими очима, зображені на афіші, відображають середовище, в якому перебуває головний герой.

ПЛАКАТИ РОМАНА ЦЕСЛЕВИЧА

У другому залі виставки розташувались плакати польсько-го митця українського походження Романа Цеслевича, які відрізняються від усіх попередніх. Цей графік та фотограф – помітний автор у явищі культури та мистецтва польського плакату 1950-х – 1960-х років. Майстер народився і навчався у Львові, пізніше – у Кракові, у Збігнева Пронашко.

Цеслевич переїхав зі своєю родиною до Парижа у 1963 році. Від самого початку свого перебування тут він співпрацював з паризькими музеями. Для Центру Помпіду він створив дизайн каталогів, плакатів і візуальну ідентифікацію для серії міжнародних виставок. Роман Цеслевич був художнім директором журналу ELLE.

У нього помітно своєрідний погляд та стиль. Його плакати ніби кидають виклик монотонності та консерватизму. Особливо виразні – робота для драмтеатру, яка рекламує п'єсу «Процес» Франца Кафки, і плакат, присвячений Ернесту Че Геварі, на якому замість очей і носа художник використав фразу «Che si».

ВИСТАВКА РЕНЕ МАГРИТТА

Багато уваги відвідувачів привертає плакат видатного бельгійського художника-сюрреаліста Рене Магрітта. Цей постер було вкрай важко ідентифікувати, оскільки зображена на ньому картина дуже рідко репродукується цінителями та виставляється на просторах інтернету, але кураторка виставки змогла знайти її у Багдадському музеї сучасного мистецтва в Іраку. Вона називається «Дорога до неба», а символічним є те, що написана ця картина в останній рік життя Магрітта – у 1967-му.

АНДЖЕЛА ДЕВІС

У третьому виставковому залі найпотужнішим за енергетикою, на думку багатьох відвідувачів, є плакат з історією про неймовірну жінку – Анджелу Девіс. Феміністка другої хвилі та всесвітньо відома правозахисниця, вона була пов'язана з рухом «Чорні пантери», що виступав за права афроамериканців. У 1970-х роках в СРСР Девіс була однією з головних «зірок» радянської пропаганди – символом боротьби проти расизму, за права пригноблених афроамериканців та ув'язнених у США.

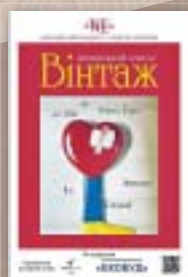
АР-БРЮТ

У цьому ж залі багато інших політичних плакатів, а також робіт у стилі ар-брют. Це мистецтвознавчий термін, який позначає творчість непрофесійних митців. Запровадив його у середині ХХ сторіччя французький художник Жан Дюбуффе для опису своєї колекції картин, малюнків і скульптур, створених непрофесійними майстрами, які були маргіналами суспільства. Серед них – душевнохворі, люди з обмеженими можливостями, ув'язнені та одинаки. Інколи до ар-брют відносять дитячу творчість.

Також тут розміщені плакати, які замовляв легендарний англійський та американський кіноактор і кінорежисер Чарлі Чаплін до своїх кінострічок. Зокрема, до німої комедії «Вогні великого міста». А також плакат Рене Феррачі до фільму «Скромна привабливість буржуазії» іспанського режисера Луїса Бунюеля.

Музейники плідно працювали і змогли зробити неперевершеною не лише саму виставку, а й буклет до неї. З усього розмаїття видань, зокрема – і розкішно ілюстрованих мистецьких книжок, саме буклет Одеського музею західного і східного мистецтва до виставки французького плакату «Вінтаж» став переможцем у номінації «Краща книга з питань мистецтва» конкурсу «Краща книга виставки-форуму 2023», що відбувся в рамках ХХІІІ Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині».

СУЧАСНІ ПЛАКАТИ: ПРО ЩО ВОНИ?

Окрім того, у музеї провели конкурс сучасного плаката, де запропонували відвідувачам намалювати свої постери на вільну тему. Бажаючих відтворити свої думки та зробити внесок у сучасне плакатне мистецтво виявилось дуже багато, але майже всі роботи мали спільний лейтмотив: сила, хоробрість, нездоланність українців під час повномасштабного вторгнення та віра у Перемогу. Було важко обирати, але 10 авторів найщиріших та найзворушливіших постерів отримали подарунки.

Якщо вам цікаво дізнатися, що таке «Народна майстерня» і Студія Граплю, а також побачити інші дивовижні французькі плакати, познайомитися з творчістю знаних майстрів і з представниками різних авангардних напрямків ХХ ст., музей чекає на вас на виставці та кураторських екскурсіях. Відвідати експозицію можна щоденно (окрім середи) з 12:00 до 18:00 (каса – до 17:30). Вартість квитків – 100 грн.

Матеріали та фото для публікації надані Одеським музеєм західного і східного мистецтва.

МАЙСТЕРНЯ - ГАЛЕРЕЯ
ORESHEK

МАЙСТЕРНЯ
Марина Жигалюк
Фото: Альона Ксенофонтова

бульвару Пушкіна 12 (вхід у двір)

ВИСТАВКА ЖИВОПИСУ «Простір літа»

16 червня 2023 - 16 серпня 2023

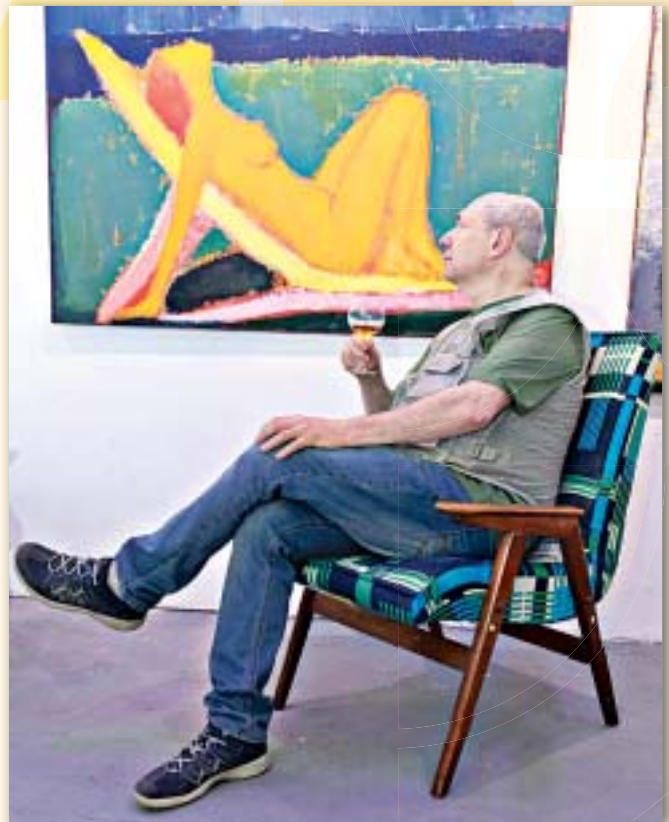
Петро Лебединець
Алла Алексеева
Ерм Вокнол
Леонід Багрія
Анатолій Жук
Сергій Бурда

«ПРОСТІР ЛІТА»:

ГАЛЕРЕЯ «ORESHEK» ДИВУЄ АБСТРАКТНИМ ЖИВОПИСОМ ТА НЮ

ПОПРИ ВСЕ В ОДЕСІ ЗНОВУ ЛІТО. ДЛЯ БАГАТЬОХ ТВОРЦІВ – ЦЕ СВІЖИЙ ПОШТОВХ ДО СТВОРЕННЯ ЧОГОСЬ НЕОРДИНАРНОГО, СПЕКОТНОГО ТА ПО-ОСОБЛИВОМУ ЗАХОПЛЮЮЧОГО. МАЙСТЕРНЯ-ГАЛЕРЕЯ «ORESHEK» ВІДКРИЛА ДВЕРІ ДЛЯ ГЛЯДАЧІВ ЗІ СПОНТАННОЮ ВИСТАВКОЮ «ПРОСТІР ЛІТА», ЯКА ОХОПИЛА ТВОРЧИСТЬ ОДРАЗУ КІЛЬКОХ ХУДОЖНИКІВ. ПРЕДСТАВЛЕНО АБСТРАКТНИЙ ЖИВОПИС, НЮ ТА АРТЕФАКТИ СПЕКОТНОГО ЛІТА ВІД **АЛЛИ АЛЕКСЕЄВОЇ, ПЕТРА ЛЕБЕДИНЦЯ, АНАТОЛІЯ ЖУКА, ЕРМ ВОКНОЛ, СЕРГІЯ БУРДИ ТА ЛЕОНІДА БАГРІЯ.**

Співзасновниця галереї «ORESHEK», адвокат Вікторія Орехова

Відвідувачі майстерні-галереї «ORESHEK»

ЧОМУ АБСТРАКЦІЯ? ЧОМУ НЮ?

Як каже Сергій Бурда, прості поєднання надзвичайно залежні від візуально неосяжних енергетичних потоків і початкових умов, які на площині призводять до непередбачуваних варіантів візуальних композицій.

– Літо – це найкращі спогади про дитинство: сонце, спека, зелена трава, прохолода джерел. За допомогою абстракції повертаю час, знаходжусь в пошуках нового виміру, аналізую простір, – розповідає Сергій Бурда.

На думку Алли Алексеєвої, літо – це про нові подорожі, довгоочікувані зустрічі з друзями, зустрічі з містами, Одесою, морем.

– Люблю життя, а ще більше люблю вивчати складні речі простою мовою живопису. Абстракція – життя моє, – поділилась художниця.

Ще один учасник виставки – Петро Лебединець – абстракцією називає необмежені можливості простору і часу, яскравий чуттєвий слід, голос минулого, майбутнього і сьогодення.

Ню протягом багатьох століть є одним із головних жанрів у мистецтві, саме тому цей «Простір літа» – не лише абстрактний, а й оголений...

– Мені цікаво грати з формами, пластикою, лінією людського тіла, створювати за допомогою стилізації свій ідеальний образ, – ділиться Анатолій Жук. 📷

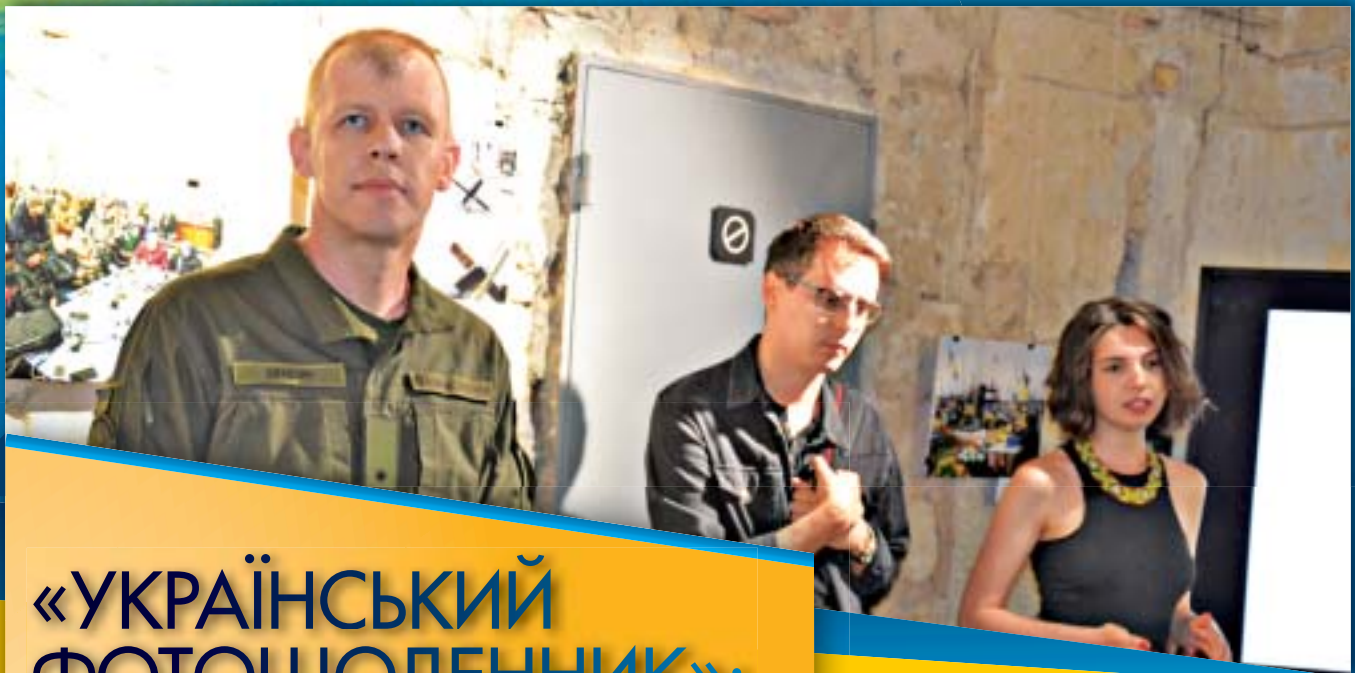
Художники Алла Алексеєва, Петро Лебединець та Леонід Багрій презентують свої роботи

Співзасновник галереї «ORESHEK», архітектор, скульптор Олексій Орехов

Відкриття виставки відвідали відомі одеські художники Сергій Савченко, Сергій Попроцький та журналіст Олександр Варигін

«УКРАЇНСЬКИЙ ФОТОЩОДЕННИК»:

ЯК ВІЙНА ЗМІНИЛА НАШІ ЖИТТЯ

В ОДЕСЬКОМУ КУЛЬТУРНОМУ ЦЕНТРІ UNION ВІДБУЛОСЯ УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ МІЖНАРОДНОГО ПРОЄКТУ «УКРАЇНСЬКИЙ ФОТОЩОДЕННИК». СИМВОЛІЧНО, ЩО ВИСТАВКА БУЛА ПРЕЗЕНТОВАНА 28 ЧЕРВНЯ, У ДЕНЬ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ.

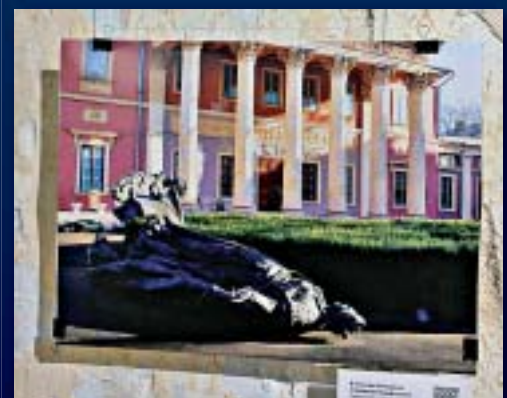
Проект створили з метою задокументувати жахливі наслідки війни в Україні. У фотороботах віддзеркалено те, як війна поділила життя всіх українців на «до» та «після», як вплинула на кожного з нас, незалежно від того, де нині ми перебуваємо.

Під час відкриття відбувся фотопоказ під назвою «Війна. До/після». Учасники заходу мали можливість побачити на знімках, яким було життя до 24 лютого 2022 року і яким воно стало після повномасштабного вторгнення.

Сама ж експозиція проекту складається з трьох частин: «Війна очима фотожурналістів», «Аматорська фотографія» та «Дитячі репортажі». Вона включає 50 робіт, зроблених у різних куточках країни, зокрема – у Бахмуті, Херсоні, Києві, Харкові, Одесі.

Особливу увагу відвідувачів привернули дитячі роботи. Тонкі та емоційні малюнки обдарованих учнів мистецьких шкіл, які так виразно відображають дитяче сприйняття трагічних подій, сприймаються особливо емоційно.

Зібрані на виставці благодійні пожертвування будуть спрямовані на підтримку притулку для тварин «Шанс» у місті Херсоні. 🐾

ЄДНІСТЬ ПІД ЧАС ВІЙНИ:

РЕЗУЛЬТАТИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Протягом першого року повномасштабного вторгнення Росії в Україну аналітичний центр Cedos регулярно проводив дослідження досвідів життя українського суспільства під час війни. Питання стосувалися емоційного стану, переживань, побуту та повсякдення, працевлаштування та фінансового становища, змін поглядів та бачення майбутнього країни. Описуючи вплив війни на суспільство респонденти досить часто згадували про зростання консолідації, безпрецедентність рівня єдності. Тому аналітики вирішили дослідити, що саме люди розуміють під єдністю суспільства, як інтерпретують джерела її появи. Це питання стало частиною опитувальника дослідження «Дев'ять місяців повномасштабної війни в Україні: думки, переживання, дії». Продовження зафіксованих тенденцій знавці спостерігали і в результатах опитування, проведеного через рік з початку повномасштабного вторгнення.

Ця стаття написана з використанням даних зібраних через дев'ять місяців та рік після початку повномасштабної війни. Опитування не є репрезентативним та проводилося в межах якісницького підходу.

ВОРОГ ТА СПІЛЬНИЙ ДОСВІД

Описуючи своє розуміння єдності українського суспільства, учасники опитування висловлювали думку, що війна стала її причиною. Проте вони по-різному інтерпретували, який саме з аспектів чи наслідків війни став стимулом.

Найчастіше люди говорили, що консолідація стала наслідком появи зовнішнього спільного ворога та необхідності йому протистояти. На їхню думку, об'єднання проявлялося у згуртуванні зусиль для боротьби з ворогом, вірі в Збройні сили України, негативних емоціях до Росії. Така спільність мети та поглядів посилила тенденції до об'єднання представників різних соціальних груп і зменшення розбіжностей у політичних поглядах, цінностях різних груп населення.

«БІЛЬШІСТЬ КРАЇНИ ЗАРАЗ – НІБИ ЯК ОДИН ОРГАНІЗМ, МИ ВСІ ПОЄДНАНІ ОДНІЄЮ МЕТОЮ ТА ЙДЕМО ДО ОДНІЄЇ ТОЧКИ – ДО ПЕРЕМОГИ».

Жінка, 29 років, Запоріжжя

«ЛЮДИ РІЗНИХ ПОЛІТИЧНИХ, РЕЛІГІЙНИХ, СОЦІАЛЬНИХ ВЕРСТВ ПРАЦЮЮТЬ РАЗОМ – ХТО ЯК МОЖЕ, І ВСІ ВОНИ ПРАЦЮЮТЬ ПРОТИ ОДНОГО ЗЛА».

Жінка, 39 років, Кривий Ріг, Дніпропетровська область

Учасники опитування говорили й про те, що суспільство наразі переживає багато спільних досвідів. Згадували про обстріли, втрату близьких, житла, складність знайти продукти, спроби підлаштуватися під відключення електроенергії, занепокоєння майбутнім країни, переживання через загибель військових і відчуття радості від звільнення територій. Ці ситуації створювали спільний контекст життя для людей незалежно від місця проживання, формували спільну історичну пам'ять, що сприяла появі відчуття єдності.

Ці тенденції зафіксовані й в результатах опитування, яке проводили через рік після початку повномасштабної війни. З-поміж турбот, які найбільше непокоїли опитуваних, вираженими були ті, що пов'язані зі спільними переживаннями – щодо воєнних дій, міжнародної підтримки України, тривалості війни, невизначеності політичної та економічної ситуації, адаптації до графіків відключень світла.

«СПІЛЬНИЙ ВОРОГ, СПІЛЬНА МЕТА І СПІЛЬНІ ТРУДНОЦІ (ПРОДУКТИ, ОПАЛЕННЯ), СПІЛЬНИЙ ДОСВІД ПЕРЕЖИВАННЯ ОБСТРІЛІВ, ВІДСУТНОСТІ ЕЛЕКТРИКИ – ЗГУРТУВУЮТЬ, ПІДШТОВХУЮТЬ СТАВИТИСЯ З РОЗУМІННЯМ ДО ОТОЧУЮЧИХ».

Чоловік, 32 роки, Харків

Війна спричинила чимало втрат для суспільства, руйнувань інфраструктури, частина населення втратила джерела доходу, житло, мусила змінити своє місце проживання, відбудувати пошкоджені домівки. На думку учасників опитування, суспільство спільно намагається подолати такі наслідки. Люди об'єдналися для допомоги іншим через надання безкоштовного житла, підтримку у відбудові зруйнованої нерухомості, приготування їжі, пожертвування одягу та продуктів.

Окреме місце у відповідях займає фінансова допомога – участь у зборах коштів на потреби ЗСУ та постраждалого населення.

«УСІ ПРИТОМНІ ЖИТЕЛІ УКРАЇНИ РОБЛЯТЬ ВСЕ (КОЖЕН, ЩО МОЖЕ), АБИ НАБЛИЗИТИ ПЕРЕМОГУ. В ЦЬОМУ ЄДНІСТЬ. ДОНАТЯТЬ ВІЙСЬКОВИМ ГРОШИМА, ВОЛОНТЕРЯТЬ, ОПІКУЮТЬСЯ ВАЖКОПОРАНЕНИМИ ВОЇНАМИ, ДОПОМАГАЮТЬ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ, ОДИН ОДНОМУ, ПРОСТО ПРАЦЮЮТЬ, АБИ НЕ ВПАЛА ЕКОНОМІКА. НАВІТЬ ДІТИ ПРОДАЮТЬ ЯКИЙСЬ СВІЙ ХЕНДМЕЙД АБО СПІВАЮТЬ НА ВУЛИЦЯХ, ЗБИРАЮЧИ ГРОШІ НА ПЕРЕМОГУ. УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД – УНІКАЛЬНИЙ, І ЙОГО НЕ ЗДОЛАТИ!».

Жінка, 55 років, Київ

Підтримували одне одного й емоційно, показуючи емпатію та небайдужість до переживань інших. Про взаємну допомогу говорили зокрема ті, хто має досвід переселення за кордон чи в межах країни. Їхнє переміщення полегшила допомога, яку надавала місцева спільнота – як небайдужі мешканці, так і місцеві органи влади. Респонденти з досвідом переселення наголошували на необхідності самим долучатися до допомоги тим, хто цього потребує, створювати середовище взаємної підтримки.

«ПОГОДЖУЮСЯ ЩОДО ЄДНОСТІ. НА РОБОТІ СТАЛИ БІЛЬШЕ ПІДТРИМУВАТИ ОДИН ОДНОГО, ТУРБУВАТИСЯ ПРО КОЛЕГ».

Жінка, 57 років, Київ

ВІДЧУТТЯ НАЛЕЖНОСТІ ДО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Повномасштабна війна вплинула на уявлення про зв'язок з Україною. За словами учасників опитування, вони почали більш виражено відчувати свою належність до українського народу, історії країни, розуміти себе як частину українського суспільства. Більш важливим для них стало й показувати свою ідентичність з українським суспільством, зокрема через вживання української мови.

«МЕНІ ЗДАЄТЬСЯ, ЛЮДИ СТАЛИ КРАЩЕ РОЗУМІТИ СВОЮ НАЛЕЖНІСТЬ ДО УКРАЇНСТВА. УЖЕ НЕ ПОЧУЄШ «КАКАЯ РАЗНІЦА, ЛИШЬ БИ ЧЕЛОВЕК БИЛ ХОРОШИЙ». ДЕСЬ ЗАРАЗ СПРАВДІ НАРОДЖУЄТЬСЯ УКРАЇНЬКА НАЦІЯ, ЧОГО НЕ СТАЛОСЯ ЗА 30 РОКІВ НЕЗАЛЕЖНОСТІ».

Чоловік, 43 роки, Київ

Про зростання відчуття себе громадянином України свідчать й результати опитування Соціологічної Групи «Рейтинг». За їхніми даними, середнє значення сили відчуття себе громадянином зросло з 7,9 бала у серпні 2021 року до 9,5 балів у серпні 2022 (вимірювання відбувалося за 10-бальною шкалою, де 0 – зовсім не відчуваю, а 10 – абсолютно відчуваю).

Через рік після початку повномасштабної війни помічається продовження цих тенденцій. Вони, зокрема, пов'язані зі змінами відчуття свого зв'язку з країною. Опитувані говорили про те, що їхній зв'язок з Україною став міцнішим, більш стійким, а розуміння своєї належності до українського суспільства викликає відчуття гордості, стимулює інтерес до глибшого пізнання країни, її історії, культури.

Досвід переселення за кордон також позитивно вплинув на зміну ставлення до України. Учасники нашого дослідження зазначали, що після взаємодії з інституціями та суспільствами інших країн, вони усвідомлювали що раніше недооцінювали або занадто критично ставилися до України.

ДИНАМІКА ЄДНОСТІ ТА ЗАГОСТРЕННЯ ВІДМІННОСТЕЙ

Водночас частина респондентів говорила, що помічає поступове зниження рівня єдності. На їх думку, на початку війни суспільство було більш згуртованим та активніше залучалося до спільної діяльності. Висловлювали й занепокоєння тим, що рівень консолідації суспільства може різко впасти після закінчення війни. Таке переживання здебільшого було властиве тим, хто описував консолідацію суспільства лише як наслідок протистояння спільному ворогу і зазначав, що не помічає спільності українців в інших сферах життя. Їх турбувало питання, навколо чого населення буде гуртуватися після зникнення зовнішньої загрози.

«НЕ ПЕВЕН, ЩО ЦЯ ЄДНІСТЬ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ В ТІЙ ЖЕ ФОРМІ, ЩО БУЛА В ПЕРШІ МІСЯЦІ ВІЙНИ, АЛЕ ЗАГАЛЬНИЙ ДОСВІД ВІЙНИ ОБ'ЄДНУЄ – ЦЕ ПРАВДА. ПРОСТО ЦЕ СКОРІШЕ СПІЛЬНІ ТЕМИ ДЛЯ РОЗМОВ, АНІЖ ЄДИНИЙ ПОРИВ, ЯКОГО ЯКРАЗ УЖЕ НЕ ВИСТАЧАЄ».

Чоловік, 31 рік, Київ

Аналітики також прагнули з'ясувати, які відмінності між людьми загострилися з початку повномасштабного вторгнення. Найбільш гостро учасники нашого опитування відчували різницю у можливостях і фінансових ресурсах для реагування на спричинені війною труднощі. Зокрема, згадували нерівну спроможність для відновлення житла, переселення в безпечніше місце, підтримки рівня життя у разі втрати роботи. Гостро відчували й нерівномірний негативний вплив війни на людей, відчували, що мали більше за інших знижувати рівень витрат, економити кошти, відмовлятися від бажаного комфорту, шукати розв'язання для більшої кількості проблем.

Водночас згадували про обмежену спроможність бідніших груп населення «підготуватися до зими» в умовах масових відключень електропостачання – придбати генератори, зовнішні акумулятори, зробити запаси продуктів та води. Опитувані помічали й те, що становище вразливих груп загалом було погіршено, й через наслідки війни для них ста-

ло ще тяжчим підтримувати життєдіяльність. Тоді як люди з вищими доходами легше долали труднощі.

Сильніше сприймали відмінності між людьми й через різницю пережитого досвіду. Учасники опитування згадували про посилення відчуття несправедливості у тих, хто проживають ближче до лінії фронту, де серед іншого відбуваються частіші обстріли, вимушено змінили місце проживання, втратили житло або близьких людей. Це зумовлювало складність у розумінні життєвої ситуації й обставини прийнятих рішень людьми з різним досвідом.

Відмінності також проявлялися в емоційній залученості у війну, здатності співпереживати чужому досвіду, висловлювати емпатію, готовності допомагати іншим. На думку учасників опитування, більш різко люди реагували на відмінності в політичних поглядах, що стосуються війни та ставлення до Росії, російського суспільства, російського контенту та російської мови. Вони висловлювали своє одностороннє небажання спілкуватися з людьми, що мають неоднозначне ставлення до Росії.

ЗАПИТ НА УЧАСТЬ У ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Поруч зі зростанням вираженості єдності суспільства збільшується й запит людей на участь у житті громади. Значна кількість опитованих займається волонтерством, долучаються до діяльності добровільних організацій, допомагають фізично на місцях, долучаються до зборів коштів. Частина учасників нашого дослідження говорили, що в майбутньому хотіли б долучитися до волонтерської організації або вже перебувають в пошуку такої організації.

«З ПЕРШОЇ Ж НЕДІЛІ ПРИЇЗДУ ДО СЕЛА МИ ВОЛОНТЕРИМО. ПЛЕТЕМО СІТКИ, КРУТИМО ЗАКРУТКИ НА ПЕРЕДОВУ».

Жінка, 45 років, Миколаїв

Розуміння залученості до життя громади не обмежувалося добродійністю. Учасники нашого опитування розповідали про бажання долучитися до суспільних ініціатив та соціальних проєктів, більше впливати на процес прийняття рішень і брати участь в облаштуванні території біля власних будинків та в мікрорайонах.

«МАТИ ПРАВО ГОЛОСУ В ЕЛЕКТРОННІЙ ФОРМІ, ВІЛЬНІЙ КОМУНІКАЦІЇ З ОРГАНАМИ ВЛАДИ, ДОЛУЧАТИСЬ ФІЗИЧНОЮ УЧАСТЮ ДО РОБІТ ОБЛАШТУВАННЯ ЖИТТЯ, ВИСЛОВЛЮВАТИ РЕКОМЕНДАЦІЇ».

Чоловік, 36 років, Харків

З результатів дослідження бачимо, що українське суспільство по-різному відчувало єдність, розуміло її динаміку. Частина висловлювала занепокоєння через поступове падіння рівня консолідації або її залежності від наявності зовнішнього спільного ворога. Але більш поширеними у відповідях є думки, що згуртування охопило чимало сфер життя суспільства і є досить стійким. Респонденти трактували об'єднання населення не лише як результат протистояння Росії, але і як спробу подолати спричинені війною наслідки, долучитися до допомоги та підтримки одне одного, наслідок переживання спільного досвіду та зростання вираженості ідентичності. З-поміж відповідей зустрічався й запит на більш постійні форми долучення до допомоги, волонтерства, спільної діяльності, зокрема, приєднання до громадських організацій, соціальних проєктів, бажання залучатися до розвитку та процесів прийняття рішень у громадах. **ii**

Розуміння залученості до життя громади не обмежувалося добродійністю. Учасники нашого опитування розповідали про бажання долучитися до суспільних ініціатив та соціальних проєктів, більше впливати на процес прийняття рішень і брати участь в облаштуванні території біля власних будинків та в мікрорайонах.

За матеріалами сайту LB.ua

АКТУАЛЬНО!

НЕ ЧОРНОБІЛЬ І НЕ ФУКУСІМА.

ЧИ ГОТОВА РОСІЯ ДО ТЕРАКТУ на ЗАПОРІЗЬКІЙ АЕС І ЩО ПРО ЦЕ ТРЕБА ЗНАТИ

СИТУАЦІЯ НАВКОЛО ОКУПОВАНОЇ РОСІЯНАМИ ЗАПОРІЗЬКОЇ АЕС ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ ЩОДНЯ. УКРАЇНСЬКА РОЗВІДКА ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО ПЛАН ПІДРИВУ СТАНЦІЇ РОЗРОБЛЕНИЙ ТА ЗАТВЕРДЖЕНИЙ І ЯДЕРНА ЗАГРОЗА НІКОЛИ НЕ БУЛА ТАКОЮ ВЕЛИКОЮ, ЯК ЗАРАЗ.

Кризовий штаб моделює можливі сценарії розвитку подій, проводяться навчання екстрених служб, населення отримує інструкції на випадок теракту.

Разом з тим, думки профільних експертів та представників галузі розділися. Одні вважають, що аварія майже неминуха і варто готуватися до найгіршого. Інші ка-

жуть, що навіть для відверто терористичного режиму Росії підриг ядерного об'єкта – це занадто.

Усіх трохи заспокоїла заява представника Білого дому про те, що США не бачать ознак готовності росіян підірвати Запорізьку АЕС і не вважають загрозу «неминучою». Попри це напруга в суспільстві зростає.

ЧОГО ДОБИВАЮТЬСЯ ОКУПАНТИ

Ситуація на Запорізькій АЕС була і залишається стабільно напруженою з 4 березня 2022 року – дати початку її окупації росіянами. Ще в серпні 2022 року російські військові відкрито заявляли про мінування всіх важливих об'єктів найбільшої атомної станції Європи та погрожували їх підірвати.

«Тут буде або російська земля, або випалена пустеля. Як ви знаєте, ми замінували всі важливі об'єкти. Якщо буде найжорсткіший наказ – ми маємо його виконати», – говорив своїм підлеглим російський генерал Валерій Васильєв, який командував розташованим на ЗАЕС гарнізоном.

Попри відверто терористичні погрози, на щастя, досі росіяни не наважувалися на реалізацію заявлених генералом кроків. Однак загроза підриву існувала і зберігається досі.

Масла у вогонь підлили останні заяви президента Володимира Зеленського та керівника ГУР Кирила Буданова про підготовку теракту та затвердження плану підриву Запорізької АЕС. Однак, за словами співрозмовників ЕП у владі, це не означає, що найгірший сценарій обов'язково реалізується.

«Насправді влада все комунікує доволі коректно, просто у нас всі люблять додумувати. Якщо вчитатися, то вони кажуть про мінування об'єктів. Так, цілком можливо, але ніхто не каже про можливе повторення Чорнобиля чи Фукусіми, як про це пишуть окремі медіа», – пояснює один з депутатів з фракції «Слуга народу».

Є багато аргументів проти такого розвитку подій. Один з них – заява представника Ради нацбезпеки Білого дому Джона Кірбі. За його словами, «США не бачать ознак, що Росія готова підірвати ЗАЕС». Про решту аргументів – нижче.

Для чого росіянам піднімати тему можливого підриву ЗАЕС? «Вони підвищують ставки, намагаючись зупинити контрнаступ ЗСУ. Таким відвертим терористичним шантажем вони хочуть посадити Україну за стіл переговорів та примусити до миру на умовах Кремля», – пояснює співрозмовник ЕП в Міненерго.

Те саме вони робили під час опалювального сезону, обстрілюючи цивільні об'єкти енергетичної інфраструктури. Однак своєї мети не досягли.

Ідеологом та координатором знищення української енергосистеми та ядерного шантажу, за даними джерел ЕП, є заступник голови адміністрації президента Росії та колишній керівник «Росатома» Сергій Кірієнко.

ЯК НА ЯДЕРНИЙ ТЕРОРИЗМ РОСІЯН МОЖЕ ВПЛИНУТИ СВІТ

Єдиним дієвим способом тиску на Росію в питанні деокупації та демілітаризації Запорізької АЕС лишаються жорсткі економічні санкції. Україна давно заявляє, що обмеження для російського цивільного ядерного сектору повинні стати частиною глобального санкційного пакета.

Однак зробити це виявилось набагато складніше, ніж здавалося. Деякі західні країни не готові йти на радикальні кро-

ки. Причина – їхня залежність від «Росатома», що дозволяє йому зривати постачання та шантажувати світ.

Поки Захід боїться вводити санкції проти «Росатома», російська корпорація продовжує реалізацію десятків міжнародних проектів.

Ця компанія надає всі види послуг у ядерній енергетиці: від будівництва АЕС та постачання палива до навчання персоналу та вивезення відходів. «Росатом»

ЄДИНИМ ДІЄВИМ СПОСОБОМ ТИСКУ НА РОСІЮ В ПИТАННІ ДЕОКУПАЦІЇ ТА ДЕМІЛІТАРИЗАЦІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ АЕС ЛИШАЮТЬСЯ ЖОРСТКІ ЕКОНОМІЧНІ САНКЦІЇ.

має 73 чинні проєкти у 29 країнах загальною вартістю майже 140 млрд дол та контролює 46% світових потужностей із збагачення урану.

Реактори, які працюють на ядерному паливі цієї корпорації, виробляють 37% електрики в Болгарії та 42% – в Угорщині. Від російської корпорації залежні Болгарія, Чехія, Фінляндія, Іспанія та Швеція.

Рівень цинічності в ставленні світу до подій в Україні і зокрема на Запорізькій АЕС добре демонструє рішення Євросоюзу дозволити «Росатому» продовжити будову угорської АЕС «Пакш».

ВСІ ШІСТЬ ЕНЕРГОБЛОКІВ НА ЗАЕС НЕ ВИРОБЛЯЮТЬ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ. П'ЯТЬ З НИХ ПЕРЕБУВАЮТЬ У СТАНІ ХОЛОДНОЇ ЗУПИНКИ І ЛИШЕ ОДИН – У ГАРЯЧОМУ СТАНІ. ОСТАННІЙ І НЕСЕ НАЙБІЛЬШУ ЗАГРОЗУ.

Поки це ставлення не зміниться, а передумов для запровадження жорстких санкцій проти ядерного сектору Росії немає, розраховувати Україна повинна лише на себе. І готуватися треба до найгіршого.

МОЖЛИВІ СЦЕНАРІЇ ТА НАСЛІДКИ

Коли обговорюється можлива аварія на атомній станції, то зазвичай згадують про дві трагедії, які відбулися в Україні та Японії: катастрофи на Чорнобильській АЕС та у Фукусімі.

За словами представників атомної галузі, з якими поспілкувалася ЕП, на Запорізькій АЕС малоймовірно повторення і чорнобильського сценарію 1986 року, і аварії на Фукусімі 2012 року.

Головна відмінність у тому, що всі шість енергоблоків на ЗАЕС не виробляють електроенергію. П'ять з них перебувають у стані холодної зупинки і лише один – у гарячому стані. Останній і несе найбільшу загрозу.

Розуміючи це, український регулятор ще 2,5 тижні тому розпорядився перевести останній блок у стан холодної зупинки, але окупанти цю команду не виконали. Вочевидь, щоб далі шантувати світ ядерною катастрофою.

«П'ятий блок можна швидко вивести на мінімально контрольовану потужність,

потенційна небезпека зростає в рази. Можливі наслідки треба моделювати. Якщо усі шість блоків перебувають в холодній зупинці, то зона евакуації в разі аварії – 20 кілометрів навколо ЗАЕС», – пояснює експертка з ядерної безпеки Ольга Кошарна.

При цьому вона не вірить у сценарій, за яким росіяни спробують підірвати ядерний реактор.

«Можуть здійснити інші технічні заходи, щоб спровокувати важку аварію з розплавленням активної зони. Зокрема, щось зробити з водопостачанням: пошкодити ставок-охолоджувач, бризкальні басейни, трубопроводи чи паропроводи. Варіантів багато», – додає експертка.

Експерт з енергетики Геннадій Рябцев пояснює, що сценарій з розплавленням активної зони реактора можливий лише за умови, що не спрацює система аварійного захисту. Такий розвиток подій він називає малоймовірним.

За його словами, після трагедії в Японії на всіх АЕС був застосований «фукусімський» пакет покращень. На станціях запроваджені технологічні рішення, які виключають можливість вибуху реактора навіть за умови втрати електропостачання, охолоджувачів, землетрусу чи падіння на станцію літака.

Як наголошує колишній головний інженер ЧАЕС Микола Штейнберг, у ви-

падку аварії наслідки можуть бути різні, але повторення Чорнобиля точно не буде.

«Підірвати реактор не так просто. Для цього треба сотні тонн вибухівки. Це теоретично може статися не тільки в реакторному відділенні, а й на спецустановці з очищення ядерних відходів. Але якщо хтось захоче щось підірвати, вони спочатку задумаються про своє життя, тому навряд чи вони будуть це робити», – каже Штейнберг.

Такої ж думки дотримується Рябцев. «По-перше, ми чули заяву представника США, і я схильний йому довіряти. По-друге, на станції досі лишається місія МАГАТЕ. Це якнайкраще свідчить про те, що, принаймні, поки загроза не є настільки серйозною. Якби ситуація дійсно була небезпечною, то вони б перші звіди побігли, як будь-які інші представники міжнародних організацій. Згадайте, що відбувалося перед вторгненням», – вважає експерт.

«Ризики є, але прошу українців з холодною головою розуміти, що зараз вони не дуже великі з точки зору наслідків. Можлива евакуація найближчих міст, у першу чергу Енергодара та Нікополя. І дуже низька вірогідність, що буде щось більш тяжке», – каже професор інституту радіоекології Університету Фукусіма Марк Железняк, який брав участь у ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС. Однак Кошарна радить готуватися до найгіршого сценарію, навіть якщо

РОЗРАХОВУВАТИ УКРАЇНА ПОВИННА ЛИШЕ НА СЕБЕ.

ЦІЛЬ РОСІЯН – НЕПРАЦЮЮЧА ЗАПОРІЗЬКА АЕС НА БАГАТО МІСЯЦІВ АБО РОКІВ, А В ІДЕАЛЬНОМУ ДЛЯ НИХ СЦЕНАРІЇ – ПОВНІСТЮ НЕПРИДАТНА ДО ВИКОРИСТАННЯ.

він не станеться. «Населення і державні органи повинні готуватися до можливої ліквідації радіаційних наслідків після техногенної аварії, яку влаштує Росія на ЗАЕС. Підрив Каховської ГЕС показав, що ми до цього не були готові», – каже вона.

За словами Штейнберга, є десятки сценаріїв можливого розвитку подій, тому коли нема прив'язки до конкретної загрози, об'єкта і кількості вибухівки, мо-

делювати наслідки – це «ворожіння на кавовій гущі».

Старша наукова співробітниця Інституту проблем безпеки атомних електростанцій НАНУ Олена Паренюк наголошує, що в разі теракту на ЗАЕС залежно від ситуації алгоритм дій може бути різним. Цим і пояснюється велика кількість порад на випадок катастрофи.

Її порада – читати офіційні джерела та виконувати розпорядження влади. Напередодні МОЗ розповіло, що робити в разі радіаційної аварії. Свою інструкцію опублікувала Державна служба з надзвичайних ситуацій.

ЯКІ НАСЛІДКИ ДЛЯ ЕНЕРГЕТИКИ

Якщо стосовно можливості теракту з викидом радіоактивних речовин ще тривають дискусії, то щодо енергетичної частини питання в експертів немає жодних сумнівів. Перед росіянами стоїть чітке завдання: після втечі із Запоріжжя зробити станцію непридатною для використання.

«Немає сумнівів, що коли вони будуть звідти тікати, а ймовірність цього дуже велика, то підірвуть усе енергетичне обладнання, необхідне для передавання генерованої на ЗАЕС електроенергії», – вважає співрозмовник ЕП в уряді.

Ціль росіян – непрацююча Запорізька

АЕС на багато місяців або років, а в ідеальному для них сценарії – повністю непридатна до використання.

«Багато залежить від того, як швидко ЗСУ туди зайдуть і не дозволять окупантам планомірно та системно підривати

“ «БАГАТО ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ТОГО, ЯК ШВИДКО ЗСУ ТУДИ ЗАЙДУТЬ І НЕ ДОЗВОЛЯТЬ ОКУПАНТАМ ПЛАНОМІРНО ТА СИСТЕМНО ПІДРИВАТИ ОДИН ЗА ОДИМ КОЖЕН ТРАНСФОРМАТОР ТА ІНШЕ ДОПОМІЖНЕ ОБЛАДНАННЯ».

один за одним кожен трансформатор та інше допоміжне обладнання», – підсумував представник Кабміну.

За матеріалами «Української правди».

І ГОТУВАТИСЯ ТРЕБА ДО НАЙГІРШОГО.

МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР НАТУРОПАТІЇ

«SOFI-NA» –

ДЛЯ ВСІХ, ХТО ХОЧЕ БУТИ ЗДОРОВИМ

У середмісті Одеси, на вулиці Софіївській, 19, гостинно відчинив свої двері для відвідувачів Медичний центр натуропатії «SOFI-NA» Софії Нагорняк – відомої цілительки, психолога, фітотерапевта, члена Міжнародної асоціації народної медицини. Тепер одесити і гості міста мають можливість отримувати в просторому, світлому, гарно обладнаному приміщенні центру послуги з оздоровлення і придбати цілющу органічну продукцію в екологічній аптеці.

У медичному центрі натуропатії «SOFI-NA» Софія Михайлівна Нагорняк, цілителька з багаторічним успішним досвідом, проводить консультування і лікування народними засобами медицини. Це фітотерапія, вісцеральна терапія, процедури хіджами (лікувального кровопускання) і грудотерапії. Також працюють біоенерготерапевт, психолог, косметолог, масажист, фахівець з корекції хребта.

В екологічній аптеці представлені у широкому асортименті трав'яні оздоровчі збори й чаї, фітоекстракти, мацерати (тобто настоянки на олії), унікальна авторська розробка – бальзам «SOFI-NA», фітосвічі, а також органічна продукція власного виробництва: печиво, гранули, варення з корисних для здоров'я ягід та фруктів, з горіхів, ялицевих пагонів тощо.

Усі ці вироби оригінальні і мають фірмовий знак «SOFI-NA», а неповторне пакування змусить усміхнутися: скажімо, баночка з написом на кришечці «Або Україна виграє, або орки програють» може бути не лише смачним, а й символічним подарунком!

МЕДИЧНИЙ ЦЕНТР «SOFI-NA»

м. Одеса, вул. Софіївська, 19

Час роботи: щоденно, окрім суботи і неділі

Телефони: моб. +380681819865, +380934029288

LEGAL PARTNER

LAW FIRM

Адвокат
Оксана ТАРАСЕНКО

Партнер, адвокат
Ліана ДЖАНОЯН

Керуючий партнер,
адвокат
Олександр РЯБЕЦЬ

Адвокат
Олеся ЗАХАНДРЕВИЧ

Юрист
Владислав ДРОЗЮК

Юридичні послуги

Юридичний супровід
бізнесу

Земельне право

Кримінальний процес

Нерухомість та
будівництво

Банкрутство

Податкові спори

Право інтелектуальної
власності

Захист бюджетів

Банківське та
фінансове право

Судові процеси

Інвестиційна
діяльність

Міжнародний
арбітраж

Сімейне право

Агробізнес

Антимонopolне та
конкурентне право

+380682911844

@legal_partner_law

legalpartner.od@gmail.com

м. Одеса, вул. Богдана
Хмельницького, буд. 12,
3 поверх, оф. № 1

<https://legalpartner.com.ua/>

Legal Partner – українська юридична компанія, яка успішно розробляє та втілює для своїх клієнтів стратегії успіху вже 15 років. Організована команда досвідчених фахівців, які в будь-який момент посидують всі свої найкращі якості та спрямують їх на результат на користь своїх клієнтів. Спеціалізація компанії направлена на різні галузі права, а також на стрімкий розвиток не тільки своїх співробітників, а й клієнтів.

*Мистецтво — саме життя, і воно безсмертне.
Оскар Уайльд*

UNION. ТВОЄ МІСЦЕ КУЛЬТУРНИХ ПОДІЙ

#концерти #виставки #лекції #заходи просто неба

+38 0482 39-39-39
Троїцька, 43
unionart.com.ua

